

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVljen 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
581

Subotica, 23. svibnja 2014. Cijena 50 dinara

UZ KVALITETNE PROFESORE
ZAVIDNO ZNANJE

SOCIJALNI I ETNIČKI STAVOVI
HRVATA U VOJVODINI

HRVATSKE UDRUGE
U ZEMUNU

INTERVJU
BRANKO VACI

POPLAVE TRAGEDIJA U REGIJI

UVEK PRI RUCI

Redakcija Subotica,
Korzo 15/30

Tel: 024/553-189; 024/526-420,
Fax: 024/554-467

Redakcija Novi Sad, Pap Pavla 14
Tel: 021/472-5412,
Fax: 021/472-5412

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

**izaberi BRŽI ADSL paket,
a plaćaj ga manje!**

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni
nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica
024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Jedrenje u Hrvatskoj...

Kada jutarnja izmaglica izgubi bitku protiv modrih morskih valova, kada vam se zvuk krika galebova pomiješa s toplim vjetrom s juga, kada vas zapljusnu sitne morske kapljice valova koji se razbijaju o krmu vaše brodice – spoznat ćete novi početak dana na pučini Jadrana. Novi dan za nove užitke! Dobrodošli u najljepše uvale i otoke Mediterana, a mnogi kažu i cijeloga svijeta.

Hrvatske su marine pravi biseri Jadrana. Nautičko carstvo se prostire duž cijele hrvatske obale, koja svojom 5.835 km duljinom, kojoj se dodaje jedinstvenih 1244 otoka, predstavlja ispunjenje svih nautičarskih snova i avantura. Ako se na sve to još doda preko tisuću i pol zaljeva i luka na otocima i kopnu, na kojima možete sidriti ili privezati vašu jedrilicu ili brodicu... Naravno, uvijek se preporučuje korištenje marina, profesionalnih »morskih parkirišta«, gdje se može lijepo pronaći dosta toga za zabavu, gastronomske užitke i mali odmor od jadranskih valova. Krenite od Umaga, Novigrada i Poreča, preko Brijuna, Cresa i Krka, Lošinja i božanstvenih Kornata, obvezno zastanite na Korčuli u Veloj Luci, odakle je nekada zaplovio i Marco Polo, najveći istraživač srednjega vijeka, prije toga ne propustite Rab i Pag, svratite se do Zadra, Šibenika i Trogira, neizostavno posjetite Brač i Hvar, najpopularnije otoke za zabavu i užitke u mondenkim tulumima na obali mora, i onda dođe Split! Najveća luka Jadrana. Nakon svega toga ostaje za kraj, kao šlag na torti, ili bolje reći ona jagoda na samome šlagu, Dubrovnik! Drevno arhaično mjesto gdje se slijevaju svi suvremeni Odiseji, ali i svjetski turisti koji dolaze najvećim plovilima današnjice – kruzerima. Svi znamo kako je Jadran još u antička vremena bio među najvažnijim plovnim putovima tih starih kultura. Rimljani i Mlečani su vojevali svoje bitke tuda, da bi kasnije možda najviše carevali čuveni jadranski gusari, najpoznatiji u Omišu, neosvojenoj morskoj utvrdi. Omišom su vladali knezovi Kačići, bilo je to tijekom 12. i 13. stoljeća, oni su bili na čelu čuvenih omiških gusara koji su nemilosrdno napadali i papinske galijske, ali najčešće trgovačke brodove iz Venecije, Dubrovnika, Kotora itd. Rijeka Cetina, koja se ulijeva pri gradu Omišu, bila je prirodno utočište njihovim »omiškim strijelama«, brodovima na vesla s plitkim gazom, koje omogućavaju brzu pokretljivost u raznim uvjetima morskih i rječnih obala. Danas je od tih slavnih i burnih dana ostao predivan turistički običaj da se svakoga kolovoza održavaju Gusarske igre, jedna od najljepših atrakcija za turiste na cijeloj hrvatskoj obali.

Piše: Marjan Antić
urednik web-portala
www.dobrodosli.net

Photo: photonet.hr & slobodnadalmacija.hr

Zato znajte da ste uvijek dobrodošli u Baranju, kao i na našu web-stranicu s imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Upis u osnovne škole...11

TEMA

Katastrofalne poplave u Srbiji

Bitka za živote...8-9

INTERVJU

Branko Vaci, vlasnik »Drvare Bane«

Svjedok poslovnog vremena..12-13

SUBOTICA

Problem Palića vraćen na početak

Još jedan pokušaj...18-19

ŠIROM VOJVODINE

Hrvatske udruge u Zemunu

Dobro organizirani, ali u deficitu mladih članova...26-27

KULTURA

Dani Albe Vidakovića

Velikanu naših ravni...32-33

SPORT

Marko Zalukar, tenisač

Pravi rezultati tek slijede ...49

Srbija u žalosti

Izbori za članove u Europski parlament

Izbori za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske održat će se 25. svibnja 2014. godina na biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava, koja će biti otvorena od 7.00 do 19.00 sati.

Na izborima se bira 11 članova Europskog parlamenta s 25 lista.

Državno izborno povjerenstvo RH pozvalo je birače da pristupe glasanju za Europski parlament i time ostvare svoje Ustavom zajamčeno pravo.

U Srbiji će biračka mjesta biti otvorena u Generalnom konzulatu u Subotici, Maksima Gorkog 6 i u Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Kneza Miloša 82, I. kat u Beogradu od 7.00 do 19.00 sati.

ZNANSTVENI SKUP NA BRIJUNIMA

Nacionalne manjine u demokratskim društvima

Ne postoji univerzalno rješenje pitanja položaja nacionalnih manjina

O samnaesti po redu znanstveni međunarodni skup »Nacionalne manjine u demokratskim društvima« održan je na Brijunima u razdoblju od 15. do 18. svibnja. Skup su organizirali Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zaklada Friedrich Ebert i Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Skup je otvorio profesor Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, ujedno i predstojnik Centra za međunarodne i sugurnosne studije dr. sc. Siniša Tatalović.

Program skupa obuhvatio je pet panela. Svaki od panela sadržao je tri referata nakon kojih je slijedila rasprava. U okviru referata obrađeni su i raspravljani teorijski okviri unutar kojih se prava nacionalnih manjina mogu ostvariti, isto kao i praktični problemi s kojima se nacionalne manjine u demokratskim društvima susreću. Referate su prezentirali sudionici iz Slovenije, Srbije i Hrvatske.

Ugledni profesori, znanstvenici, predstavnici udruga, institucija, te zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru uvelike su pridonijeli da ovaj skup na kvalitetan način prikaže položaj u kojemu se nalaze nacionalne manjine. Tomislav Žigmanov u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Darko Sarić Lukendić u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća, prezentirali su referat na temu »Politička reprezentacija manjina u Srbiji na primjeru Hrvata u Vojvodini«.

Budući da su izlagači u svojim referatima obradili i teorijske i praktične aspekte pitanja nacionalnih manjina, sudionici skupa imali su prigodu napraviti komparativnu analizu gorućih problema s kojima se nacionalne manjine Jugoistočne Europe susreću. Također, sukladno teorijskoj podlozi koju su stekli slušajući predavanja uglednih profesora i znanstvenika, imali su priliku na kvalitetan način sudjelovati u raspravama koje su slijedile nakon prezentiranja referata.

U stankama između izlaganja referata sudionici skupa imali su prilike razmijeniti mišljenja i ponuditi jedni drugima savjete koje mogu primijeniti u rješavanju problema svoje nacionalne zajednice.

Kao jedan od glavnih zaključaka skupa može se uzeti tvrdnja kako ne postoji univerzalno rješenje pitanja položaja nacionalnih manjina. Svaka nacionalna zajednica ima svoje karakteristike koje ju čine drukčijom u odnosu na svaku drugu zajed-

nicu. Jednako tako, većinsko stanovništvo kojeg je nacionalna manjina dio, razlikuje se po svojim karakteristikama i po načinu na koji se odnosi prema nacionalnim manjinama na svom teritoriju. Liberalne demokracije, iako slove za najbolji mogući politički poredak, još uvijek nemaju jedinstvenu politiku prema nacionalnim manjinama. Upravo je zbog toga ovaj skup od velikog značaja.

Nevena Balažević

Potvrđen Statut APV

Skupština Srbije potvrdila je 20. svibnja Statut Vojvodine koji je izmijenjen pošto je veliki broj njegovih odredbi osporio Ustavni sud Srbije. Novi Statut je rezultat kompromisa koji je postignut tijekom višemjesečnih političkih konzultacija, a pojedine stranke i pokrajinski zvaničnici ukazali su da pitanje autonomije Vojvodine i dalje nije suštinski riješeno. Prema Statutu, Vojvodina je tradicionalna autonomna pokrajina, a za Vladu Vojvodine ubuduće će se koristiti termin »Pokrajinska vlada«. Taj akt, nakon potvrđivanja u republičkom parlamentu, 22. svibnja treba proglasiti Skupština Vojvodine.

23. svibnja 2014.

REAGIRANJE NA TEKST MONS. DR. ANDRIJE ANIŠIĆA U TJEDNIKU »HRVATSKA RIJEČ«
BROJ 580 OD 16. SVIBNJA 2014. GODINE NA
STRANICI 15

Netočni navodi

Ne želeći ulaziti u polemiku s mons. dr. *Andrijom Anišićem*, koji je ujedno i župnik župe sv. Roka, kojoj i sam pripadam, ipak moram ispraviti netočne navode iz teksta »ISTINA«, u kojem se spominje moja navodna izjava da je generalna konzulica *Ljerka Alajbeg* obećala donaciju iz Hrvatske u iznosu od 90 tisuća eura.

Odgovorno tvrdim da nikada bivša generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici gospođa *Ljerka Alajbeg* nije u mojoj nazočnosti obećala pomoć od 90.000 eura novom Upravnom odboru HKC »Bunjevačko kolo«. Za taj iznos i sam sada prvi puta čujem.

Također, tvrdim da su izvađeni iz konteksta i krivo tumačeni navodi iz moje izjave o organiziranju Dužijance 2014. godine i podrške proračunu Grada Subotice u 2014. godini, od vijećničke skupine DSHV-a u Skupštini Grada Subotice.

Pravu istinu i genezu procesa nepodržavanja proračuna Grada Subotice za 2014. godinu detaljno sam objasnio svećenima na istoj sjednici.

Osobno sam siguran da konstantni napadi na HNV i DSHV od strane mons. dr. *Andrije Anišića* nikako ne pridonose boljitku i poboljšanju položaja hrvatske zajednice u Vojvodini.

Uvijek je bolje sjesti i razgovarati o problemima.
dipl. ing. Petar Kuntić

Sjednica Vijeća DSHV-a

»Na početku II. sjednice Vijeća DSHV-a, održane 16. svibnja u Subotici, vijećnici DSHV-a potvrdili su odluku Predsjedništva DSHV-a od 27. ožujka o isključenju iz članstva DSHV-a članova stranke iz Sombora *Mate Matarića* i *Marije Radoš*.

Vijećnici su na istoj sjednici donijeli odluku da se proslava 24. obljetnice od osnutka DSHV-a održi 11. srpnja, te je donesena odluka o formiranju organizacijskog odbora«, navodi se u priopćenju ove stranke.

»Vijećnici su prihvatili izvješće neovisne revizorske kuće o kontroli materijalno-financijskih sredstava za 2013. godinu. Na kraju sjednice u raspravi posvećenoj rezultatima DSHV-a na izborima za parlament Republike Srbije, vijećnici su prihvatili zaključke Predsjedništva DSHV-a od 21. ožujka, te u zaključak dodali neminovnost reformiranja Statuta DSHV-a, kao i moderniziranje rada u stranci, s obzirom na skorašnje izbore za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, te eventualne prijevremene pokrajinske izbore, odnosno izbore u lokalnim samoupravama.«

CIKLON KOJI JE UNESREĆIO, ALI I UJEDINIO SUSJEDE

»Tamara« protutnjala regijom

Ljudi se ujedinili u pomaganju unesrećenima

Meteorološki internetski portal SerbianMeteo nazvao je ciklon koji je 13. svibnja zahvatio Srbiju imenom »Tamara«, počevši od ove godine davati imena ciklonima, po ugledu na druge inozemne meteorološke kuće. Meteorolozi tvrde kako je bilo nevjerovatno da se podudare istodobna velika dubina, dugo njegovo trajanje i putanja kojom se kretao, jer se danima vrtio oko Srbije bez slabljenja.

SRBIJA: U mnogim gradovima, uključujući Beograd, Loznicu i Valjevo uveliko je premašen maksimum dnevne količine padalina. Za Beograd je prijašnji maksimum iznosio 94 litara po četvornom metru iz lipnja 1994. godine, a postavljen je novi rekord od 108 mm za 24 sata u glavnom gradu. Isto je u Valjevu, dok je Loznica postigla apsolutni rekord svih vremena u Srbiji – od 110 mm. Prošlog je četvrtka postalo jasno kakva se katastrofa nadviđa, te je Vlada Srbije uvela izvanredno stanje radi podizanja kapaciteta angažiranja na zaštiti i spasavanju, te otklanjanju posljedica elementarnih nepogoda izazvanih poplavama. Premijer *Aleksandar Vučić* poslao je pravi signal građanima koji su hrlili pomoći potporom i dragovoljnim radom. Prema službenim podacima Ministarstva unutarnjih poslova Srbije, do sredine ovog tjedna evakuirano je 30.873 osoba, od čega gotovo polovica iz Obrenovca. Od posljedica potapanja umrlo je 20 ljudi. Situacija je teška u Šapcu, Kostolcu, Šidu, Srijemskoj Mitrovici, Smederevskoj Palanci, Ljigu, Krupnju, Paraćinu, Svilajncu, Bajinoj Bašti, Malom Zvorniku... Krenula su i klizišta. Na Dunavu je kod Bezdana, Novog Sada i Slankamena vodostaj dosegnuo granicu redovite obrane od poplava.

Trodnevna žalost se danas završava, a materijalna šteta će se zasigurno dugo zbrajati.

HRVATSKA: Nakon Srbije katastrofa se nastavila u zapadnom susjedstvu. Istočna Hrvatska se suočila s do sada najtežim valom Save, evakuirano je 15.000 ljudi. Izvanredno stanje proglašeno je u Brodsko-posavskoj županiji. Pod vodom se nalazi veliki dio

Vukovarsko-srijemske županije. Hrvatski Stožer zaštite i spasavanja izdao je naređenje o evakuaciji stanovnika tog područja, a policija je dobila dozvolu upotrijebiti i silu kako bi izvela ljude koji odbijaju napustiti domove. Do utorka zabilježene su dvije žrtve sa smrtnim ishodom. Kao i u Srbiji, zabilježene su i pljačke iseljenih kuća. Politički predstavnik Srba u Hrvatskoj *Milorad Pupovac* rekao je kako srpska zajednica aktivno pomaže ljudima u nevolji. No, poplava u Hrvatskoj traje u vrijeme predizbornog razdoblja za europske izbore, te se rabi i u političke svrhe. Pod udarom kritike je premijer *Milanović*, koga je glavni i odgovorni urednik Jutarnjeg lista *Viktor Vresnik* kritizirao skupa s drugim državicima, za potpuni nedostatak empatije i razumijevanja.

BiH: Stanje je trenutačno najkatastrofalnije valjda u Bosni i Hercegovini. Poplavama je pogođena četvrtina stanovništva, a bez vode je više od milijun ljudi – izjavio je ministar vanjskih poslova *Zlatko Lagumdžija*. On je naveo kako je više od 100.000 zgrada i kuća, te preko 230 škola i zdravstvenih ustanova neupotrebljivo. U Republici Srpskoj i Federaciji BiH je dan žalosti održan istodobno 20. svibnja zbog brojnih žrtava, što je dosad nezabilježeno da ova dva tijela donesu jednaku odluku. Samo je u Republici Srpskoj zabilježen gubitak od 17 ljudskih života. U BiH je zbog poplava i pojave klizišta došlo i do pomicanja mina koje su zaostale nakon rata, a najviše ih je na području oko Doboja i Olova, koji su i najteže stradali u poplavama, javljaju europske informativne agencije.

MOLITVA: Cijela je regija bila ujedinjena u pomoći unesrećenima. Sveti Otac Franjo pozvao je na nedjeljnoj misi na Trgu svetog Petra vjernike da se s njim pomole za žrtve teških poplava koje su zahvatile Balkan.

»Povjeravam žrtve ovih nesreća Gospodu i molim se za one koji proživljavaju sate uznemirenja i nesreće«, rekao je Papa.

Nikola Perušić

KATASTROFALNE POPLAVE U SRBIJI

Bitka za živote

Nezapamćena prirodna katastrofa zahvatila je proteklog tjedna Srbiju. Poplavljeno je na tisuće kućanstava, još neutvrđeni broj ljudi izgubio je život, a više tisuća ljudi moralo je napustiti svoj dom i potražiti pomoć na sigurnom i suhom mjestu. Od četvrtka 15. svibnja pa do zaključenja ovog broja Hrvatske riječi, na teritoriju Srijema žrtava na svu sreću nije bilo, ali je pričinjena velika materijalna šteta, a veliki broj ljudi iz mjesta šidske općine, najviše iz Jamene, poslije pucanja brane u Republici Hrvatskoj, napustio je svoje kuće.

OBRANJEN SAVSKI NASIP

U Srijemskoj Mitrovici najkritičnije je bilo tijekom petka i subote, 16. i 17. svibnja, kada je rijeka Sava dostigla svoj povijesni maksimum – 870 centimetara, što je čak 66 centimetara više od rekorda iz 1974. godine kada je grad bio izložen najvećim poplavama u svojoj povijesti. Stožer za izvanredne

situacije koordinirao je kompletnom akcijom i uz pomoć velikog broja volontera iz cijele Srbije uspjeli su obraniti grad od poplava. Obala Save branila se na oko 12 punktova, Lačarak na tri, a Mačvanska Mitrovica na sedam mjesta. U subotu 17. svibnja po odluci Pokrajinskog stožera naložena je preventivna evakuacija Mitrovčana koji žive blizu Save, kao i mještana južnog dijela Lačarka: »Nadam se najboljem, ali se moramo pripremiti kao da je najgora situacija. Bitku smo tijekom vikenda dobili i uspjeli smo obraniti grad, ali još ništa nije gotovo i čeka nas veliki posao još nekoliko dana. Kod Jasenovca je rijeka porasla posebice kod njihovih pritoka, tako da budno moramo pratiti cijelu situaciju«, istaknuo je gradonačelnik Srijemske Mitrovice *Branislav Nedimović*. Iz kriznog stožera dobili smo informaciju kako je još uvijek stanje pripravnosti, angažirano je oko 1200 ljudi iz vodoprivrednih poduzeća, građani, pripadnici vojske, spasilačke ekipe, ronionci, koji su

svi skupa shvatili kako situacija u Srijemu nije nimalo naivna. Već u nedjelju 18. svibnja naložena je preventivna evakuacija Srijemske Rače i mjesta Bosut zbog proboga nasipa u Republici Hrvatskoj, kada se voda počela širiti prema Srbiji u pravcu Jamene, Srijemske Rače i Bosuta.

NAJKRITIČNIJA JAMENA

U šidskoj općini tijekom izvanredne situacije najkritičnije je bilo u Jameni, koja je nakon pucanja brane u Republici Hrvatskoj poplavljena. Predsjednik Općine Šid *Nikola Vasić*, koji je ujedno i zapovjednik Općinskog stožera za izvanredne situacije, u subotu je naredio evakuaciju mještana Jamene. Veliki broj mještana odbio je napustiti svoje domove: »Oko stotinu mještana smješteno je po šidskim restoranima i hotelima, a oko 150 mještana Jamene vlastitim je prijevozom napustilo svoje mjesto. Situacija je pogoršana jer se voda pojavila u samom selu što još više oteža-

va cijelu situaciju. Najvažnije je da stanovništvo nije bilo ugroženo, a o visini štete ćemo tek govoriti«, istaknuo je Nikola Vasić. U Jamenu su u nedjelju 18. svibnja stigli pripadnici žandarmerije, vatrogasne jedinice iz Srijemske Mitrovice, jedna specijalizirana ekipa iz Austrije

23. svibnja 2014.

dio Jamenčana uspio evakuirati i stoku: »Tri dana sam bio evakuiran u Moroviću, a sada sam evo u Šidu. Ne znam što mi je s kućom, ali pretpostavljam, a tako sam i čuo, da mi je sve poplavljeno. Nisam uspio ponijeti ništa, a najstrašnije mi je što mi je stoka ostala u oborima. Jako mi je žao životinja, nisam očekivao da će voda tako brzo naići, inače bih prvo stoku evakuirao. Sada je sve pod vodom i ne vjerujem da ćemo se skoro moći vratiti«, kaže sa suzama u očima *Risto Grozdanić* iz Jamene.

U ponedjeljak 19. svibnja zapovjednik Pokrajinskog stožera za izvanredne situacije *Goran Ješić* u svojoj je izjavi istaknuo kako je najvažnije osigurati obranu od poplava na potezu Kuzmin-Bosut, ističući kako je neophodno da se taj potez obrani na sve načine: »Sada prijeti opasnost dolaska vode s druge strane, jer se probijanjem brane na dva mjesta u Hrvatskoj, voda izlila u šume i dolazi sa zadnje strane, što je najteže obraniti«, rekao je *Goran Ješić* istaknuvši kako će zbog pucanja brane u Hrvatskoj velika količina vode doprijeti do naselja u općini Šid i značajno otežati obranu od poplave za ljude. U ponedjeljak 19. svibnja općinu Šid posjetili su i direktor policije *Milorad Veljović* i ministar vanjskih poslova *Nebojša Stefanović*,

nakon čega je poslije zasjedanja kriznog stožera donesena odluka o preventivnoj evakuaciji naseljenih mjesta Morović i Višnjićevo. Samo mali broj mještana – žena i djece, otišlo je iz Morovića, ostali, pogotovo muški dio zajedno s volonterima, ostali su braniti Morović. Tijekom noći između 19. i 20. svibnja 20 kamiona s pijeskom stiglo je u Morović, dok je 13 kamiona dopremljeno u Višnjićevo, selo na polovici linije obrane koja vodi od Morovića do Bosuta, uz istoimenu Savinu pritoku. Važnost obrane srijemskih sela je utoliko veća. Sava u Hrvatskoj opada, tako da prema posljednjim informacijama postoje realne šanse da treći val ne bude opasan kao prethodna dva.

SITUACIJA U RUMSKOJ OPĆINI POD KONTROLOM

Neprestane kiše stvorile su velike probleme i u rumskoj općini. Stožer za izvanredne situacije obilazio je sva krizna mjesta u rumskoj općini i na terenu se stalno vodila borba protiv vodene stihije. Najugroženija su bila sela uz Savu, Klenak i Hrtkovci, a velika materijalna šteta je pričinjena stanovnicima Vitojevaca i Rume. U Hrtkovcima voda se probila do šuma i prijetila je otići sve do puta. Dramatičnija situacija bila je u Klenku, gdje

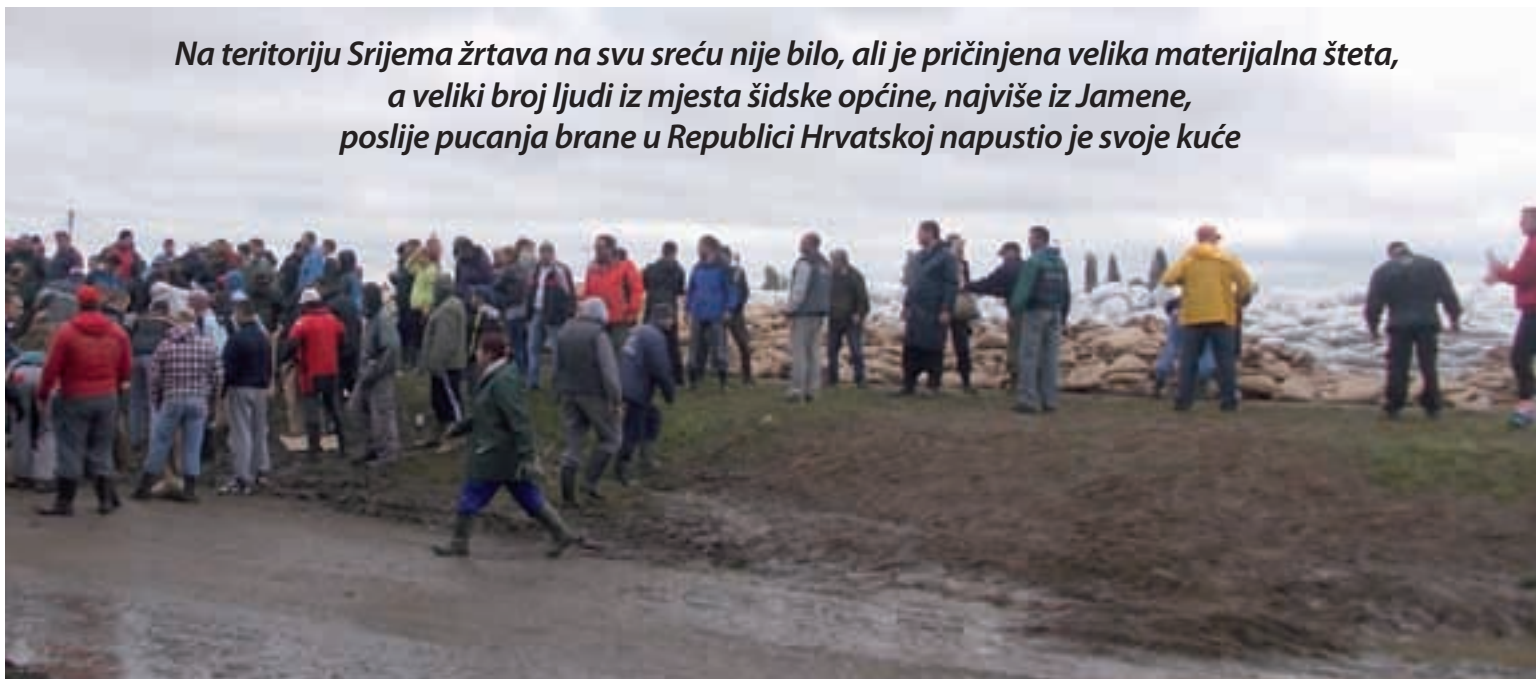
je zbog probijanja nasipa Sava tijekom vikenda bila na svega nekoliko metara do prvih kuća. Mobiliziran je sav ljudski i tehnički potencijal kako bi se obranio nasip u Klenku i spriječila mogućnost da se Sava izlije. Izgrađeni su nasipi od vreća s pijeskom, zahvaljujući kojima su obranjeni i bunari, tako da žitelji rumske općine tijekom proteklih dana nisu ostajali bez vode za piće. U Rumi su također osigurana i prihvatilišta na nekoliko mjesta u javnim ustanovama.

Inače, u svim mjestima u Srijemu, osim u naseljenom mjestu Višnjićevo, voda je potpuno ispravna za piće. Prema informacijama kriznih stožera za izvanredne situacije iz gradova u cijelom Srijemu, bitka za obranu od vode još uvijek nije završena. Svi su i dalje u pripravnosti, posebno volonteri koji su tijekom proteklih dana pokazali svoju humanost u većoj mjeri nego što se očekivalo. Jamena je doslovno najviše pogođena, ljudima iz tog mjesta trebat će dosta vremena da se oporave, pogotovo što im je poljoprivreda osnovno zanimanje, a materijalna šteta upravo je najveća na oranicama. Kolika će točno biti utvrdit će se tek nakon povlačenja vode, ukoliko Srijem u međuvremenu ne zahvati još jedan poplavni val.

Suzana Darabašić

koja je osposobljena za spasavanje i jedan helikopter. Jamena je ostala pusta. Stanovništvo je otišlo, neki kod rodbine, a neki u prihvatne centre u Šidu. Crveni križ u Šidu uspio je osigurati dovoljne zalihe hrane, sredstava za higijenu i odjeće. Veći dio stanovništva uspio je ponijeti samo neophodne stvari, dok je mali

Na teritoriju Srijema žrtava na svu sreću nije bilo, ali je pričinjena velika materijalna šteta, a veliki broj ljudi iz mjesta šidske općine, najviše iz Jamene, poslije pucanja brane u Republici Hrvatskoj napustio je svoje kuće

AKCIJE ZA POMOĆ POPLAVLJENIM PODRUČJIMA SRBIJE

Humanost na djelu

Svojim sudjelovanjem humanitarnu akciju prikupljanja pomoći ugroženima u poplavama u Srbiji podržali su i potpomogli i članovi brojnih hrvatskih društava u Vojvodini * DSHV organizira akciju prikupljanja humanitarne pomoći za poplavljena područja

Humanitarne akcije organizirane su širom države i inozemstva za pomoć područjima ugroženim od poplava u Srbiji. Osjećaj solidarnosti pokazali su brojni građani donirajući u svojim mjesnim zajednicama vodu, namirnice, deke i ostale potrebne stvari onima koji su ostali preko noći bez izeća.

Pokraj brojnih inicijativa za prikupljanje pomoći, dobru volju su pokazala i hrvatska društva u Subotici, Tavankutu, Somboru i Stanišiću, kao i brojni Hrvati unutar svojih mjesnih i župnih zajednica širom Vojvodine. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini također je pozvao svoje članove i simpatizere da se aktivno uključe u prikupljanje pomoći preko akcije »Pomoć poljoprivrednika – poljoprivredniku«.

DSHV POMAŽE

Poput mnogih građana i članovi i simpatizeri Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini nisu ostali gluhi na pomoć potrebitima. Osim što su se samorganizirali i nosili u Crveni križ potrebne artikle, udružili su se i s Asocijacijom mljekara i Mljekarnom Subotice u akciji darivanja i slanja svih proizvedenih mlječnih proizvoda u jednom danu u ugrožena područja.

Također, DSHV organizira akciju prikupljanja humanitarne pomoći za poplavljena područja »Pomoć poljoprivrednika – poljoprivredniku«, kojom prikuplja poljoprivredne proizvode: pšenicu, kukuruz, lucerkino sijeno i drugu stočnu hranu. Prema riječima koordinatorice *Hrvajke*

Prikupljanje pomoći u Sonti

Stantić, ova akcija DSHV-a je samo početak pomoći koju će stranka pružiti stanovništvu zahvaćenom ovom katastrofom, budući da tek slijedi sanacija terena.

HUMANITARNA NOĆ MUZEJA

Kao i u drugim brojnim institucijama i udrugama, ovogodišnji program u okviru Noći muzeja odložen je zbog elementarnih nepogoda u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame i HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu i HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice te je pretvoren u program humanitarnog karaktera.

U Tavankutu je umjesto cjelokupno planiranog programa održan jedan njegov dio. Organizatori su se odlučili održati planirani folklorni koncert kao humanitarni, s ciljem prikupljanja priloga za unesrećene na poplavljenim područjima. Kao takav, u sportskoj dvorani u Tavankutu održan je zajednički koncert

Folklornog ansambla »Kolo« iz Zagreba i tavankutske plesne skupine HKPD »Matija Gubec«. Prikupljeni novčani prilog mještana uplaćen je na žiro račun za nastradala područja.

POMOĆ POLJOPRIVREDNIKA – POLJOPRIVREDNIKU

Mole se poljoprivredni proizvođači koji žele pomoći poljoprivrednim domaćinstvima u poplavljenim područjima sa svojim proizvodima: pšenicom, kukuruzom, lucerkinim sijenom i drugom stočnom hranom da prijave proizvode za pomoć aktivistima DSHV-a u mjestu stanovanja ili na dežurni telefon 024 / 551-348 od 9.00 do 20.00 sati svaki dan.

HKC »Bunjevačko kolo« se ove godine prvi put priključio programu Noći muzeja i iako je trebao zbog izvanredne situacije u državi ovaj događaj biti otkazan, priredena izložba se ipak održala. »Bilo nam je žao da likovna ostvarenja i nošnju koju smo izložili nitko ne vidi i stoga smo se konzultirali s Gradskim muzejom i ipak otvorili izložbu, ali humanitarnog karaktera. Tom prigodom smo prikupljali novčana sredstva i garderobu za potrebne koju smo prosljedili Crvenom križu. Ukoliko je netko voljan još pomoći, može nam se obratiti«, rekao je *Dejan Kovač*, tajnik HKC »Bunjevačko kolo«.

SOMBOR, STANIŠIĆ, SONTA

Svojim sudjelovanjem humanitarnu akciju prikupljanja pomoći ugroženima u poplavama u Srbiji podržali su i potpomogli i članovi hrvatskih društava iz Sombora i Stanišića te mještani MZ Sonta.

HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora organizirao je akciju gdje su članovi »Nazora« i drugi građani donirali flaširanu vodu, odjeću i obuću, hranu za bebe, konzerviranu hranu, medicinski materijal, sredstva za higijenu, kukuruz i stočnu hranu. Prikupljena pomoć upućena je u Crveni križ u Somboru i odatle distribuirana ugroženim građanima.

HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića nije sam organizirao prikupljanje pomoći nego je preko društvenih mreža i telefona pozvao svoje članove i ostale Hrvate iz mjesta da se priklju-

Upis na nastavu na hrvatskom jeziku

Upis u prve razrede osnovne škole je do konca svibnja. Roditelji koji žele svoju djecu upisati na nastavu na hrvatskom jeziku mogu to učiniti u sljedećim osnovnim školama:

OŠ »Matko Vuković« u Subotici
OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici
OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni
OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu
OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu
OŠ »Sveti Sava« u Subotici

U OŠ »Ivan Milutinović« nastava se izvodi s elementima Montessori programa, a u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu će se od ove školske godine izvoditi dvojezična, hrvatsko-engleska nastava.

Za učenike koji se opredijele za nastavu na hrvatskom jeziku, Hrvatsko nacionalno vijeće pomaže kupnju školskog pribora poklon bonom od 10.000 dinara, osigurava udžbenike i u suradnji s Gradom organizira prijevoz za učenike koji nisu u blizini navedenih škola.

Izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture učenici mogu birati u osnovnim školama:

OŠ »Pionir« Stari Žednik
OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin
OŠ »Matija Gubec« Tavankut
OŠ »22. oktobar« Monoštor
OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta
OŠ »Ivo Lola Ribar« Plavna
OŠ »Aleksa Šantić« Vajska
OŠ »Bratstvo jedinstvo« Bezdin
OŠ »Moše Pijade« Bereg
OŠ »Sremski front« Šid – odjel u Sotu
OŠ »Sveti Sava« Srijemska Mitrovica
OŠ »Boško Palkovljević Pinki« Srijemska Mitrovica
OŠ »Slobodan Bajić Paja« Srijemska Mitrovica
OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« Srijemska Mitrovica
OŠ »Jovan Popović« Srijemska Mitrovica

Za sve dodatne informacije obratiti se u ured HNV-a radnim danima od 7 do 15 sati na broj 024/554-623.

će akciji Mjesne zajednice. Stoga je samo društvo »Nazor«, kao pravna osoba, iz svojih sredstava potpomoglo ovu akciju, ali su članovi društva i kao pojedinci donirali pelene, hranu, odjeću za bebe i ostale potrebne stvari.

U MZ Sonta odziv mještana bio je veći od očekivanog. »U koordinaciji općinskoga stožera proveli smo akciju čijoj organizaciji su bitan doprinos dali predsjednik i članovi Savjeta MZ. Od početka akcije su se priključila

djeca iz Dinamove nogometne škole i djevojke iz ŽRK Sonta, župa sv. Lovre Sonta, a svoj doprinos najavile su i mjesne institucije kulture. Troje Sončana priključilo se i apatinskim dragovoljcima koji su sudjelovali u akciji obrane sela Klenak kod Šapca. Akcija prikupljanja pomoći provodit će se kontinuirano sve dok to bude potrebno«, kaže tajnica MZ *Renata Kuruc*.

Je. D.

Šuške

Novinarski su me putovi nedavno doveli do društva Šuški. To je neformalna udruga čiji je moto razvijanje spontane razmjene dobara. Naime, teška a i dugotrajna kriza potaknula je ljude da počnu tražiti rješenja, jer im je kukanje presjelo. Ti mladi i ne toliko mladi ljudi koje sam upoznao okupili su se i počeli međusobno dijeliti proizvode. Netko pravi domaće sapune i drugu kozmetiku, drugi imaju kvalitetnu hranu iz biovrta, treći šiju odjevne predmete, četvrti donose hranu s farmi ili peku kolače i torte, a ima i onih koji nude usluge. Jedna osoba vrši masažu, druga frizira, treća je spremna čuvati djecu. Svi su oni umreženi, nitko nikome ništa ne plaća, sve je naturalna razmjena. I to je zapravo multilateralna kompenzacija, jer se krug zatvara na nekoj višoj razini, dam-daš. Kako bi se taj krug zatvorio, izmišljena je nepostojeća valuta. To su »šuške«. Oni se dogovaraju u šušcima, ne tiskaju tu monetu, ona je prešutno mjerilo međusobne razmjere, a saldo bilježe u svoje bilježnice. Kako bi netko ušao u društvo Šuški treba ga netko preporučiti, kako bi se izbjegli prevaranti. Neki od njih smatraju kako je ovo više od reakcije na krizu, da je ovo i duhovni korak.

Zapravo, ovo ne bi trebalo biti neko veliko iznenađenje. U Grčkoj su još prije 2-3 godine počeli trgovati lokalnim valutama na tržnicama, kako bi olakšali krizni udar. Prešutnu lokalnu monetu uveo je i jedan talijanski grad, sličnu je inicijativu pokrenulo puno malih zajednica u Sjedinjenim Američkim Državama. Ljudi cijelog svijeta shvaćaju kako smo robovi monetarnog sustava. Oni koji su se udubili u stvarne uzroke gospodarske krize shvatili su kako smo kao vjeverice koje se vrte ukруг. Tiskanje novca kontrolira netko, kao što pokretanje vjeveričinog kotača netko iskorištava.

Monetarni ratovi već uvelike traju. Kineska valuta juan je u decenijskom dampingu, otvaranje trgovine nafte eurima je anatema, rublja je pod sankcijama. Dinar je zadržao neki minimum suvereniteta i još uvijek se njime može manipulirati.

Sigurno se pitate kakve veze ima ovaj dugačak uvod s onime na čega se uvijek vraćamo, a to je hrvatska zajednica. Pa, prije osamdesetak godina subotički su Hrvati imali svoju banku. Kroz financijsku suradnju dizali su jedni druge. I danas imamo mnoštvo banaka, ali se one teško otvaraju i jedva da je ostala neka srpska, tako da je postojanje hrvatske banke u Srbiji nezamislivo.

Ipak, pravno i tehnički gledano moguće je s vrlo skromnim ulaganjem, ispod 100 eura, otvoriti štednu zadrugu, inačicu uobičajene financijske institucije. Nedostaje malo dobre volje i malo potpore. To je KUD koji nam nedostaje.

N. Perušić

BRANKO VACI, VLASNIK »DRVARE BANE«

Predstoji nam velika borba, vjerujem da ćemo uspjeti!

Razgovor vodio: Nikola Perušić

Svjedok poslovnog vremena

Prije nekoliko dana navršile su se točno 24 godine otkako radi Drvara Bane – poduzetnički projekt *Branka i Nevenke Vaci*, koji se pokazao kao iznimno uspješan, jer je vrlo mali broj tvrtki uspio tako dugo se održati na nogama rješavajući mnogobrojne probleme koji su se smjenjivali u tom periodu.

Tvrtka je poznata po tome što je opremila Telenorovu prodavaonicu u Knez Mihajlovoj ulici u Beogradu pultom od 60 metara bez ijednog sastava. Nadalje, poslovnicu FIATA u Beogradu, zatim hotel »Oldtime« u Ulcinju, hotel »Splendid« u Bečićima, zatim sve poslovnice MTS-a i VIP-a u Srbiji, Klinički

centar i Dječji klinički centar u Novom Sadu, Klinički centar u Beogradu...

HR: Kako ste krenuli, zasigurno nije bilo lako prijeći u privatnu sferu?

U to sam vrijeme radio u tiskari Birografika. Ovo što sad

radim naučio sam od mojih ujaka. Dakle, rođena braća s mamine strane su svi bili trgovci. Kao mali jako sam volio biti pored njih i slušati kako to rade, tako da je meni to uvijek bilo nekako u krvi, obiteljski. Te 1989. godine, sjećam se kao da je danas bilo, vraćajući se jednom s Palića, ustanovili smo kako ima puno prodavaonica mješovite robe. Dobro bi bilo otvoriti drvaru, jer još nitko nije otvorio stovarište građevinskog materijala. Onda smo suprugin rođeni brat *Jozo* i ja odlučili otvoriti tvrtku. Ja ću otvoriti stovarište građevinskog materijala, a on će biti prijevoznik – tako je to krenulo.

HR: Vi ste iz trgovine prešli i na međunarodnu trgovinu i proizvodnju.

Da, to se dogodilo kada smo završili taj ortakluk, kada sam se vratio nazad u tvrtku.

Onda sam na inicijativu supruge Nevenke, koja je inzistirala da se počne neka proizvodnja, bilo kakva, počeli proizvodnju. Imali smo prijatelja koji je izbjegao iz Bosne. On nam je savjetovao da počnemo s drvenim WC daskama, jer to nitko ne proizvodi, a to se uvijek traži. U bivšoj Jugoslaviji je Lignašper iz Bosanskog Novog radio te drvene WC daske. Pokrenuli smo tu proizvodnju. Kada gledam s ove distance, bio je to sizifovski posao – doista težak posao. Počeli smo koristiti mediapan, poluuretan boje, nitko se u to nije razumio, nije bilo interneta, nismo znali kako naći te stvari, šarke... Doista je bilo jako teško. Ali se na koncu, poslije sedam godina isplatilo. Zahvaljujući tom početnom biznisu proizvodnje postali smo strateški partneri slovenske tvrtke Kolpasan, jer smo poznavali kompletan teren Crne Gore i Srbije. Od ove godine smo opet pokrenuli proizvodnju drvenih WC dasaka – sada radimo za španjolsku grupu Roka, koja je kupila hrvatski Inker iz Zaprešića. Od prije dva mjeseca ih opskrbljujemo drvenim WC daskama.

HR: Što ste radili nakon tog programa?

Nakon toga smo krenuli i s ormarićima, poslije sa sobnim vratima. Proizvodnju smo započeli u garaži, koja je možda imala 3x3 ili 4x4 metra. Neke poslove smo radili uslužno. Povećavali smo proizvodne kapacitete – izgradili smo jednu halu, pa drugu, treću, pa i četvrtu. Danas imamo oko 900 četvornih metara radnih hala. No, sve je to bilo postupno. Na primjer, te 2000. godine smo dobili prvu nagradu za dizajn namještaja za kupaoalice, a prošle smo godine dobili također prvu nagradu za naš namještaj za kupaoalice Milano na Sajmu građevine u Beogradu.

HR: Htio bih da razjasnimo neke mitove što se tiče poduzetnika.

Ljudi koji nisu radili u gospodarstvu, kada čuju da je netko poduzetnik, zamišljaju kao da su to neki kriminalci koji ne žele davati velike plaće radnicima, kao da idu krasti. Ali velika većina tih ljudi ne zna koliki je porez. Za jednu plaću od 20 tisuća morate prvo državi platiti 15 tisuća dinara poreza. Osim toga, ako namještaj stoji recimo 10 tisuća, 2 tisuće dinara odmah ide državi putem PDV-a. Kako se vi odnosite prema tim predrasudama?

Ja sam hvala Bogu na izmaku karijere, ali moje kćerke, moja djeca, budući da imam troje djece, nadam se da će nastaviti posao. Mislim da je tu sve naopako postavljeno. Znači, ako danas otvorite neke časopise ili novine, gdje piše o privatnicima, mi smo označeni kao neki kriminalci. Ja nisam tako koncipirao tvrtku. Ako netko želi biti komercijalist i raditi, ja im

dan u blokadi, »plivala« je i kroz inflaciju, ratove, bombardiranje. Moja vizija je da moji zaposleni imaju jako dobre plaće. Ja se radujem kada dođe prvi, kada isplatim radnike, da mogu oni od te plaće dobro živjeti. Volim vidjeti sve više auta na parkiralištu, da što manje ljudi dolazi biciklima na posao.

HR: Kada je bjesnio rat vi ste se trudili njegovati poslovne veze. Odlazili ste, dovozili ste materijale koji su tu bili definirani, čak i u vrijeme sankcija. Pokušavali ste spajati, jer trgovina spaja ljude?

Da, to je bilo kada sam odlazio u Osijek kod poslovnih prijatelja u tim vremenima. Mislim kako se nikada ne treba zatvarati u sebe. Uvijek ima trenutaka kada se mogu činiti dobra djela. Ja to i sada radim, pokušavam spajati. Kada sam postao direk-

pišite nešto lijepo, ovo je bio jedan incident koji se svakom može dogoditi, ali nema to veze. Oni su bili navijači Dinama, jedva su čekali da naprave problem. Mi smo zatim išli na ručak u Slavonski Brod, gdje su nas ljudi dočekali, mislim da je doista bilo predivno.

HR: Vi baš i niste plivali vili političkim vodama?

Ne, nikada nisam. Možda bi danas naša tvrtka bila veća, možda uspješnija, ali možda ne bi ni postojala. Nikada se ne zna što bi se dogodilo, ali gledao sam se od toga maknuti. Sjećam se jako dobro, 1998.-1999. godine smo trebali raditi jedan posao – opremanje jednih toplica. Bio sam kod tadašnjeg ministra, koji me je zamolio da mi to uradimo, a trebat će za stranku ovoliko-onoliko, pa da mi uđemo u tu neku priču. Onda sam jedno dva-tri dana mudrovao što raditi. Rekao sam: ima jedna stara izreka – baba da dinar da uđe u kolo, a deset da izide. Tada sam rekao kako se nikada neću priklanjati. Idem na tendere – ako dobijem posao, dobili smo, imam čist obraz – a ne može mi nitko reći da je to zbog ovoga ili onoga.

HR: Što planirate u sljedećih 25 godina?

To ćete morati pitati moju kćerku, jer sam joj obećao da će za 25. godišnjicu dobiti ključeve da vodi tvrtku sljedećih 25 godina! Mala šala nikad nije na odmet, ali hoću kazati kako planiram da postanemo vodeća tvrtka u proizvodnji modernog namještaja za kupaoalice u Srbiji. To je sada, zahvaljujući ovom sajmu, sigurno ostvariv cilj. Znači, na ovom Sajmu građevine, koji je održan u Beogradu, doista smo oduševili sve trgovce. Bilo ih je jako puno i svi su oduševljeni našim dizajnom, kvalitetom. Sada predstoji velika borba da prilagodimo kapacitete, da nađemo nove ljude. Predstoji nam velika borba, vjerujem da ćemo uspjeti!

Prvi koraci * Trgovina, proizvodnja i usluge

* Odnos prema radnicima * Biznis i politika *

Planovi za budućnost

nudim plaću. Neka samo napišu koliku plaću žele imati – 200, 1.000 ili 5.000 eura. Onda ću ja temeljem toga odrediti plan, koliki će plan imati po toj želji. Ako želi imati 1.000 eura plaću, onda ću reći OK, napravi 50 tisuća eura prometa – prodaj na tržištu, u inozemstvu ili u Srbiji, ili u Subotici. Donesi mi posao za 50 tisuća eura, a ne samo da želi imati 1.000 eura plaću – a koliko si poslova odradio – ništa. Ja takve komercijaliste imam i po Beogradu, imao sam i ovdje, koji kada dođe kraj meseca, podvuče se crta, koliko si napravio – nula. Pitam zašto nisi ništa napravio, on kaže: znate ovo i ono. Putni trošak si napravio, imaš trošak 1.000 eura, jesi li si donio neki posao tvrtki? Nisam. Što onda očekuješ od mene, koliku očekuješ plaću? Tvrtka Bane, koja za ovih 25 godina nikada nije bila ni jedan

tor Kolpe za Crnu Goru i za Srbiju, prvo što sam odradio je da sam poveo pun autobus gospodarstvenika za Sloveniju. Trebalo je prvo hrvatske vize nabaviti, što je onda bilo nezamislivo. Konzulat nije dopuštao da ovdje napravimo vize za sve te ljude, nego smo trebali ići za Beograd. Ali, i to smo uspjeli uraditi, pa slovenske vize. Trebalo je prebroditi predrasude – vjerujte to je tada bilo strašno, oni su se tresli, kako ćemo mi kroz Hrvatsku, tu nas odmah čekaju, sigurno će nas poubijati ako stignemo, mi smo svi gotovi. Onda se poslije 2-3 godine dogodio jedan incident kod Slavonskog Broda. To nikada neću zaboraviti. Našom pogreškom, zato što smo dopustili da nas provociraju, pa su tada svi novinari pitali hoćemo li prekinuti suradnju s Hrvatskom i sa Slovenijom? Ja sam rekao: ljudi,

POLITIKA SNS-A NA LOKALU U SUBOTICI

SNS preuzima više odgovornosti

Od gradske koalicije do nacionalnih vijeća, SNS je spreman sudjelovati i jačati svoju poziciju – stječe se dojam nakon razgovora s Ilijom Maravićem

Predsjednik Skupštine Grada Subotice Ilija Maravić iz Srpske napredne stranke osvrnuo se na političku situaciju u gradu, rekavši tijekom intervjua za Pannon TV kako se mnogi građani priključuju ovoj političkoj opciji, ali i da oni ne odbijaju bivše članove drugih stranaka koji sada »prelijeću« u SNS.

»Naravno da svi žele biti s onima koji pobjeđuju, a ne s onima koji gube. Shodno tome mnogi nam se žele priključiti, i priključuju se. Naš je statut apsolutno liberalan, mi nemamo pravo, ni mogućnost po statutu uskraćivati bilo kome dolazak u naše redove, te učenje u Srpsku naprednu stranku. Svatko tko dođe u našu stranku, dobro je došao ukoliko je došao s dobrim namjerama. Naravno, mi doista želimo sačuvati poziciju koju imamo. To je naša velika obveza, a rezultat s prethodnih republičkih izbora i apsolutna pobjeda Aleksandra Vučića prije svega i SNS-a teško je dostižan ponovni cilj na nekim drugim izborima. Tu mislim i na lokalne i na pokrajinske izbore«, izjavio je Maravić.

Na pitanje o većoj odgovornosti SNS-a u Subotici i eventualnim većim ambicijama, Maravić je rekao:

»U svakom slučaju Srpska napredna stranka i Savez vojvo-

Ilija Maravić

đanskih Mađara čine okosnicu lokalne vlasti u Subotici, naravno s SPS-om i s pojedincima koji čine ovu vlast u Subotici: s DSHV-om, Bunjevačkom strankom, predstavnicima SPO-a. Mi želimo u idućem razdoblju preuzeti veću odgovornost, koliko se može preuzeti. Mi nećemo na sve koalicijske partnere vršiti pritisak, već ukazivati svima kako je interes svih koji čine vlast u Subotici, interes svih građana, da nam se omogući veće sudjelovanje u vlasti. Ne u smislu da Srpska napredna stranka preuzima vlast za sebe, ne! Već u smislu lakše komunikacije i veće produktivnosti vlasti, a to bi bio interes svih građana Subotice. Vidite i sami koliko započelih, a nedovršenih projekata ima u Subotici. Vidite i sami kako u prethodnom razdoblju nije bilo neke komunikacije između republičke, pokrajinske, lokalne vlasti. To se sve izravno odražavalo i na funkcioniranje lokalne vlasti i rekao bih na neproduktivno funkcioniranje lokalne vlasti. Mi bismo htjeli doista na najfunkcionalniji i najproduktivniji način uspostaviti izravnu komunikaciju sa svim ministarstvima i da

svi građani Subotice doista imaju veliku korist od toga.«

Maravić je govorio i o budućim izborima za nacionalna vijeća. Glavno je pitanje hoće li Srpska napredna stranka sudjelovati na tim izborima, hoće li imati svoje kandidate?

»SNS sudjeluje u svakom slučaju kreirajući zakonsku regulativu. Donesen je novi zakon koji omogućava svim nacionalnim manjinama da na mnogo bolji i produktivniji način u idućem razdoblju zastupaju svoje interese. Mi doista želimo da i u budućnosti, kao što je to bilo i do sada, sve nacionalne manjine uživaju najveća prava po svjetskim i europskim standardima. Mi izravno doista nećemo sudjelovati, što se tiče lokalnog SNS-a na tim izborima, s obzirom kako je Srpska napredna stranka ipak u većini, a mi nismo stranka Srba. Jesmo Srpska napredna stranka ali u našoj stranci postoje i Srbi i Mađari i Hrvati i Bunjevci i Rusini i Nijemci. Nikome nećemo osporavati prava ukoliko se žele više ili manje angažirati kroz nacionalna vijeća u nekim drugim poljima, da iskažu te svoje sklonosti.«

Nikola Perušić

ZORAN NAGEL, RAZREDNIK

Uz kvalitetu

Za tjedan dana gimnazij-ske će klupe subotičke Gimnazije »Svetozar Marković« napustiti četvrta generacija učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, a prva koja je imala priliku od prvog razreda osnovne škole slušati nastavu na materinjem jeziku. Dojmovi maturanata o svemu kroz što su prošli u svojim srednjoškolskim danima objavljeni su u našem podlistku »Kužiš?!«, a o iskustvu rada s njima, njihovom gimnazijskom školovanju i planovima za budućnost govori nam razrednik, profesor Zoran Nagel.

Kakva su vaša iskustva s ovom generacijom učenika? Kako su funkcionirali unutar odjela i u školi općenito?

Meni su oni bili jedna velika novost, jer sam prvi put imao odjel ovako koncipiran. Generalno sam jako zadovoljan, jer smo uspjeli za ove četiri godine ostati kompaktni. Oni su postali cjelina koja međusobno komunicira, koja se druži i koja se pomaže. Bilo ih je 24 na početku, a sada ih je ostalo 20, što je jako lijep broj učenika s kojima se može kvalitetno raditi. Što se tiče njihovog života s ostalim učenicima u školi, tijekom ove četiri godine nije bilo nikakvih konflikata, osim nekih sitnih opaski kojih ima i u svakom drugom odjelu.

Koje ste nedostatke u odvijanju nastave na hrvatskom jeziku primijetili u vašem odjelu? Kako ste se vi osobno snašli u ulozi predavača na hrvatskom jeziku?

Bilo je poteškoća u odvijanju nastave, a kao najveće bih izdvojio nedostatak ade-

DNIK IV. F SUBOTIČKE GIMNAZIJE

itetne profesore zavidno znanje

Česta i interesantna putovanja

Putovali smo koliko smo mogli financijski i vremenski.

Osim odlazaka na Interliber koji organiziram svake godine išli su nekoliko puta tijekom ljeta na more.

Prošle smo godine nas desetak bili na Prviću i Plitvicama, išli smo u Budimpeštu, u Slavoniju, Đakovo, Osijek...

To su bili kratki izleti, ali izleti gdje su mogli nešto naučiti, vidjeti, upoznati i družiti se. Nedavno je njih četvero bilo u Bruxellesu, a protekli vikend je petero iz ovog odjela bilo u Zagrebu i Karlovcu s učenicima drugih hrvatskih odjela.

kvatnih udžbenika i nastavnih kadrova koji su kompetentni izvoditi nastavu na hrvatskom jeziku. Ono što je najbitnije jest da je bilo omogućeno učenje

materinjeg jezika od profesora koji su završili studij u Hrvatskoj, ali za ove četiri godine njihovog srednjoškolskog obrazovanja izmijenilo se dosta profesora i

Veliki dio njih su odlični i vrlo dobri učenici, te bi mogli bez problema položiti državnu maturu, ali kako se školovanje bližilo kraju smanjio se broj zainteresiranih za studij u Hrvatskoj. Samo dvoje učenika od njih 20 planira polagati državnu maturu, kaže Zoran Nagel

to je ono što meni smeta, jer se nije mogao održati kontinuitet u radu. Što se tiče nas ostalih koji radimo s ovim odjelom, jedan dio nas radi na hrvatskom jeziku, a jedan dio ne. No, ukoliko se zanemari segment jezika, ova su djeca imala kvalitetne profesore. Usvajali su znanje koje ih osposobljava upisati bilo koji fakultet. Mi koji nismo završili fakultete u Hrvatskoj sami učimo. Seminara ima, ali sve je to nedovoljno. Problem je što većina profesora nije motivirana sjesti i raditi na poboljšanju nastave na hrvatskom jeziku. Ovo što ja radim je čist entuzijazam. Neću odustati od toga, jer želim nastaviti započeti rad.

Imaju li učenici vašeg odjela potencijala za uspješno polaganje državne mature i koliko njih će to i iskoristiti? Koje su im, osim Hrvatske, druge opcije za upis studija?

Što se tiče sadašnjeg IV. f očekivao sam da će ih više upisati studij na hrvatskom jeziku. Veliki dio njih su odlični i vrlo dobri učenici tako da bi mogli bez problema položiti državnu maturu, ali kako se školovanje bližilo kraju smanjio se broj zainteresiranih za studij u Hrvatskoj. Samo dvoje učenika od njih 20 planira polagati državnu maturu

u Hrvatskoj. Jedna učenica želi otići u Austriju, a jedan učenik u Sloveniju. Ostali će ostati u Srbiji – Beograd, Novi Sad, Subotica i Sombor. Preorijentali su se na pripreme za Srbiju jer im puno vremena oduzima priprema za maturu, skupi su im odlasci za Osijek za polaganje mature te zbog straha od neizvjesnosti o dobivanju doma i stipendije.

Na koji je način učenicima pružena pomoć oko pripreme za upis studija u Hrvatskoj?

Uputio sam ih na HNV, gdje su od *Anđele Horvat*, članice Izvršnog odbora HNV-a zadužene za obrazovanje, mogli dobiti sve informacije važne za polaganje državne mature i samog odlaska na studij. Ono što je bilo u mojim mogućnostima, pomogao sam im – uspio sam s ravnateljem gimnazije dogovoriti održavanje priprema za maturu u gimnaziji, da ne moraju kao prethodne generacije ići u Hrvatsku čitaonicu ili negdje drugdje. Zbog malog broja prijavljenih za državnu maturu trebalo bi nešto učiniti za stvaranje boljih uvjeta onima koji žele studirati na materinjem jeziku. Prvenstveno mislim na materijalne uvjete, jer je to jedan od glavnih razloga neodlazaka u Hrvatsku na studije.

Jelena Dulić

Kako i koliko će štete elementarne nepogode nanijeti poljoprivrednim kulturama

GORDANA MILINKOVIĆ,
inženjerka poljoprivrede

Gubici će biti veliki

U tri dana pale su 2.632 litre vode, zemljište je u velikoj mjeri natopljeno i pojedine kulture koje su sklone polijeganju nisu odoljele obilnim kišama, a s mnogih voćki otpali su plodovi. Zbog raskvašenog zemljišta i vjetra plegla je pšenica, što je za podneblje Srijema veoma pogubno. Zbog raskvašenog zemljišta i plitkog korijenovog lista proljetnih kultura: kukuruza, suncokreta, soje, šećerne repe, na terenima odnosno depresijama postoji mogućnost totalnog uništavanja biljaka, jer su mnoge od njih pogle. Također, postoji velika mogućnost pojave riziktonije nad površinama pod šećernom repom, zbog prekomjerne količine vlage. Poslije poplava bit će neophodna zaštita fungicidima zbog najavljenog naglog povećanja temperatura, a jedna od mjera koje će biti neophodne bit će međuredna obrada kultiviranja, špartanje upravo radi razbijanja pokorice na zemljištu zasijanom proljetnim kulturama. Pitanje je kada će se zemlja iz depresije povući, kako bi se umjesto propalih usjeva mogle zasijati neke druge kulture. Što se tiče voćarstva, i u toj grani poljoprivrede morat će biti izvršena zaštita fungicidima. Vjerujem da će gubici biti prilično veliki, ali u ovom momentu ne možemo procijeniti koliko. Bit će evidentno umanjenje prihoda, ali je sada relativno rano pričati o tome, jer još uvijek nije ustanovljeno kolika je pričinjena šteta. Ipak, smatram kako će prihodi biti znatno umanjeni, a za pšenicu mislim da će prihodi sigurno biti 30 posto manji.

S. D.

VLADIMIR SABADOŠ,
direktor Poljoprivredne stručne službe Sombor

Više koristi nego štete

Najviše padalina na ovom području bilo je između 14. i 17. svibnja. Padaline su bile neujednačene i na području Sombora, Apatina i Odžaka palo je između 40 i 120 litara kiše po četvornom metru. Najmanje kiše je bilo u atarima Riđica i Stanišića, gdje je palo od 40 do 60 litara, a najviše u općini Odžaci, gdje je palo iznad 120 litara. Praktički je za dva dana u nekim regijama palo 1,5 puta više od ukupnih količina oborina u svibnju. Što se tiče ozimih usjeva bit će malih šteta na njivama pod uljanom repicom i ozimim ječmom i pšenicom. Na parcelama gdje je palo više kiše biće žućenja usjeva, a s obzirom da je kišu pratio i jak vjetar imamo i poleganje. S druge strane, ove oborine praktički su nadoknadile nedostatak vlage iz zimskog perioda. Veće štete zabilježene su samo na donjim terenima i parcelama uz Dunav.

Proljetne kulture sada imaju idealne uvjete za razvoj, a posebno šećerna repa. Padaline su dobro došle i kukuruzu, suncokretu i soji. Jedino što proljetnim usjevima nije odgovaralo su niske temperature, pa je došlo do žućenja biljaka, no za nekoliko dana će se i to popraviti. Ukoliko se neke parcele moraju presijati, savjet poljoprivrednicima je da sjetvu ponove s ranim hibridima. Sve u svemu, na našem području ove svibanjske oborine dobro su došle.

Temperature oko 30 stupnjeva, koje se najavljuju, nisu baš dobre i idealno bi bilo da temperatura narednih dana ne prelazi 25 stupnjeva.

Z. V.

JELKA ARSIĆ,
dipl. ing. poljoprivrede

Štete su nesagledive

O situaciji na poplavljenim područjima može se samo govoriti kao o katastrofi čije će razmjere biti sagledive tek nakon potpunog povlačenja vode. Za ondašnju poljoprivredu godina je nepovratno izgubljena. Postoji još nada da će se ponegdje moći posijati kukuruz iz sorti 200 ili 300. Štete nanijete malinjacima i voćnjacima ne mogu se sanirati za ovu sezonu, voćare očekuje velika borba za održavanje ovih kultura u životu, kako bi se osposobile za rod u idućim godinama. Zbog klimatskih uvjeta netipičnih i za područja koja nisu zahvaćena poplavama, sve biljne kulture pretrpjele su evidentne štete. Svjedočili smo olujnom nevremenu u danonoćnom trajanju od sedamdesetak sati. I prije nevremena žito je oboljelo od hrđe, ratari su morali hitno pristupiti odgovarajućem tretmanu, a odmah se nadovezala i ova dugotrajna nepogoda. Pretpostavljam da će zbog toga ovogodišnji rod žitarica biti osjetno umanjen. Velikih problema će biti u depresijama u kojima će voda još dugo ležati, jer u njima kukuruz može preživjeti svega tri dana. Pšenica će preživjeti, problemi će nastati jedino tamo gdje je plegla. Voćke su pretrpjele štete koje se mogu skoro u cijelosti sanirati. Kako su poslije ovih kiša i hladnoće u najavi visoke temperature, prskanje je najhitnije potrebno za sve voćarske i povrtlarske kulture. Sada će se pojavljivati sve moguće bolesti, prvo plamenjača. Treba zorno pratiti što se dešava i pravodobno reagirati, tako ćemo štete svesti na minimum.

I. A.

RAZGOVOR S POVODOM: STRUČNJACI O STANJU POLJOPRIVREDNIH KULTURA NAKON VELIKIH KIŠA

Usjeve prate bolesti

Tijekom prošlog tjedna u okolici Žednika palo je 55 litara po četvornom metru, a u okolici Ljutova više od 70 litara kiše

U subotičkom je ataru tijekom prvih dvadeset dana svibnja već palo oko 40 litara kiše više u odnosu na prosječnih 60 litara, kolike su prosječne padaline u svibnju zabilježene u razdoblju od 1981. do 2010. godine. Samo tijekom prošlog tjedna u okolici Žednika palo je 55 litara po četvornom metru, a u okolici Ljutova više od 70 litara kiše.

Direktor Poljoprivredne stručne službe **Damir Varga** podsjeća kako je slična situacija bila i lane kada je bilo oko 116 litara padalina u svibnju, te da se i ove godine može očekivati 50 do 60 litara iznad prosjeka. Ipak, kiša koja je padala prethodnog tjedna nije ostavila negativne posljedice na poljoprivredne kulture.

BEZ POSLJEDICA PADALI-NA NA STRNIM ŽITIMA

»Suncokret je obično osjetljiv na ovako velike količine padalina, kada je moguće izražavanje fitotoksičnog djelovanja herbicida, ali za sada ono nije primjetno i ne očekujemo probleme budući da je zasijan dosta rano i biljke su već u fazi dva do tri para listova. Slična je situacija i sa sojom, koja se nalazi u fazi druge troliske, a krajem ovog tjedna trebalo bi je tretirati po drugi put protiv širokolisnih korova. Napominjem da poslove tretiranja ipak treba

Damir Varga

uraditi i kod kukuruza, onog koji nije tretiran poslije sjetve i prije nicanja. Kada je riječ o strnim žitima padaline nisu ostavile velike posljedice, a nije došlo ni do novog polijeganja, premda je bilo dosta jakog vjetra. Kod ranijih sorti pšenice oplodnja je već završena, zrno se intenzivno nalijeva, dok su kasnije sorte u punom cvjetanju i oplodnji, te će ovih dana početi i nalijevanje zrna«, kaže Damir Varga.

Najveći problem kod strni-na su bolesti koje su je pratile ove godine, koju karakterizira iznimno intenzivna pojava lisne hrđe. Na sortnim poljima Poljoprivredne stručne službe zapaženo je kako su, premda jednako tretirane, pojedine sorte veoma podložne ovoj bolesti, dok su druge ostale zdrave. Ove je godine zastupljena i siva pjegavost (septoria), ali ne u mjeri da bi to bilo alarmantno, a još se može pojaviti pepelnica koja je

Hajnalka Bognár – Pásztor

zapažena kod jako malo sorti i to samo na donjim katovima.

INFORMACIJE NA PORTALU PROGNOZNO-IZVJEŠTAJNE SLUŽBE

»Očekuje se infekcija fusariuma (*fusarium graminearum*) za koju su bili stopostotni uvjeti od 14. do 18. svibnja. Imamo postavljenu meteorološku postaju i softver za praćenje ove infekcije, te na temelju tih podataka uvjeti za razvoj infekcije bili su pogodni 85 sati. Pšenica se nalazila u fazi cvjetanja, što je najosjetljivija faza za fusarium, te sorte koje nisu tretirane prije ovih padalina, a još su u fazi cvjetanja, mogu se tretirati«, kaže Hajnalka Bognár – Pásztor, stručnjakinja za zaštitu bilja pri Poljoprivrednoj stručnoj službi.

Prisutni su i uvjeti za jaku infekciju čađavom krastavošću na jabučastim voćnim vrstama,

što su pokazali i podaci na trima meteorološkim postajama na kojima se prikupljaju parametri: u Ljutovu, Bačkim Vinogradima i Žedniku. »U tijeku su primarne zaraze što znači da se jabučnjaci moraju tretirati kontaktnim i sistemskim fungicidima. S tretiranjem čađave krastavosti moramo voditi računa i o jabukovom smotavcu koji je pred piljenjem i trebalo bi koristiti neki od preparata koji djeluju i na jaja i na larve. Koštičave voćne vrste uglavnom se nalaze u razvoju ploda, ili kod nekih sorti na početku sazrijevanja. Imali smo pogodne uvjete za šupljikavost lista, a taj patogen napada i plodove, koji se uglavnom čuvaju kontaktnim preparatima. Kod trešnje, recimo, plod treba čuvati od pucanja zbog prekomjerne vlage, premda to za sada još nije problem, a potom i od raznih bolesti tipa truleži kako se ne bi dogodilo da se plodovi poslije berbe brzo kvare. Šljive treba štititi od rupičavosti i šljivinog smotavca, koji plaže jaja, a također se koriste larvicidni preparati«, kaže Hajnalka Bognár – Pásztor, koja je i koordinatorica u Subotici za prognoznno izvještajne poslove, te podsjeća kako se o svemu ovome poljoprivredni proizvođači mogu svakodnevno informirati i na portalu www.pisvojvodina.com.

S. M.

PROBLEM PALIĆA VRAĆEN NA POČETAK – NA ZAGAĐENU JEZERSKU VODU

Još jedan

Sve ono što su lokalne vlasti posljednjih desetak godina poduzele radi izlječenja Paličkog jezera danas se mirne duše može nazvati spektaklom – zabavnom priredbom u kojoj je sudjelovao veliki broj izvođača, s naglašenim vanjskim efektima i u koju je utrošeno puno novca.

Nazivajući Palić »jezerskom uspavanom ljepoticom«, još 2007. godine su autori grandioznog Master plana za razvoj toplica Palić najavljivali sadržaje i usluge na razini najsuvremenijih turističkih standarda. Plan je Subotičane koštao oko 80.000 eura, a predviđala se investicija u Palić od oko 120 milijuna eura. Već tada su vlastima upućivane primjedbe kako je cijeli projekt besmislen dok se ne sanira mrtvo jezero, ali odgovor je bio osnivanje novog javnog poduzeća »Park Palić«, koje je trebalo raditi na provođenju Master plana.

Potom je potpisan ugovor (2008.) kojim su se lokalne, pokrajinske i republičke vlasti obvezale s po 30 posto ulaganja u turistički razvoj Palića. Već sljedeće, 2009. godine u jezeru

se dogodio pomor oko dvije tone ribe, ali je to za političare bio sjajan povod za pravljenje novih strategija i akcijskih planova. Sada je lokalna vlast angažirala Institut »Jaroslav Černi« od čijih stručnjaka traži rješenja za uklanjanje mulja iz jezera. Ponovno se, od 2009. do 2013. godine, radi nekoliko analiza, studija i projekata, a od ponuđenih triju varijanti gradska se vlast odlučuje za najjeftiniju, od oko 15 milijuna eura.

Istodobno, ovaj projekt osporavaju lokalni stručnjaci okupljeni u neformalnom tijelu »Savjet za vodu«, formiranom pri JP »Park Palić«, u kojemu je i hidrolog *Michell Rohmann* iz njemačkog GIZ-CIM programa, a podupire ih i tadašnji savjetnik gradonačelnika za pitanja zaštite okoliša biolog dr. *Gábor Mészáros*. Oni tvrde kako izgradnja betonskih kazeta u jezeru i izmuljavanje, osim što će ostati još jedna nezavršena investicija za koju grad nema novca, neće pridonijeti značajnom poboljšanju kvalitete jezerske vode ukoliko se prethodno ne poduzmu i druge mjere.

»Savjet za vodu« prošle je godine i službeno predao gradonačelniku svoj prijedlog u 12 točaka, te se tako problem Palića vratio na početak, na zagađenu vodu.

Aktualni gradonačelnik je početkom ove godine formirao radnu skupinu koja je sačinila Platformu za unapređenje ekološkog statusa Paličkog jezera i njegove okolice i Akcijski plan koji su prošlog tjedna javno predstavljani.

NEMA ČAROBNOG ŠTAPIĆA

Gradonačelnik *Jenő Maglai* tvrdi kako je riječ o prvom službenom dokumentu lokalne samouprave koji se tiče rješavanja problema jezera i cjelokupnog Palića u kojem je točno navedeno što se želi uraditi, u kojim rokovima, tko je za to zadužen, no i da taj dokument nije konačan te podliježe dopunama.

»Rješavanje problema Paličkog jezera već godinama tapka u mjestu, pa premda za njega nema čarobnog štapića dužni smo se ozbiljno upustiti u njegovo rješavanje, jer je u pitanju resurs koji je od značaja kao

turističko odredište za čitavu Srbiju, te je neophodna pomoć i Pokrajine i Republike«, kazao je gradonačelnik *Jenő Maglai* i osvrnuo se na dosadašnja neispunjena obećanja: »Najave o tome da će se pojaviti investitori na Paliću i da će poslije toga poteći med i mlijeko isto tako su se izjalovile bez obzira na mnoga obećanja lokalne politike u mnogo ranijem razdoblju i očividno do sada nije bilo snage da se ovaj problem riješi.«

Pokrajinski zavod za zaštitu prirode prije tri godine je izvršio reviziju zaštite jezera, pripremio novu studiju, ponovno procijenio stanje jezera i izmijenio Odluku o zaštiti kako bi je usuglasio s važećom regulativom i legislativom EU. Platforma treba predstavljati okvir svim ostalim planskim i programskim dokumentima koji se trebaju izraditi za održivo korištenje i zaštitu jezera Palić.

RUŠENJE BESPRAVNO IZGRAĐENIH OBJEKATA

Načelnica Odjela za zaštitu vrsta i staništa Pokrajinskog

pokušaj

Radna skupina je sačinila Platformu za unapređenje ekološkog statusa Paličkog jezera i njegove okolice i Akcijski plan, koji su prošlog tjedna javno predstavljani

zavoda za zaštitu okoliša Klára Szabados ističe kako osim razvojnih mogućnosti na Paliću postoje ekološki, ekonomski i vlasnički problemi, te je stoga potrebna široka javna rasprava kako bi se što više čimbenika uključilo u njihovo rješavanje. »Ono što mi kao zaštitari očekujemo jest da se konačno uključi što više stručnjaka. Neke su struke bile zanemarene, najviše ekolozi u jednom razdoblju«, kazala je Klára Szabados ističući kako je Platforma po prvi put na pravi način naglasila značaj priobalnog pojasa. »Jezero nije jedini problem, jer je kao i drugdje u Vojvodini čitav priobalni dio pod oranicama i ugrožen pesticidima i herbicidima. Ekosustav ne može funkcionirati bez priobalnog dijela, a jedan njegov dio je već uništen«, kazala je.

Tijekom javne prezentacije istaknuto je kako će za četiri do pet mjeseci Zavod za urbanizam ponuditi rješenja za uređenje priobalja, a da je inspekcija već dobila naloge za uklanjanje bespravno podignutih objekata,

kao i da će biti srušeni ruini-rani objekti na Vikend naselju. Platforma se dotiče i rješavanja pitanja gradskog odlagališta smeća, koje je trebalo u cijelosti biti sanirano do kraja prošle godine, a koje je prepoznato kao problem usko vezan uz problematiku Paličkog jezera, odnosno kvalitete jezerske vode.

STANJE JEZERA JE LOŠE

Govoreći o najvažnijim točkama Platforme, mr. Gordana Gavrilović je kazala kako je stanje jezera loše, te da je radna skupina utvrdila kako su faktori koji utječu na to: visoka PH vrijednost, visoka koncentracija soli dušika i fosfora, cvjetanje kao rezultat prekomjernih aktivnosti algi i evidentno prisustvo bakterija fekalnog podrijetla. »Principi na kojima je zasnovana izrada i cilj same Platforme je sagledavanje uzroka sadašnjeg stanja jezera, formuliranje mjera za otklanjanje uzroka koji pogoršavaju stanje i unapređenje upravljanja jezerom, odnosno formulacija mjera za ubla-

žavanje posljedica dosadašnjih negativnih utjecaja na jezero«, kazala je Gordana Gavrilović.

Među konkretnim zadacima su evidentiranje zagađivača u zaštićenoj zoni, rješavanje odlaganja mulja s gradskog pročištača, kao i povećavanje graničnih vrijednosti parametara na pročištaču. Među prioritetima planiranim za ovu godinu je izgradnja kanalizacijske mreže na obali Paličkog jezera, odnosno odvođenje otpadnih voda s Palića, što podrazumijeva izgradnju cjevovoda, potisnog voda, crpnih postaja, itd., što je investicija vrijedna 1,8 milijuna eura. Projektnu dokumentaciju financira JKP »Vodovod«, jedan njen dio je završen u cijelosti, dok će drugi dio biti završen u kolovozu. Platformom se, među ostalim, predviđa formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, koji će tijekom cijele godine imati neki zeleni pokrivač i na kojemu se neće koristiti nikakve kemikalije, kao i obuka poljoprivrednika u slijevu jezera radi učinkovitijeg korištenja gnojiva i pesticida.

Tijekom javne rasprave čule su se ocjene kako je napokon javno rečeno što se događa s Palićem, te da se građani ne moraju informirati samo putem društvenih mreža. Zamjerka Antuna Orčića iz udruge »Čista voda« odnosila se na to da Platforma ne predviđa sustav nadzora i kontrole, te da su isključene nevladine organizacije i udruge građana, kao i interesne skupine poput ljudi koji se na Paliću bave turizmom ili ribolovci. Ocjenjujući kako je Platforma prvi dokument koji Palić sagledava u cjelini, dr. Gábor Mészáros je kazao kako će taj dokument predstavljati smjernice i okvir za javna komunalna poduzeća čije su aktivnosti usmjerene na Palić.

S Platformom za unapređenje Paličkog jezera zainteresirani građani se mogu upoznati putem internetskog portala Grada Subotice, kao i osobno svakog radnog dana u Službi za zaštitu okoliša na 2. katu Gradske kuće u sobi 226.

S. M.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 23. do 29. svibnja

23. SVIBNJA 1502.

Prema dokumentu koji se čuva u Zemaljskom arhivu u Pešti, ugarsko-hrvatski i češki kralj *Vladislav II. Jagelović* (II. Ulászló) udovoljio je molbi vlastelina *Imrea Töröka* te naložio Konventu (Saboru) da molioca uvede u posjed utvrde i grada Zabathke (Subotice), s okolnim mjestima koja joj pripadaju, dakle, sve zajedno što je, svojedobno, uzeo u zalog od *Jánosa Korvina*.

23. SVIBNJA 1848.

Prvi put su glasovima subotičkih građana izabrani čelnici, zatim vijećnici i činovnici gradske uprave. Za gradonačelnika je izabran *Stipan Kujundžić*, a za glavnog suca *Arnold Gottfrid*. Vijećnici su postali *Josip Antunović*, mlađi, *Stevan Blagojević*, *Ferenc Hoffmann*, *Zsigmond Kárvázi*, *Lavrentije Lovro Malagurski*, *Alojzije Mamužić*, *Ivan Skenderović*, *Kristofer Stipić* i *Marko Vojnić*.

23. SVIBNJA 1952.

Na sjednici novoizabranog Gradskog narodnog odbora Subotice za predsjednika je izabran pravnik *Marko Horvacki*. Usvojena je nova teritorijalna podjela, kojom je umjesto dva dotadašnja narodna odbora u I. i II. rajonu u gradu formirano sedam novih općinskih narodnih odbora.

23. SVIBNJA 1969.

Premينو *Ivan Kujundžić*, župnik crkve svetog Roka u Keru, prozni spisatelj, bibliograf, prevoditelj s francuskog. Osim zbirke pripovjedaka *Deran* s očima tiskana su mu dva kapitalna djela: *Izvori za povijest bunje-*

vačko-šokačkih Hrvata u nakladi zagrebačke Matice hrvatske i Bunjevačko-šokačka bibliografija, koja je objavljena u zborniku *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* Rođen je 2. lipnja 1912. godine.

24. SVIBNJA 1848.

Gradsko vijeće Subotice odbilo je zahtjev ministra financija Ugarske o uplati kraljevske zakupnine budućem Nacionalnom kreditnom zavodu, s kratkim obrazloženjem: nema novca – zbog čega je, među ostalim, obustavljena izgradnja zgrade kazališta i hotela.

25. SVIBNJA 1832.

Prema rezultatima popisa stanovništva Subotica je imala 4863 kuće, u kojima je živjelo 5254 obitelji, koje su imale 29.650 članova. Tijekom godine rođeno je više od 1700 beba, a umrlo je 4147 osoba. To je prouzročila velika epidemija kolere, koja je harala gradom i okolicom.

25. SVIBNJA 1968.

Prvakinji Drame Narodnog pozorišta - *Népszínház* u Subotici *Jelki Asić*, dodijeljena je prva nagrada Udruge dramskih umjetnika Srbije za ulogu Klare Zahanasian u drami *Posjet stare dame*.

25. SVIBNJA 2000.

U 78. godini umro je *Josip Stipić Braca*, diplomirani inženjer agronomije, novinar – prvo u svojstvu suradnika Hrvatske riječi a potom glavni odgovorni urednik Subotičkih novina, u nekoliko saziva zastupnik Skupštine Vojvodine, Srbije i Savezne narodne skupštine.

26. SVIBNJA 1912.

Rođen je *Balint Vujkov*, po struci pravnik, a po vokaciji pjesnik, pripovjedač, romanopisac, esejist, dramatik, osnivač, urednik i nakladnik listova, časopisa te druge periodike. Najveća zasluga mu je što je preko pet desetljeća sakupljao, obrađivao i komentirao prozno narodno stvaralaštvo Hrvata u rasuču, s osobitim naglaskom na narodno stvaralaštvo Bunjevaca i Šokaca. Sačinio je tri antologije hrvatskih narodnih pripovjedaka, od kojih su dvije prevedene na slovenski jezik u nakladi od 10.000 i 12.000 primjeraka. Umro je 23. travnja 1987. godine.

27. SVIBNJA 1863.

Odobrena su pravila Prvog paromlinskog dioničarskog društva u Subotici. Mlin je gradio jedan od dioničara *Antun Pejcin*. Zbog lošeg poslovanja i dugova poduzeće je propalo, te je njegova katna zgrada dodijeljena Ženskoj učiteljskoj školi. Poslije II. svjetskog rata zgrada je adaptirana u konfekciju Titovka. Na njenom mjestu je podignuta Robna kuća Beograd.

27. SVIBNJA 1971.

Skupština općine Subotica odlučila je pristupiti sanaciji Palića, jer su enromno taloženje smrdljivog mulja, degradacija jezerske vode, njene flore i faune, te masovni pomor riba, zaprijetili potpunim uništenjem jezera. Ova akcija, nazvana: »pothvatom stoljeća« trajala je šest godina, kada je jezero Palić proglašeno zdravim.

28. SVIBNJA 1841.

Trodnevnim crkvenim slavljem započela je podjela subo-

tičke Velike crkvene župe na tri nove: središnju u gradu, crkva svete Terezije Avilske, i dvije vanjske, župa svetog Roka i župa svetog Jurja u tzv. Senti (dijelovima i današnje Prozivke).

28. SVIBNJA 1955.

Utemeljen je Savez inženjera i tehničara Subotice, koji je u svom sastavu imao 67 diplomiranih inženjera i tehničara. Dva desetljeća kasnije, kada je već prerastao u Savez društava inženjera i tehničara, imao je čak 5230 članova, od toga 623 diplomirana i pogonska inženjera, 1800 tehničara i 1632 visokokvalificirana radnika.

29. SVIBNJA 1890.

Rođen je *Pere Tumbas Hajo*, glazbenik, skladatelj, pedagog, uoči II. svjetskog rata (od 1938.) ravnatelj Tamburaškog orkestra Radio Beograda – glasoviti umjetnik na tamburici. Iza njega je ostalo na desetine tamburaških i drugih skladbi (popularne narodne pjesme i kola, a također valceri, koračnice i dr.). Umro je 5. ožujka 1967. godine.

29. SVIBNJA 1779.

Gradsko vijeće povjerilo je vijećniku *Đuri Kopunoviću* i ubiraču poreza *Josipu Markoviću* da na Peštanskom sajmu kupe opremu i pilo za svečani čin inauguracije Subotice u slobodni kraljevski grad. Kupili su 48 stolaca od tvrdog drveta, presvučenih kožom, fotelje i veliki stol na rasklapanje, zatim po jednu bačvu tokajca i bijelog šomlanskog vina, te sto čaša. Nisu zaboravljeni ni plavi svileni pojasevi za vijećnike, sablje za banderiste i druge potrepštine.

POGLED S DRUGE STRANE: DOM

Na Svjetski dan obitelji, 15. svibnja, Udruga »Zajedno« planirala je kreativnu radionicu za osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji, u kojoj bi se izrađivale kućice od gline, kao simboličan znak potrebe i prava svakog čovjeka na kuću, na dom, izbor uvjeta života, život u zajednici, na život u obitelji. Trebao je to biti još jedan djelić u velikom mozaiku i kampanji javnog zagovaranja organizacija osoba s invaliditetom za uslugu socijalne zaštite »Stanovanje uz podršku za osobe s invaliditetom«. Toga je dana, inače, deset organizacija osoba s invaliditetom potpisalo u Subotici sporazum o suradnji u spomenutoj kampanji. U najkraćem, riječ je o jednom od novih oblika u sustavu socijalne zaštite, u kome se odraslim osobama s invaliditetom pruža mogućnost izmještanja iz institucije i življenja u maloj stambenoj zajednici uz odgovarajuću pomoć i podršku stručnih službi. Zagovornici stanovanja uz podršku smatraju kako postojeći institucionalni sustav zaštite stvara ovisnost i gubitak kontrole nad vlastitim životom i, zapravo, vodi k isključivanju osoba s intelektualnim teškoćama iz života zajednice. Poštujući brojna međunarodna dokumenta, država je preuzela obvezu otpočinjanja procesa deinstitutionalizacije kroz reformu sustava njege i zaštite osoba s invaliditetom. Deinstitutionalizacija je proces izmještanja osoba s intelektualnim teškoćama iz stacionarnih institucija i njihovo obuhvaćanje kroz specifične mini-zajednice u stanovima (kućama), uz podršku stručnjaka u skladu s individualnim potrebama.

Dakle, osim što je toga dana potpisan sporazum o zajedničkom nastupu u javnom zagovaranju, kreativna je radionica pravljenjem kućica od gline trebala i simbolično dočarati težnje zainteresiranih za vlastitim domom i životom u skladu s vlastitim mogućnostima.

Biti zajedno

Ali, kiša je padala, padala danima... I spomenutog 15. svibnja je intenzivno kišilo. Radionica za izradu simboličnih glinenih kućica je otkazana, vrijeme nije pogodovalo okupljanju osoba s invaliditetom iz različitih dijelova grada, pogotovu onima otežanog kretanja.

Ciklon »Tamara« na Svjetski dan obitelji još je praznio svoj ogroman mokri tovar iznad Balkana na velikom području, što je eskaliralo u poplave neočekivanih i neviđenih razmjera katastrofalnih posljedica u područjima uz nabujale rijeke u trima državama.

U isto vrijeme, uoči i na dan posvećen vrijednostima obitelji, i djeca su sa svojim roditeljima i odgojiteljima u organizaciji Predškolske ustanove »Naša radost« promovirala Svjetski dan obitelji na nekoliko načina. Postavljena je višednevna izložba »Obitelj - to je moja snaga«, s radovima nastalim kroz duže vrijeme na obiteljskim radionicama u vrtićima. Pristupi su bili raznovrsni. Pravili su makete kuća, zgrada, obiteljska stabla, albume, zajedno ispredali bajke, ilustrirali priče, stvarali likovne radove i sl. Vrijednost im je u zajedničkom nastajanju, u zajedno provedenom vremenu djece i njihovih roditelja nad kreacijama, koje su imale isti cilj, pokazati umijeće i snagu obitelji, kako je to i u naslovu izložbe. Organizatori su u pozivnicama naglasili: »Obitelj su osnaživala djeca i njihove mame, tate, bake, deke, sestre, braća, tetke, teče, ujne, ujaci, stričevi, strine, uz podršku odgojitelja i odgojiteljica«. Lijepa gesta organizatora o značaju svih sudionika u nastajanju dječjih kreacija zapisana na pozivnici, koja se, naravno, čuva među značajnim obiteljskim dokumentima. »Obitelji danas« bio je posvećen i stručni skup Predškolske ustanove. Unatoč promjenama koje obitelj doživljava kroz vrijeme, u njoj se jednako i nekad i danas stvara »produkt« značajniji od svake materijalne dobiti - dijete, čovjek, član društvene zajednice. Obitelj je jedna od najtrajnijih, najznačajnijih i relativno najstabilnijih društvenih skupina, s iznimno važnom ulogom u izgradnji i prenošenju normi i vrijednosnih sustava, kao i u socijalizaciji svojih članova.

Dva dana nakon ovih događanja, i idućih dana, mnoge smo obitelji imali priliku vidjeti i na polju humanosti. Zajedno sa svojim najmlađim članovima isporučivali su pomoć u paketima za ugrožene u poplavama. Uz roditelje, pakete su pakirala i ponijela i djeca.

U obitelji je snaga, i – uzor.

Katarina Korponaić

ZNANSTVENI KOLOKVIJ U ZKVH – »VRIJEDNOSNE ORIJENTACIJE KAO PREDIKTORI ETNIČKIH STAVOVA«

Socijalni i etnički stavovi Hrvata u Vojvodini

U pozadini različitih dimenzija etnocentrizma nalaze se tradicionalizam i konformizam, ali i težnja za sigurnošću, zaštitom, kao i odricanje od prava i sloboda zarad sigurnosti, rekla je dr. sc. Jasminka Dulić

»Vrijednosti su prema Schwartzovoj teoriji u dinamičkim relacijama, što znači da su određene vrijednosti kongruentne jedna s drugom, dok su druge u konfliktu. Primjerice, vrijednost postignuća – težnja za personalnim uspjehom, može biti u konfliktu s dobrohotnošću – težnjom da se poboljša blagostanje drugih, a s druge strane, težnja za postignućem je sukladna težnji za moći, dok je tradicionalizam u konfliktu s prihvaćanjem novih ideja, ali je sukladan s konformizmom. U našem smo istraživanju dobili rezultat da se tradicionalizam i konformizam nalaze u pozadini različitih etnocentričnih stavova, ali ne i međunacionalne mržnje. U pozadini međunacionalne mržnje nalaze se vrijednosti moći i materijalizma i političke vrijednosti socijalne sigurnosti i odricanje od slobode i prava, a zarad vlastite sigurnosti, odnosno

vrijednosti koje ukazuju na prihvaćanje nedemokratskog poretka u zamjenu za sigurnost. Dakle, riječ je o dvama različitim vrijednosnim obrascima«, rekla je dr. sc. Jasminka Dulić o zaključcima, prema dijelu rezultata, empirijskog istraživanja o socijalnim i etničkim stavovima, vrijednostima i nekim osobinama ličnosti Hrvata u Vojvodini.

Ovo su istraživanje 2013. godine proveli Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ« na uzorku od 321 ispitanika, a cilj istraživanja je bio ispitivanje odnosa između vrijednosnih orijentacija i različitih etničkih stavova – nacionalne isključivosti, nacionalne afektivne vezanosti, međunacionalne mržnje, nacionalne narcisoidnosti i nacionalnog samopoštovanja, kako bi se utvrdilo može li se i u kojoj mjeri, na temelju poznavanja vrijednosti, predviđati struktura etničkih stavova. Istraživanje

je inicirano od strane zagrebačkog Instituta za migracije i narodnosti, autor upitnika i skale instrumenata koji su korišteni u istraživanju je dr. sc. Zlatko Šram, ravnatelj spomenutog Instituta, dok je sociologinja dr. sc. Jasminka Dulić koordinirala i vodila istraživanje u Vojvodini, a dio rezultata tog istraživanja je predstavila na znanstvenom kolokviu »Vrijednosne orijentacije kao prediktori etničkih stavova«, koji je održan 15. svibnja u prostorijama ZKVH.

NACIONALIZAM I ETNOCENTRIZAM

Dr. sc. Jasminka Dulić je ukazala kako nacionalizam, kao politički fenomen, polazi od interesa vlastite nacije i da je najče-

šće u sukobu s drugim nacijama, te prezentira politički strukturiran

Vrijednosti kao prediktori etničkih stavova

Prediktor	Nacionalna vrijednost (beta)	Nacionalna vrijednost (beta)
Moć	-.028	.007
Tradicionalizam	.388***	.277***
Postignuća	-.096	-.063
Dobrohotnost	.111**	-.072
Socijalnost	-.053	-.075
Konformizam	.007	.052
Sigurnost i ograničavanje prava socijalna pravda i egalitarizam (R.220)	.282***	.287***
R	.454***	.453***
R ²	.206***	.205***

i osmišljen sustav stavova koji posjeduje čvrste, stalne elemente.

»U pitanju je ideologija koja predstavlja određenu strukturu odnosa između stavova, tj. mrežu odnosa među različitim političkim stavovima, vjerovanjima i vrijednostima, a rezultanta je interakcije povijesnog naslijeđa, političkoga konteksta, društveno-kulturnih vrijednosti i predispozicija ličnosti. Valja razlikovati nacionalizam kao ideologiju i nacionalizam kao individualno-psihološki fenomen, koji upućuje na sklop različitih etnocentričnih stavova i vrijednosnih orijentacija. Kao obrazac vrijednosti i stavova, etnocentrizam se najčešće tretira kao psihološka komponenta različitih aspekata nacionalističke ideologije. Ne mora uvijek postojati korespondencija između etnocentrizma i nacionalističke ideologije. Etnocentrizam se definira kao nacionalna zatvorenost i isključivost, oblik nacionalne vezanosti, ili kao vjerovanje u superiornost vlastite etničke ili kulturne skupine i iskazivanje prezira prema svim drugim skupinama.«

Govoreći o definicijama vrijednosti, dr. sc. Jasminka Dulić je navela kako su opće polazne postavke da su vrijednosti bazična i relativno stabilna vjerovanja,

nastala kao rezultat socijalizacije, pod utjecajem individualnog iskustva, kao i društvenih i kulturnih faktora, koji na individualnoj razini utječu na stavove i ponašanja.

SIGURNOST KONTRA SLOBODE

Dio ovoga istraživanja glede političkih vrijednosti – stavova, ukazuje kako su ispitanici u velikom postotku zaokružili odgovore da bi svako društvo trebalo težiti što manjim razlikama među ljudima, te da bi država trebala jamčiti svakom članu našeg društva zadovoljavanje svih osnovnih životnih potreba, a pozornost skreće sljedeće: anketirani su zaokružili u velikom postotku da su voljni zamijeniti svoje osobne slobode za veću sigurnost koju pružaju Vladini programi i da su za njih važniji društveni red i sigurnost nametnuti od strane Vlade, nego njihova osobna sloboda!

Postavljena pitanja glede etničkih stavova donose rezultate da je veliki dio ispitanika prema njihovom izjašnjavanju ponosan i vrijedan član nacije kojoj pripada, a pripadanje hrvatskoj naciji je važan dio njihove slike o sebi.

Prema ovom istraživanju u pozadini različitih etnocentričnih stavova su tradicionalizam i konformizam, dok su u pozadini međunarodne mržnje materijalizam i težnja za moći, istaknula je dr. sc. Jasminka Dulić, ali isto tako i pristajanje uz političke vrijednosti bivšeg realsocijalističkog poretka.

Za pretpostaviti je da će se rezultati ovoga sociološkog istraživanja u budućnosti rabiti za razne strategijske planove i postavljanje ciljeva, a zarad prosperiteta hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini.

Z. Sarić

HKPU »ZORA« U VAJSKOJ ZA PROJEKT

Tako su divanile naše majke

U cilju očuvanja tradicije i običaja koji su u ovom kraju gotovo zaboravljeni te šokačke ikavice koja je sve više potisnuta ekavizacijom i drugim oblicima asimilacije, povijesno-istraživačka sekcija HKPU »Zora« u Vajskoj izradila je projekt koji je podržalo Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje. Zamišljeno je da se pristupi terenskom istraživanju ovog područja u Vajskoj, Bodanima, Plavni i Baču, da se prikupe podaci o planiranim temama

Anica Pejčić

babinje, krštenje; 2. Prva priča, krizma, gosponoš; 3. Ženidbeni običaji, prošnj; 4. Pudarenje i berba; 5. Prela; 6. Smrt, pogrebni običaji, kajanje.

Ovo narodno blago od velike je važnosti za obnovu i očuvanje tradicije i identiteta šokačkih Hrvata, te je za svaku pohvalu što ovaj projekt ostvaruju zajedno predstavnici »Zore« iz Vajske i »Matoša« iz Plavne. To je lijep primjer suradnje među udrugama, što će uroditi i boljim, potpunijim i kvalitetnijim rezultatima ovoga istraživanja.

Spomenute djelatnice iz dviju kulturnih udruga već su posjetile kazivačice Anicu Pejčić rođ. Petrov (77) i Mariju Šimunović rođ. Jurković (90) u Vajskoj, koje su im govorile o svim predviđenim temama, a budući da Sanda i Kaja intenzivno i temeljito rade, to će isto obaviti i u Plavni. Za očekivati je da u emisiji »Zvuci bačke ravnice« već početkom lipnja započne emitiranje snimljene građe o nedostatno poznatoj i zapostavljenoj kulturnoj baštini ovdašnjih Hrvata.

Zvonimir Pelajić

Marija Šimunović

na osnovi kazivanja starijih mještanki u ovim mjestima te da se cjelokupan materijal na odgovarajući način snimi i zabilježi.

Projekt podrazumijeva istraživanje 6 tema koje bi se oblikovale za emitiranje na Radio Bačkoj u emisiji na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«, u 6 nastavaka. U tom su smislu već odabrane kazivačice, a operativni dio posla obavljat će Aleksandra Pakledinac i Kata Pelajić, voditeljice povijesno-istraživačkih odjela u »Zori« i »Matošu«.

U sklopu projekta istraživat će se sljedeće cjeline: 1. Rađanje,

rediktori etničkih

Nacionalno- samostalnost	Nacionalno- samostalnost	Međunarodna mreža
(beta)	(beta)	(beta)
~129**	.091	~191***
~234***	.900***	~006
~042	~127**	.091
~092	.041	~091
~098	~162***	~070
.099	.098	.026
~238***	.906***	~188***
.092	.102*	.046
.912***	.926***	.902***
.962***	.277***	.091***

DAMIR MIHALJEV – VLASNIK KNJIŽARE U SOMBORU

Hrabar ulazak u neizvjesne poduzetničke vode

»Mlade generacije uopće ne čitaju.
Prosjeak godina naših čitatelja je
45,5 godina«, kaže Mihaljev

Upustiti se danas u poduzetničke vode prava je hrabrost, a ako je k tome to još neprofitabilna djelatnost kao što je knjižarska, onda je to i više od hrabrosti. Upravo tim putem krenuo je mladi Sončanin *Damir Mihaljev*, koji je prije nekoliko mjeseci u Somboru otvorio knjižaru, jedinu pravu u gradu koji se diči da je grad kulture. Iskustva u ovom poslu Damir ima, a stjecao ga je radeći u knjižarama u Novom Sadu i Somboru, no kada je trebalo prelomiti dvojio je krenuti u ovu pustolovinu ili ne. »Prije nego li sam otvorio ovu knjižaru, u Somboru su zatvorene čak tri knjižare. Nekoliko mjeseci u gradu nije postojala niti jedna knjižara. Bilo je zato straha, ali sam računao da je Somboru, kao gradu kulture, potrebna knjižara i da može izdržati jednu knjižaru«, priča Damir. Mi dodajemo da u Somboru svoje knjižare nisu uspjele održati niti neke poznate nakladničke kuće. Da ne bude zabune, ima još mjesta gdje se u Somboru mogu kupiti knjige, ali tu se osim knjiga, uglavnom hit naslova, prodaju školski i uredski pribor te udžbenici. Stoga je

Damirova knjižara jedino mjesto gdje probrani čitatelji mogu pronaći i naslove poznatih autora, kao što su *Markes*, *Ruždi* ili dobitnici NIN-ove nagrade. Zato pravi čitatelji, koji traže nešto više od komercijalne literature za jedno ljeto, rado zalaze u Damirovu knjižaru.

ČITATELJA SVE MANJE

Slaže se Damir s našom konstatacijom kako se čini da nikada nije bilo više pisaca i nakladničkih kuća, a manje čitatelja. »Problem je što mlade generacije uopće ne čitaju. Prosjeak godina naših čitatelja je 45,5. Kakva je onda budućnost naše čitalačke publike? Što očekivati od generacija koje dolaze, a koje uopće ne čitaju?«, kaže naš sugovornik. Njegovo iskustvo pokazuje da se najviše traže hitovi, a uvijek su zanimljivi dobitnici NIN-ove nagrade i takozvana »laka« literatura. Knjige se najviše kupuju pred praznike, jer je, čini se, knjiga još uvijek prikladan dar. Kao jedan od paradoksa on ističe prodaju knjiga na kioskima koje su nekada i jeftinije nego li u knjižari, ali kaže to je politika

nakladnika i knjižare na to ne mogu utjecati. U njegovoj knjižari u centru Sombora, a dodajmo da je zanimljiv podatak to što je prostor iznajmio od gradske knjižnice, mogu se naći naslovi čak 19 nakladnika.

BEZ POTICAJA I OLAKŠICA

Vraćamo razgovor s Damirom na praktične teme, jer treba redovito servisirati sve obveze prema državi, platiti najamninu, isplatiti plaću... Kako opstati, pitanje je koje se nameće, jer ni u mnogo boljim vremenima prodaja knjiga nije bila unosan posao. »Da ne bude kako navodim vodu na svoju vodenicu, ali mislim da bi se trebalo voditi računa o tomu da je ovo specifična djelatnost. Knjiga je danas, nažalost, postala nešto bez čega se može i za mnoge ona je luksuz. Ne znam niti kome bih se obratio radi neke pomoći. Obišao sam desetak banaka raspitujući se za nekakav kredit, ali nitko nije o kreditu htio niti razgovarati, jer moraš raditi najmanje dvije godine da bi imao šanse za nekakav kredit. Ali, što će

meni poticajna sredstva poslije dvije godine? Tko izdrži dvije godine, taj će raditi i dalje. U jednoj banci smo na pragu dogovora, ali moramo osigurati jamce koji moraju biti iz državnih tvrtki«, kaže Damir i dodaje da on kao i ostali poduzetnici za sebe uplaćuje minimalne doprinose, jer gleda kako preživjeti i ne može razmišljati o tomu kakva će mu jednog dana biti mirovina. Ne može niti uposliti radnika, pa je cijeli posao u knjižari na njemu.

No, usprkos svemu, kaže da se poslije ovih deset mjeseci nije pokajao što je otvorio svoju knjižaru u Somboru.

Z. Vasiljević

Poziv poljoprivrednicima

Komisija za izradu godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta u Somboru objavila je javni poziv za dokazivanje prava prečeg zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta za 2015. godinu. Pravo prečeg zakupa

SOMBOR VIŠE OD MJESEC DANA BEZ GRADSKIH ČELNIKA

Smjena radi smjene

Mjesec je dana prošlo od smjene predsjednika Skupštine Grada Sombora *Siniše Lazića* i gradonačelnika *Nemanje Delića*, ali za sada još nema ni najava kada će nova većina izabrati nove gradske čelnike.

O takozvanom prekomponiranju lokalne vlasti u Somboru govorilo se dugo. Zapravo više su te najave stizale od beogradskih političara nego iz samog lokala. Bilo je i nekoliko nevjestih pokušaja smjene vlasti. A onda je, pomalo neočekivano, prije mjesec dana formirana većina dovoljna za smjenu aktuelnog predsjednika *Lazića*. Ta je većina uspjela još samo izglasovati i smjenu gradonačelnika *Delića* i formirati novo kadrovske povjerenstvo i onda je sve stalo. I tako više od mjesec dana. A, kada je mijenjana vlast, oličena u Demokratskoj stranci, najavljivalo se novo vrijeme za Sombor, u kome će se više raditi, a sve u korist građana. »Mnogo više treba raditi i mnogo stvari riješiti. Nećemo bježati od toga da su nasli-

jeđeni problemi nečiji tuđi. Svjesni smo da su to naši problemi, kako nove pozicije, tako i nove oporbe«, kazao je nakon smjene *Delića Saša Todorović* iz Srpske napredne stranke. Najavio je on tada i kako će se na nekoj od sljedećih sjednica, već temeljem sporazuma s koalicijskim partnerima iskristalizirati tko će biti kandidat za gradonačelnika, koji će imati obvezu pripremiti ekspozicije i plan i program rada buduće administracije i predložiti svoje najbliže suradnike u vidu vijećnika Gradskog vijeća. Umjesto toga imamo gradsku vlast koja zapravo radi u tehničkom mandatu, jer razriješeni dužnosnici, a osim gradonačelnika to su i vijećnici Gradskog vijeća i pomoćnici gradonačelnika, obavljaju samo tekuće poslove. A u strankama zid šutnje o tome kada će biti nove sjednice lokalnog parlamenta i kada će Sombor dobiti novu vlast.

Ukoliko se novoformirana većina koju čine SNS, SPS, SPO, SVM, DZVM, LSV i grupe građana »Bolji Sombor« i »Sombor za sve« ne dogovore oko raspodjele funkcija, Somborce čekaju novi lokalni izbori.

Smijenjenog *Lazića* stranačke kolege iz pokrajinske administracije udomile su u Uredu za Europske poslove na mjestu direktora. Dogodio se još jedan zanimljiv stranački prebjeg. Dr. *Lazar Račić* i *Srđan Zavišin* iz DS-a, pokrajinski vijećnici izabrani neposrednim izborima, odnosno izravno glasovima građana, prešli su u redove »Treće Srbije« i tako osigurali političkoj organizaciji Treća Srbija ulazak u Skupštinu AP Vojvodine.

Z. Vasiljević

mogu ostvariti poljoprivredna gazdinstva i poduzeća koja imaju sustave za navodnjavanje i odvodnjavanje, ribnjake ili višegodišnje zasade na poljoprivrednom zemljištu ili objekte za držanje i uzgoj životinja. Dokumentacija kojom se dokazuje pravo prečeg zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta može se podnijeti do 30. listopada Komisiji putem Uslužnog centra u Gradskoj upravi.

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Nama za nauk

Bačka je ostala pošteđena katastrofe koju su donijele oborine i nabujale rijeke. Dunav je ostao u granici redovite obrane od poplava i ugrozio je samo nebranjeni dio. No, katastrofa je mobilizirala veliki broj ljudi i praktički nema onoga tko nije pomogao onoliko koliko može. S nekoliko boca vode, lijekovima, garderobom, hranom za stoku... Pomoć se sakupljala u mjesnim zajednicama, muzeju, Hrvatskom domu, Crvenom križu... I dok pišem ovo slušam načelnika Sektora za izvanredne situacije *Predraga Marića* koji kaže da smo od 2007. godine svjedoci velikih klimatskih promjena i da moramo biti spremni za takve katastrofe, ali ne kada se one dese, nego mnogo prije toga. Trebali bi o tomu misliti i ovdje u Bačkoj. Kakvi su nam kanali, obrambeni nasipi, zašto smo zatrpali šančeve koji su nekada bili u svakoj ulici. Nauk bi nam mogla biti 2010. godina kada su se u Somboru, a i selima okolici, borili s podzemnim vodama koje su poplavile njive, podrumne, kuće.

Iduće školske godine broj prvašića koji će sjesti u školske klupe u Somboru bit će manji gotovo za dva razreda. Nakon završenog evidentiranja budućih prvašića službeni podatak kaže da ih je 665, što je za 45 manje nego lani. Od tog broja njih 35 izjasnilo se za nastavu na mađarskom jeziku u Somboru, Lemešu, Bezdanu, Doroslovu i Telečkoj. Nastave na hrvatskom nema, a podatak o tomu koliko će djece pohađati hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture fakultativno ili kao izborni predmet znat će se tek kada krene iduća školska godina. Bilo bi lijepo da, nakon što je poslije Monoštora ta nastava uvedena prošle školske godine u Beregu i Bezdanu, od sljedeće jeseni taj izborni predmet pohađaju i đaci u Somboru. S obzirom na to da Hrvata u Somboru ima skoro 3000, ne bi trebao biti problem organizirati takvu nastavu. No, s obzirom da se u tome godinama ne uspijeva, izgleda da to ipak jest problem. Čiji? Pa, svi će lopticu prebaciti nekom drugom. Možda bi umjesto toga korisnije bilo zajednički poraditi na tomu da se animiraju roditelji i djeca za izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ako je moglo prije nekoliko godina, uz malo truda može i danas.

I još nekoliko rečenica o obrazovanju. Na posljednjoj sjednici pokrajinske Vlade objavljen je podatak o broju upisanih studenata na prvu godinu osnovnih strukovnih studija na devet visokih škola strukovnih studija čiji je osnivač Pokrajina. Od upisanih 2804 samo njih 0,82 posto bili su iz hrvatske nacionalne zajednice.

Z. Vasiljević

DJELOVANJE HRVATSKIH UDRUGA U ZEMUNU

Dobro organizirani, ali u deficitu mladih članova

Zemun se ubraja u najstarije gradove Srijema. Vrlo pogodan geografski položaj i prirodni uvjeti između dviju rijeka privukli su ljude da u tom dijelu Srijema osnuju naselje, čiji se kontinuitet može pratiti od neolita do danas. Različite zajednice živjele su u tom dijelu Srijema i razvijale svoju kulturu, među kojima su i Hrvati. Brojni Hrvati su u povijesti Zemuna zauzeli istaknuta mjesta među političarima, gospodarstvenicima, trgovcima, graditeljima te u vjerskom, sportskom, a naročito u kulturnom životu.

Odlaskom Turaka 1717. godine u Zemunu i Srijemu počelo je novo stoljeće. Obnovljena Srijemska županija sa sjedištem u Vukovaru potpala je pod vlast Hrvatskog sabora i bana. Dio Srijema, s Petrovaradinom, Zemunom i Mitrovicom, ušao je u sastav Vojne krajine kao Petrovaradinsko vojno okružje. Nakon Hrvatsko-ugarske nagodbe 1868. godine i ukidanja Vojne krajine, Srijem je 1888. godine potpuno pripojen Hrvatskoj, tako da je od Zemuna preko Mitrovice i Vinkovaca povezan sa Zagrebom. Godine 1945. Skupština Narodnooslobodilačkog odbora donijela je odluku o izdvajanju Zemuna iz sastava Vojvodine i pripajanju Beogradu. Više od 80 godina ne prestaje iseljavanje Hrvata iz Zemuna. Zemun je 1921. godine imao oko 200.000 stanovnika, od tog broja 70 posto činili su Hrvati, dok ih danas prema posljednjem popisu ima oko 2.000, ili oko 1,27 posto.

HRVATI U ZEMUNU

U povijesti je Zemun imao četiri hrvatska nogometna kluba:

Da nemamo potporu župe, koja nam je ustupila prostorije uz minimalnu naplatu zakupa, kao i podršku Veleposlanstva Republike Hrvatske, mogli bi zaključati vrata», ističe Zvonimir Rajković, predsjednik udruge* Tradicija hrvatskih udruga u Zemunu se ugasila 1948. godine i potrebno je vrijeme da ponovno oživi, kaže Miroslav Lečer

Crkva Uznesenja BDM u Zemunu

HŠK Građanski, HŠK Zemun, HŠK Dunav i HŠK Hajduk, kao i mnoga kulturno-umjetnička društva s hrvatskim predznakom, Hrvatsku štedionicu i čitaonicu te Hrvatski sokol. Među mnogobrojnim Hrvatima čija djela i danas krase Zemun su: *Franja Jenč, Josip Kraus, Franja i Stjepan Katinčić, Adam Filipović* i mnogi drugi. Mnoge značajne građevine u Zemunu gradili su upravo Hrvati. Godine 2003. registrirana je Zajednica Hrvata Zemuna. Knjižnica i čitaonica »Ilija Okrugić« obnovljena je uz pomoć članstva, Vlade Republike Hrvatske i župnika te svečano puštena u rad lipnja 2004. godine.

VELIKA POTPORA ŽUPE

Pokraj knjižnice i čitaonice, u okviru udruge »Ilija Okrugić«, formiran je i mješoviti zbor »Odjek«, koji je nastavio tradiciju istoimenog pjevačkog zbora koji je djelovao sve do Drugog svjetskog rata. Udruga ima oko 80 članova i djeluje, kako ističe predsjednik te udruge, zahvaljujući

župi koja im je ustupila prostorije za rad i Veleposlanstvu Republike Hrvatske. Kako ističe predsjednik udruge *Zvonimir Rajković*, osnovni problem zbora je opadanje članstva iz godine u godinu i nezainteresiranost mladih. Također, osim od Veleposlanstva Republike Hrvatske, ova udruga ne dobiva financijsku pomoć od Republike Srbije, pa čak niti od same lokalne samouprave u Zemunu. »Udruge u ostalim mjestima Srijema imaju razumijevanja od strane lokalnih uprava, a mi ovdje niti smo u Srbiji, niti u Srijemu, i ne dobivamo niti dinara iz općinskog proračuna. Ovdje je bilo najviše političkog komešanja, tako da mi kao manjinska udruga slabo možemo očekivati pomoć. Jedanput smo samo dobili sredstva od Ministarstva kulture za tiskanje knjige o *Iliji Okrugiću*. Da nemamo potporu župe, koja nam je ustupila prostorije uz minimalnu naplatu zakupa, kao i podršku Veleposlanstva Republike Hrvatske, mogli bi zaključati vrata«, ističe *Zvonimir Rajković*, predsjednik udruge.

I pokraj toga, Predsjedništvo i članovi udruge ulažu trud za njezin opstanak. Jednom mjesečno organiziraju književne večeri posvećene hrvatskim piscima, a u knjižnici posjeduju 2.650 katalogiziranih književnih djela. Iako teritorijalno pripadaju Srijemu, na natječaje u AP Vojvodini nemaju pravo sudjelovati jer administrativno ne pripadaju Vojvodini. Veliki broj književnih djela, pokraj donacija, uspiju kupiti na sajmovima knjiga od sredstava prikupljenih od članarine. Međutim, ono što u ovoj udruzi navode kao problem, jest članstvo mladih ljudi. »Nešto stariji sugrađani od 35-40 godina imaju svoje obitelji i svoje obveze, a grad pruža velike mogućnosti izbora. Na žalost, ovdje mladi jako malo znaju o hrvatskoj kulturi i književnosti. U knjigama koje oni danas čitaju malo su zastupljeni hrvatski pisci i pjesnici i zato smo mi našu knjižnicu opskrblili najznačajnijim hrvatskim djelima«, navodi *Rajković*. Prošle godine čitaonica je dobila donaciju od 101 književnog djela od

Miroslav Lečer

Zvonimir Rajković

Sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a do sada je čitaonica tiskala tri knjige koje su ostavština Ilije Okrugića: »Crkvene popevke«, »Svjetovne popevke« i »Lirske popevke«.

»HRVATSKA MLADEŽ – ZEMUN«

Pod istim krovom zajednički djeluje od 2007. godine i »Hrvatska mladež – Zemun«. Od sredstava koje su tada dobili od Veleposlanstva Republike Hrvatske napravili su od stare garaže prostorije za rad udruge u sklopu koje djeluje glazbena, nogometna i glumačka sekcija. Imaju oko 60 članova, od kojih je 30 aktivnih. Od glazbala posjeduju jedino klavijaturu i uglavnom donose svoje instrumente. Do sada su imali više značajnih nastupa na manifestaciji »Srijemci Srijemu«, a u Zemunu svake godine nastupaju prigodom obilježavanja Dana državnosti. »Okupljamo se svakoga petka i tada pričamo, družimo se te vježbamo. Međutim, problem je privući mladež, jer svi očekuju neki interes i to je uglavnom pomoć pri dobivanju hrvatskih dokumenata. Glumačka sekcija se uglavnom predstavlja skečevima koje pripremamo prema djelima hrvatskih književnika, dok nam je najbrojnija nogometna sekcija. Od 2008. godine sudjelujemo na svim turnirima koje organiziraju hrvatske udruge iz Srijema, a na dan osnutka naše udru-

ge svake godine u 11. mjesecu dolaze nam u goste sve udruge iz Srijema«, kaže Miroslav Lečer, predsjednik udruge »Hrvatska mladež – Zemun«. I rad ove udruge pomaže Veleposlanstvo Republike Hrvatske i HNV-a, dok na natječajima AP Vojvodine nemaju pravo sudjelovanja. Iako financijski problem nekako prevazilaze, unutar udruge zabrinuti su zbog mladih kojih je sve manje. »Najveći problem je što se ovdje mladi plaše pristupiti udruzi. Malo se zna o nama, nemamo svoj sajt, a ljudi za nas saznaju samo preko novinskih članaka. Kada sam 2008. godine u našim prostorijama prikupljao potpise za elektore, shvatio sam da je ipak manji strah nego što je prije bio. Smatram da nam vrijeme ide na korist, jer se dosta toga promijenilo i vjerujem da ćemo vremenom postati jači. Tradicija hrvatskih drugara u Zemunu se ugasila 1948. godine i potrebno je vrijeme da ponovno oživi«, kaže Miroslav Lečer.

I kako ističu na kraju razgovora, članovi udruge ne gube nadu da će i poslije njih netko doći i nastaviti njihov rad na učvršćenju nacionalnog identiteta i kulturne baštine Hrvata s tih prostora. Želja članova ovih drugara u Zemunu je ostvarenje ovih nada i buđenje želje mladeži za njegovanjem tradicije i običaja hrvatske nacionalne zajednice kojoj pripadaju i koja im preko ove dvije udruge pruža adekvatne uvjete za to.

Suzana Darabašić

Knjižnica i čitaonica »Ilija Okrugić«

TJEDAN U SRIJEMU

Stranačka prepucavanja

Samo nekoliko dana prije nego što su se Srijemci Suhvatili u koštac s vodenom stihijom, javnost je u Šidu bila znatno uznemirena viješću objavljenom na jednoj od konferencija za novinare održanoj u prostorijama PO »Zelene ekološke partije – zeleni«, gdje je predsjednik pokrajinskog odbora te stranke Dejan Bulatović, držeći čašu zamucene vode u ruci, upitao nadležne u JKP »Vodovod« Šid piju li građani šidske općine bakteriološki ispravnu vodu. Kako je tom prilikom istaknuo, vodu je u čašu nalio neposredno po dolasku vode, poslije intervencije na napukloj cijevi, koje u šidskoj općini često pucaju zbog dotrajalosti i loše kvalitete, i zamolio građane šidske općine da ne piju vodu dok se ne utvrdi i dokaže je li voda bakteriološki ispravna. Na navode izrečene na spomenutoj konferenciji, odgovorio je direktor JKP »Vodovod« Aleksandar Jovanović, demantirajući izrečene tvrdnje, uvjeravajući kako je voda bakteriološki ispravna, potvrdivši to činjenicom da je to javno poduzeće nedavno dobilo certifikat hasap, koji definitivno govori u prilog tome. Bilo je čak riječi o izvjesnim kaznenim prijavama od strane direktora JKP »Vodovod«, da bi samo nekoliko dana poslije tog nemilog događaja bila zakazana konferencija za novinare na izvorištu Batrovci, koju su održali zajedno direktor šidskog Vodovoda i predsjednik PO »Zelene ekološke partije-zeleni«. Tada su, čini se, riješene sve dileme. Naime, direktor Vodovoda potvrdio je navode Dejana Bulatovića i priznao kako voda, poslije čestih intervencija kojih je od početka godine bilo čak 16, biva zamucena, ali da je to jednostavno neizbježno jer je potrebno izvjesno vrijeme kako bi se isprale cijevi. Pri tome je naveo kako kvaliteta vode nije upitna i da se voda za piće redovito kontrolira i čak zahvalio na podizanju problema cjevovoda na višu razinu. Dogovorena je suradnja između »Zelene ekološke partije-zeleni« i šidskog vodovoda, čak i pomoć pri apliciranju izvjesnih sredstava kako bi se ovaj problem riješio. Mnogi Šidani zapitali su se čemu onda tolike tenzije i uznemiravanje javnosti. Pojedini su mediji ovaj događaj prokomentirali kako je insceniran iz političkih razloga u pokušaju diskreditiranja socijalista na vodećim mjestima, jer se upravo na poziciji direktora Vodovoda u Šidu nalazi čovjek ispred Socijalističke partije Srbije. Osporena je i ta tvrdnja, a u cijeloj situaciji najviše su ostali zbunjeni građani šidske općine, kojima je vodoopskrba godinama gorući problem, a samim tim i kvaliteta vode, pitajući se ima li političkim prepucavanjima kraja.

S. Darabašić

BELA IVKOVIĆ I ZDENKA IVKOVIĆ GRABNER, PRAVNICI

Obiteljska pravnička tradicija

Otac *Bela* prvi se počeo baviti pravom u obitelji *Ivković*, a njegovim akademskim izborom potom su nastavili i njegovi sinovi *Dinko* i *Darko*. Kćer *Zdenka* je još od malena željela raditi isto što i njezina braća, pa je i ona, kada je došlo vrijeme odabira studija, čvrsto odlučila upisati pravo, iako joj je tata, sada već kao odvjetnik, sugerirao kako već ima dosta pravnika u obitelji i da bi možda bilo bolje da odabere neku drugu profesiju. Nije ga poslušala, a igrom životnog slučaja, u trenutku kada je odlazio u mirovinu, rad odvjetničkog ureda *Ivković* nastavila je upravo ona. Kako je tekla pravnička priča njegove obitelji počeo nam je pripovijedati njen rodonačelnik, odvjetnik u mirovini *Bela Ivković*:

»Moj radni vijek je započeo 1963. godine zaposlenjem u tadašnjem Socijalnom, a kako je tada bio potreban pravnički profil ukazala mi se prilika za upis u Višu upravnu školu. Sjedište škole bilo je u Novom Sadu, ali je otvoren istureni odjel u Subotici, ja sam to maksimalno iskoristio i za godinu i pol stigao do svoje prve pravničke diplome. Želio sam dalje u svojoj akademskoj naobrazbi, pa kad se ukazala sljedeća prilika, a bilo je to kada je niški Pravni fakultet pokrenuo istureni odjel u Subotici, upisao sam se, položio razliku predmeta i sve ispite potrebne za zvanje diplomiranog pravnika. I postao

prvi pravnik u svojoj obitelji«, ispričao nam je *Bela Ivković* kako je tekao njegov pravnički akademski put.

OČEV PRAVNIČKI PUT

Prije nego je započeo sa samostalnom odvjetničkom praksom, *Bela* je pet godina radio kao diplomirani pravnik u tadašnjem združenom gradskom Komunalnom poduzeću i stjecao potrebnu praksu. Upravo tih pet godina, prema važećem zakonu, bilo mu je i potrebno za mogućnost polaganja pravosudnog ispita, koji je položio 1978. godine, ispunjavajući traženi kriterij za bavljanje odvjetništvom.

»Prvoga rujna 1978. godine sam otvorio samostalnu odvjetničku praksu i sve do konca 2008. godine bavio se odvjetničkim poslovima. Zanimljivo je istaknuti kako se *Zdenka* rodila upravo te godine, pa se može reći kako je ona stopostotno odvjetničko dijete i možda je to, na određeni način i utjecalo na njezin kasniji akademski i profesionalni izbor«, slegnuo je ramenima umirovljeni odvjetnik i prepušta riječ svojoj kćeri *Zdenki*.

KĆERIN IZBOR

»Oduvijek sam imala stav da – ako mogu moja braća, onda zašto ne bih mogla i ja?«, nasmijala se *Zdenka Ivković Grabner*, nekadašnja odvjetnica a danas pravica u Općinskom sudu u

*Svo troje djece
odlučilo
je krenuti očevim
stopama*

Svi pravnici

I Zdenkin suprug je diplomirani pravnik, i njena svekrva Zlata je odvjetnica, a hoće li i njezin sin Matej nastaviti u pravničkom smjeru? »Još je jako mali, tek mu je 2,5 godina i moja velika želja je da jednoga dana posve samostalno izabere svoj životni i profesionalni put.«

Subotici i počela nam pričati svoju pravničku storiju:

»Već odabirom društvenog smjera u subotičkoj Gimnaziji više sam se fokusirala prema društvenim znanostima, a kod konačne odluke presudio je osobni afinitet prema pravnoj znanosti i osjećaj kako me taj poziv najviše privlači. Činjenica je kako je tata imao odvjetnički ured, i da su moja braća također pravnici, no pravo sam doživljavala na osobni način kao vrlo životnu stvar u kojoj se i profesionalno mogu iskazati, radeći ono što volim. Iskreno govoreći, nikada nisam niti pomislila da bi se mogla baviti nekom drugom profesijom«, rezolutna je Zdenka, nastavljajući:

»Pravni fakultet sam završila u Zagrebu, a vježbenički staž i pripremu za pravosudni ispit obavila u Subotici. No, tijekom stažiranja često sam pomagala tati u odvjetničkim poslovima, pa je nekako bilo logično kada sam 2008. godine položila pravosudni ispit i kada je on otišao u mirovinu, da nastavim rad obiteljskog odvjetničkog ureda«.

GRAĐANSKO PRAVNO PROFILIRANJE

Specijalnost odvjetničkog ureda Bele Ivkovića su bili poslovi iz domene građanskog prava, pa je i kćer Zdenka u startu imala veći afinitet prema ovoj oblasti pravne znanosti i prakse.

»Tata je ponajviše radio predmete iz sfere građanskog prava, pa je, posve logično, to i meni bilo nekako bliže, iako moram priznati kako nikada nije forsirao ništa u vezi mog pravničkog odabira«.

Tu se u razgovor ponovno uključio i najstariji obiteljski pravnik, naglašavajući:

»Nikada svoju djecu nisam tjerao da dolaze i pomažu u radu odvjetničkog ureda, niti sam izravno utjecao na njihovu odluku izbora pravničkih studija. Iskreno govoreći, mislio sam kako će najstariji sin biti taj koji će jednoga dana naslijediti moju odvjetničku praksu, a da će ostali

pravnici u obitelji na određeni način biti viškovi. Stoga sam prikriveno nagovarao Zdenku da odabere nešto drugo, a ne pravo. Ali život je tekao po svom scenariju i upravo me je ona naslijedila kada sam otišao u mirovinu«.

Na ovaj način smo, i bez uobičajenog pitanja za ovu obiteljsku rubriku, dobili odgovor je li bilo roditeljskog uplitanja u djetetovu akademsko-profesionalnu budućnost.

SAMOSTALNA DJELATNOST

Kako je Zdenka, kao najmlađa pravnica u obitelji, doživjela početak samostalnog bavljenja odvjetničkom praksom.

»Osjećala sam mnogo veću odgovornost, no tata je u prvo vrijeme bio uz mene i skupa smo radili i odlazili na rasprave. Postupno me je uvodio u sve sfere odvjetničkog zanata i upoznao sa svim segmentima ovog vrlo odgovornog, ali nadasve lijepog zanimanja.«

S druge strane, morali smo upitati i tata Belu, kako se njemu činilo raditi skupa s kćeri.

»Stariji sin je jedno vrijeme bio vježbenik u mom uredu, ali kada je Zdenka dolazila kao sudska vježbenica i to je bilo posve drugačije. Njezini prvi konkretni poslovi bili su vezani uz sačinjavanje ugovora, koje je ona uz moju superviziju već samostalno sačinjavala i na praktičan način primjenjivala svoju pravničku vještinu. Vremenom je, objedinjujući praktična iskustva u sudskoj vježbeničkoj praksi i rad u odvjetničkom uredu, stekla sva potrebna iskustva za samostalno bavljenje odvjetničkom praksom. Ali je daljnjim životno-profesionalnim odabirom odlučila napustiti odvjetništvo i sada radi u sudu, no tko zna, u budućnosti će se možda i vratiti u obiteljski ured«, dovršio je pravničku priču odvjetnik u mirovini Bela Ivković.

Pogledali smo Zdenku, a ona je samo kratko odgovorila:

»Vidjet ćemo...«

Dražen Prčić

Pazi! Umjetnost ne ujeda!

Pitanje konzervativizma i tradicije u suvremenoj umjetnosti je kompleksno. Za mnoge slikare je figurativna slika i dalje središte njihove umjetničke gravitacije, u kojemu nastoje sačuvati svjetlost spiritualnog, ali je isto tako danas u figurativnoj slikarskoj praksi prisutan i tzv. »konzervativizam«, koji se svodi na vašarsku slikarsku robu, dakle nasupot stvaralačkog i vitalnog konzervativizma u umjetnosti, čija je osnova religijska i koja teži smislu višeg reda. Opet, mnogi likovni kritičari daju ocjene da figuracija u likovnim djelima slikara koji obnavljaju klasičnu uljanu sliku spada u povijest umjetnosti i da je prevladana.

Trebamo znati i kako u ovome vremenu konformizma, jednoobraznosti, fenomena stereotipa kojima smo konstantno okruženi, što sve čini kulturološku odrednicu, dok se nepatvorenost često doživljava kao otpadništvo, nastaje hiperprodukcija raznih postmodernističkih djela, ali – jedno je govoriti na nov način, a drugo je govoriti novotarije!

Tradicionalna gledišta su po svojoj suštini izvanpovijesna i ne možemo ih svoditi na određene odlike neke određene epohe. A sve tradicionalne umjetnosti imaju duboke vjerske motive i ishodišta. Razni teorijski ogledi kazuju kako ne postoje samosvojne, individualne duhovnosti u umjetnosti, te da tradicionalni sustavi ne moraju nužno biti zatvoreni, kruti i dogmatski, već predstavljaju živu i vitalnu zbilju, kao svjetonazor, skupinu naučavanja koja je otvorena prema beskonačnosti.

»Ponijela me materija«, ali da pojasnim. Iako danas poezija na Zapadu nema zapaženo mjesto, prognana je na marginu i ima najminorniju ulogu u povijesti književnosti Zapada, ne zaboravimo da je, primjerice, poezija *Eliota* ili *Yeatsa* duhovne vrline crpjela upravo iz tradicije, a *Pound* je bio stvaralački uronjen u europsku tradiciju, propitujući njenu povezanost i zasnovanost s antičkom civilizacijom. Umjetnost, spadala ona u korpus moderne ili postmoderne, nije se mogla i ne može se stvarati bez oslonca na tradiciju i konzervativizam, kao temelja koji pružaju mogućnosti za nov govor putem umjetničkih djela.

Umjetnik jest blizak i danas tradicionalisti. Kako to? Zbog toga što odbija da se prikloni komercijalizmu i konzumerističkom načinu života, a umjetnik također traži za duhovnim, jer svojom umjetnošću nastoji ostvariti duhovnost u sebi i predočiti je u svojim djelima, ostvarujući umjetnost koja sažima duh, etiku i estetiku u skladu s tradicionalnim svjetonazorima i duhom svog vremena. Umjetnost ne ujeda, ali se i dalje opire općoj regresiji kulture.

Z. Sarić

Albe Vidaković (1914. – 1964.)

Rođen je 2. listopada 1914. u Subotici, gdje je završio pučku školu i niže razrede gimnazije. Bio je đak Glazbene škole u kojoj je učio violinu. Igrajući stolni tenis i nogomet poželio je biti svećenik te ga biskup šalje u Travnik među brojne bačke sjemeništare. Nakon maturiranja upisuje studij teologije na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu da bi nakon pet godina bio primljen na Papinski institut za crkvenu glazbu u Rimu, gdje je i diplomirao postigavši stupanj magisterija iz oba područja.

Po povratku iz Rima imenovan je 1942. godine ravnateljem zbora zagrebačke katedrale i prebendarom Zagrebačke nadbiskupije te je obje službe vršio do smrti, a uređivao je četiri godine i časopis za sakralnu glazbu *Sv. Cecilija*. Predavao je na Muzičkoj akademiji i Teološkom fakultetu u Zagrebu.

Skladati je počeo još za đачkih dana te mu je skladateljski opus velik. Autor je misa, moteta, skladbi za orgulje, vokalnih solo skladbi, oratorija, litanija, skladbi za glasovir i violinu i dr.

Iznimno plodan bio je i u znanstveno-istraživačkom, tj. muzikološkom radu; objavio je oko 60 studija i članaka u stručnim i znanstvenim publikacijama.

Premинуo je iznenada od srčanog udara 18. travnja 1964. u Zagrebu s nenavršenih 50 godina, a zemni mu ostaci počiva-

ju na Bajskom groblju u Subotici.

Katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić* također i predsjednik Katoličkog društva za kulturu povijest i duhovnost »Ivan Antunović« o Albi Vidakoviću kaže: »Zbog svog djela Albe je izuzetno važan ne samo za Suboticu i Hrvatsku nego i za cijelu katoličku crkvu. Još dok je studiorao teologiju u Rimu jedan profesor ga je pozvao da preuzme katedru na rimskom učilištu za crkvenu glazbu. Kasnije su ga kad je diplomirao tražili u Kölnu pa u Beču - tražili su ga kao vrsnog

umjetnika. Kad je prije 50 godina umro, znali su govoriti da je umro najveći glazbenik hrvatske crkvene glazbe. Skladbe Albe Vidakovića se kod nas izvode na misnim slavljinama. S namjerom čuvanja spomena na njega prije 40 god je u Subotici osnovan katedralni zbor 'Albe Vidaković' koji je 39 godina vodila s. *Mirjam Pandić*, a sada je pod vodstvom *Miroslava Stantića*. Osim ovoga zbora, zbor Collegium Musicum catholicum također ima zadaću njegovati glazbu Albe Vidakovića.«

Lemešani gostovali u Rovinju

ROVINJ – Na poziv Hrvatskog sabora kulture dramski je odjel HBKUD-a »Lemeš« iz Lemeša 17. svibnja sudjelovao na X. međunarodnom festivalu amaterskih kazališta. Lemešani su prikazali predstavu *Marjana Kiša* »Tri puta Bog pomaže«. U dvodnevnom programu sudjelovali su i Dramski studio »Gandusio« iz Rovinja, Kazališna družina »Štolcer« iz Čakovca, Teatar »Fedra« iz Bugojna u suradnji sa scenom »Male stvari« iz Trebinja, Dramska družina »F. B. Sedej« Števerjan - San Floriano del Collio iz Italije. Festival je zatvoren dodjelom zahvalnica svim sudionicima.

L. T.

Otkazana promocija knjige Željke Zelić

SUBOTICA – Promocija knjige *Željke Zelić* »(intimna) Kronika srca«, objavljene u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, koja je trebala biti održana 23. svibnja u subotičkoj Gradskoj knjižnici odgođena je do daljnjeg. Štovatelji riječi *Željke Zelić* bit će blagovremeno upoznati o terminu predstavljanja knjige pjesama.

Otkazano predstavljanje Zbornika iz Golubića

SUBOTICA – Predstavljanje Zbornika sa znanstvenog skupa u Golubiću 2013. »Srpsko-hrvatski odnosi u 20. stoljeću – Prava nacionalnih manjina – Borba protiv diskriminacije«, koje je u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata trebalo biti održano u petak, 23. svibnja, u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici odgođeno je do daljnjeg. Zainteresirani će o novom vremenu održavanja predstavljanja biti pravodobno obaviješteni.

Odgđa se susret pjesnika »Lira naiva 2014.«

SUBOTICA – Zbog izvanrednog stanja u Srbiji, prouzročenog katastrofalnim poplavama, Pokrajinski susret pučkih pjesnika, koji se trebao održati u Srijemskoj Mitrovici 1. lipnja, odgđa se do daljnjega. Organizatori: Hrvatska čitaonica, Bunjevačko-šokačka knjižnica »Ivan Kujundžić« pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« Subotica i Hrvatski kulturni centar »Srijem – Hrvatski dom« – Srijemska Mitrovica.

Odgoden koncert Tonija Cetinskog

SOT – Koncert Tonija Cetinskog, koji je trebao biti održan 14. lipnja u Sotu, odgođen je zbog izvanrednog stanja i elementarnih nepogoda koje su se dogodile u Srbiji i Republici Hrvatskoj. Datum koncerta naknadno će biti objavljen, a prema informacijama koje smo dobili koncert će biti održan u svrhe humanitarne pomoći nastradalima od poplava, dok će se koncert za prikupljanje sredstava za izgradnju pastoralnog centra u Sotu odgoditi za sljedeću godinu.

S. D.

Proletni koncert subotičkih tamburaša

SUBOTICA – Subotički tamburaški orkestar priređuje veliki proletni koncert koji će biti održan u utorak, 27. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici s početkom u 19.30 sati.

U posljednjih nekoliko mjeseci Subotički tamburaški orkestar je, po riječima ravnatelja *Stipana Jaramazovića*, imao nekoliko zapaženih nastupa. »Aktivnosti koje su za nama imale su izuzetan uspjeh. Dječji tamburaški orkestar je ravnopravno sudjelovao i nastupao uz veliki Subotički tamburaški orkestar. Djeca su nastupala u Novom Sadu, Rumi, Somboru i u Osijeku na međunarodnom festivalu hrvatske

tamburaške glazbe. To je zavidna serija s obzirom na njihov uzrast i mogućnosti«, rekao je *Jaramazović*. Veliki orkestar je nastupao u Rumi, Vrbasu i također u Osijeku, gdje je imao zapažene nastupe. »Poznato je da nakon nekoliko nastupa izvan našega grada, održimo i koncert za našu vjernu subotičku publiku«, dodao je *Jaramazović*. Na koncertu koji će pretežno biti instrumentalnog karaktera predstaviti će se Dječji i Veliki subotički tamburaški orkestar, te će kao vokalne solistice nastupiti *Mila Kujundžić* i *Antonija Piuković*. Orkestrima će ravnati *Stipan Jaramazović* i *Marijana Marki*.

Ulaznice po cijeni od 350 dinara mogu se kupiti u pretprodaji u Suvenirnici Gradske kuće i na ulazu pred sam koncert.

Ž. V.

Predstavljanje projekta »Kilometar Dunava«

SONTA – Prvo javno predstavljanje projekta *Ane Tudor* »Kilometar Dunava« održat će se u Sonti u subotu, 31. svibnja. U priepodnevni satima će na platou ispred Doma kulture biti postavljen do sada dovršen dio platna, koje će cijelo biti dugačko točno tisuću metara.

I. A.

DANI ALBE VIDA KOVIĆA

Velikanu naših ravni

Albe Vidaković – umjetnik za kojim su ostale duboke brazde i jasni putokazi, čije se djelo ne gasi, nego svijetli i traje te daje obveze mladim generacijama da slijede njegov primjer i nastave njegovo djelo

Dani Albe Vidakovića prigodom 100. obljetnice rođenja i 50. obljetnice smrti trajali su od četvrtka, 15. svibnja, do nedjelje, 18. svibnja. Program je bio tematski podijeljen na tri dijela – međunarodni znanstveni simpozij, liturgijsku proslavu i koncerte, a okupio je više stotina sudionika ne samo iz Subotice, već i iz Novog Sada, Beograda, Zagreba i Petrinje.

Albe Vidaković je rođen u Subotici, a glazbenu aktivnost je razvio u Zagrebu te su stoga u organiziranju ove manifestacije sudjelovali zajedno Subotička biskupija, Institut za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika iz Zagreba te Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

LJUDI KOJI SU ZADUŽILI NAŠ GRAD

Riječima subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Penzeša na međunarodnom svečanom simpoziju u četvrtak u Velikoj vijećnici Gradske kuće otvoreni su Dani Albe Vidakovića. Biskup je tom prigodom u ime organizatora i domaćina uputio riječi dobrodošlice i pozdrava. Također je izrekao osobno zadovoljstvo što je prisutan jer je i sam bio student Albe Vidakovića te izrekao nadu da će sve prisutne prožeti i nadahnuti njegova glazba na čuvanje baštine koju je Albe ostavio, a isto tako i na nova stvaralaštva liturgijsko-glazbenog izričaja. »Moramo pamtit i čuvati likove i imena ljudi koji su

Jenő Maglai, Tonči Matulić i Mirta Kudrna

iz Subotice potekli, koji su stvorili jednu ozbiljnu karijeru iako možda na nekim drugim postorima, ali nikada nisu zaboravili i odrekli se svog rodnog grada. Lokalna samouprava i katolička crkva ovdje imaju zajedničku misiju – sačuvati imena i uspomene na ljude koji su zadužili naš grad. Ovo je primjer da mi, iz zavičaja ljudi koji su napravili nešto, čuvamo i njegujemo njihov rad«, riječi su Jenő Maglaija kojima je pozdravio skup te se zahvalio na doprinosu kulturnom životu grada preko ove manifestacije.

INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU »ALBE VIDA KOVIĆ« - BISER FAKULTETA

Prof. dr. Tonči Matulić govorio je u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o tragu koji je Albe Vidaković ostavio na tu ustanovu kroz osni-

vanje Instituta za crkvenu glazbu 1963. godine. Istaknuo je kako je Institut danas jedan biser fakulteta na koji su ponosni, jer mu pruža osim znanstvene i umjetničku nastavu. O samom radu Albe Vidakovića dr. Matulić je posvjedočio činjenicom da kada jedna institucija visokoškolska i umjetničko-nastavnička nosi ime nečije, onda se time potvrđuje da je ime onoga koga nosi doista vrijedno svakog poštovanja i spomena. O veličini glazbenih djela Albe Vidakovića svjedočili su predstavnici Instituta za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« prof. Mirta Kudrna i Miroslav Stantić, katedralni zborovođa zbora koji od 1980. godine nosi ime Albe Vidakovića. Ovom prigodom je prisutnima predstavljena i projekcija filma o životu i djelovanju Albe Vidakovića »Zdravo o moj anđele«, koji je subotičanin Petar Šarčević snimio za Hrvatsku radioteleviziju 1993. godine.

Kako je cilj ove obljetnice bio više ukazati na lik Albe Vidakovića koji je izuzetno značajan za muzikologiju i za skladateljski rad hrvatskoga naroda, u dva radna dana bilo je deset predavanja i od toga dvije radionice. »Smisao simpozija bio je predstaviti pomoću znanstvenih predavanja i koncerata lik Albe Vidakovića u različitim oblicima njegova djelovanja – kao dirigenta, produktivnog glazbenika, skladatelja, muzikologa i istraživača gregorijanske građe. Drago mi je da je ovaj simpozij uspio u smislu osvijetliti njegov lik i prenijeti ga i na druge«, rekao je Miroslav Stantić.

KONCERTI

Tijekom Dana Albe Vidakovića održana su i dva koncerta na kojima su subotičkoj publici, ali i posjetiteljima drugih mjesta, prikazana djela Albe Vidakovića.

U koncertnoj dvorani Muzičke škole u Subotici u petak, 16. svibnja, održan je koncert komorne glazbe na kom su nastupili *Krešimir Ivančić* na violini i *mr. Kornelije Vizin* na klaviru. Koncert zbornih i orguljaških kompozicija *Albe Vidakovića* i njemu dragih skladbi održan je u subotu, 17. svibnja, u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske. Sve nazočne, a osobito apostolskog nuncija iz Beograda mons. *Orlanda Antoninia* u ime organizatora pozdravio je tajnik Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« dr. *Ivica Ivanković Radak*, koji je rekao: »Ovaj iznimni glazbeni događaj organiziran je kako bi svima bio poznat lik i djelo *Albe Vidakovića*. Ujedinjeni s braćom i sestrama koji trpe zbog poplava, večerašnjim koncertom niti na koji način ne želimo ostaviti njihovu patnju po strani, dapače, sakralna glazba u svojoj biti jest molitva Bogu i stoga smo ujedinjeni s njima u molitvi potičući sve da su uključe u prikupljenje dobrovoljnih priloga.« Na koncertu su nastupili studenti i mješoviti zbor Instituta za crkvenu glazbu »*Albe Vidakovića*« KBF Sveučilišta u Zagrebu. Zbor je pratio komorni orkestar u sastavu: *Krešimir Ivančić* – violi-

Dječji katedralni zbor »Zlatni klasovi«

na, *Martina Filipan* – violina, *István Balazs Piri* – viola, *Josipa Tikvicki* – violončelo i za orguljama *mr. s. Domagoja Ljubilić*. Kao solistica nastupila je *Marija Blažek*, zbor je uvježbala *prof. Danijela Župančić*, a zborom je ravnao *mo. Marko Magdalenić*. Nastupilo je i Hrvatsko pjevačko društvo »*Slavuj*« iz Petrinje, najstarije pjevačko društvo u Hrvatskoj koje kroz punih 150 godina djeluje u kontinuitetu, što ga čini i jednim od najstarijih u Europi. Ovim zborom ravnao

je *mo. Josip degl Ivellio*, dok je za orguljama bio *mr. Krešimir Haas*. Pod svodovima subotičke katedrale već 40 godina djeluje Katedralni zbor »*Albe Vidakovića*« čija je dugogodišnja voditeljica bila *s. Mirjam Pandžić*, a od prije nekoliko godina zborom ravna *Miroslav Stantić*. Pod njegovim vodstvom uz orguljašku pratnju *mr. Kornelija Vizina* nastupili su i Komorni zbor »*Collegium Musicum Catholicum*« iz Subotice, kao i dječji katedralni zbor »Zlatni

klasovi«. Najpoznatije orguljaške kompozicije *Albe Vidakovića* i skladbe koje su njemu posvećene izveli su na orguljama *Kristijan Palčec*, don *Ivan Urlič*, *Krešimir Haas* i *Petra Hrvačić*.

LITURGIJSKA PROSLAVA

Dani *Albe Vidakovića* završeni su u nedjelju, 18. svibnja, kada je upriličen posjet subotičkom Bajskom groblju, gdje počiva tijelo subotičkog velikana, te euharistijskim slavljem koje je predvodio katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*, uz koncelebraciju *mo. Miroslava Martinjaka* i p. *Marijana Steinera* iz Zagreba, don *Ivana Urliča* iz splitsko-makarske nadbiskupije, te mons. *Josipa Mioča* i vlč. *Laszla Baranyija* iz Subotice. Združeni zborovi predvodili su pjevanje na misnom slavlju te su izveli Drugu staroslavensku misu *Albe Vidakovića*.

Je. D. i Ž. V.

Hrvatsko pjevačko društvo »Slavuj« iz Petrinje

U predvorju subotičke katedrale postavljena je izložba o životu i djelu *Albe Vidakovića* koja se može pogledati u narednih nekoliko tjedana.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Strojevi u poljodilstvu

Piše: *Alojzije Stantić*

O d onda kad je čovik otkrio da u ilu (jelu) mož hasnirat i rod (plod) raslinja, med prvima je otkrio trave, a u njima i zrna žita (pšenice). Ova zrna su se pokazala k(a)o dobra rána, a zrla je lako sačuvat i hasnirat kroz duže vrime. Kad je rod sazrio zrna u vlatu (klasu) na stabaljki nisu ostala za dugo, ili (jeli) su ga i drugi stvorovi el su se osipala. Rad tog se čovik paštrio da ih što više skupi i čak do novog roda sačuva.

HASNIRANJE ŽITA

Zrna žita su se vrimenom raširila po ciloj Zemlji, pode-snom za rast ovog raslinja. Tim zrnima je svaki narod nadio (dao) ime na svom jeziku. Da u spominjanju tog simena ne dođe do zabune, u novom viku su mu učenjaci nadili (dali) i latinsko ime (*Triticum cereale*). Kad je rič o tim zrnima, a spomini mu se i latinsko ime, onda ni u jednom jeziku ne mož bit zabune o čemu je rič.

Hasniranje žita za ranu proširilo se po ciloj Zemlji prija hamade (skoro) desetak hiljada godina. Prva i najstarija zrna žita nađena su na iskopu ostatka najstarijeg grada na svitu u Jerihonu oko 7500 g. pr. Kr. U Europi su zrna žita nađena u okolini Ulma u Nimačkoj 4500 g. pr. Kr. i čuva-ju se u muzeju kruva u Ulmu.

Vrimenom je žito postalo sve važnija rána pa se čovik latio odranjivat ga, da mu uvati sime i dotekne mu do drugog roda. Kako je raso broj čeljadi naspram nji i potrebe odranjivano je i žita. Najprija su ga razbacivali (sijali) rukom tzv. omaškom (rukum) po ralom (najstariji oblik pluga) uzoranoj zemlji, a posli vučnim zaprežnim plugom. Da je koliko sijač žita bio moguć u razbacivanju zrna omaškom, on nije bio moguć najpodesnijom gustoćom razbacivat zrna žita po oranju. Posijana zrna su u oranje zavaljena ručnom vučnom drljačom od pruča raslinja (vrba, trnjina...), al je i dosta zrna ostalo nezavaljeno – dar ticama. U takom odranjivanju žita rod je išo (bio) jedno-na drugo (prosik) 4-5 mtc. (1 mtc = 100 kg.) po lancu (1 l. = 7200 m²).

POMAGALA U ODRANJIVANJU ŽITA

Iskorakom u Novi vik u rudnicima i fabrikama vrimenom je poso dobijalo sve više ljudi, kojima je tribalo nastačit kruva, a to su u odranjivanju pričili hamade sve ručno urađeni poslovi. U sridini XIX. v. su se latili zanatnici i fabrike pa su poljodilcima napravili pomagala u odranjivanju žita, osobito u sijanju. Ponajprija su njim za sijanje napravili vučnu zaprežnu sijačicu za žito, a da ga lakše zavale oranje su poravnali, usitnili paračom (klinastom drljačom). Sijačicom je posijan moguće najbolji sklop zrna: posijana u jednake redove, jednako gusto i jednako duboko u oranje. Ako je tribalo zemlja sa posijanim žitom je poravnata branom (lančanom drljačom), a s njom je u proliće i razbijena pokorica žitišta stvorena kako se zemlja otkravljivala. Posli skupljeni čukanjica do risa (ručne žetve) ratar u žitište više nije zakoracio.

U odranjivanju žita ratar je imo posla u jesen oko sijanja, s prolića u razbijanju pokorice i kupljenju čukanjica i naposlit-

ku ris (ručna žetva). Cilo ostalo vrime rast i sazrievanje žita, (oko 8-9 miseci), bilo je u Božjim rukama tj. zavisilo je od vrimena.

U odranjivanju (ozimog) žita, u vrimenu od 8-9 miseci, najvažnije je posijat ga na vrime, kako su kazali: na Svi sveti (1. XI.) u žitišu se tribaje vidit, el barem nazirat redovi niklog žita. Poželjno je to postignit brez obzira koliko je poso ometala kišna jesen, da l' su kuruzi obrani i da l' je zemlja za žitište na vrime uzorana. To ne zavisu toliko od čovika koliko izgleda vrimena.

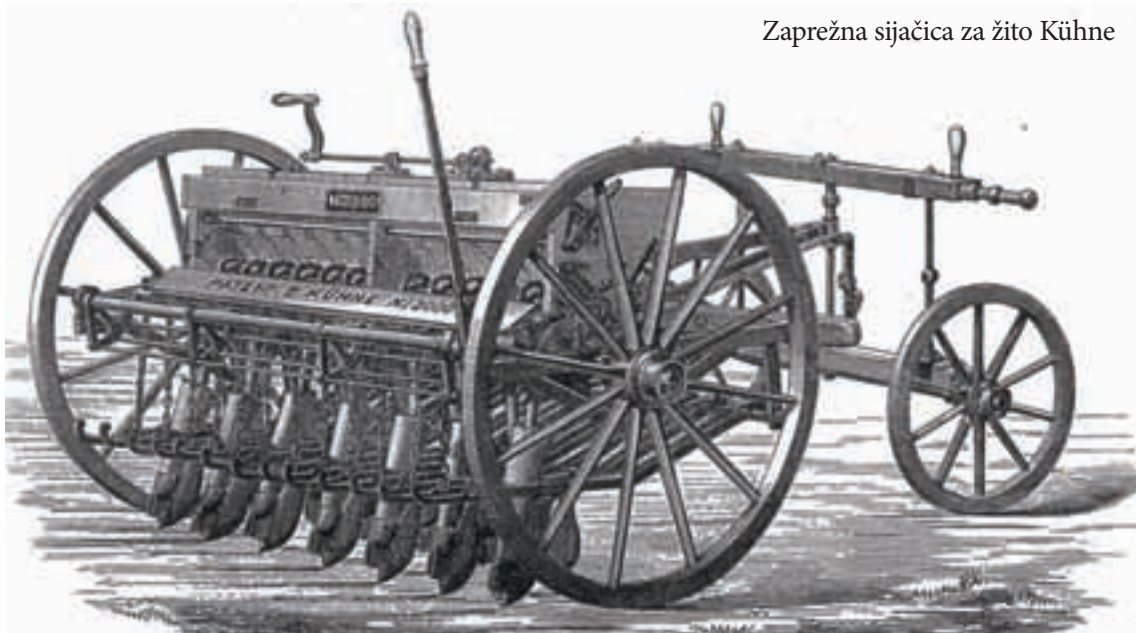
*****

Prve zaprežne (vučne) sijačice napravljene su oko sridine XIX. vika. I subatički ratari su ih posli tog friško kupovali. U našem kraju najpoznatije su bile sijačice iz fabrike HSCS iz Budimpešte, naritko i Kühne iz Mosonmagyaróvár-a (u Madžarskoj) napravljeni za sijanje odjedared od 12 do 20 redi. Sijačicu je vuko par konja, a dvorila su je dva čovika. Za dan se posijalo desetak lanaca zemlje, naspram tog koliko su bili utrveni konji i kako je bilo oranje. S

njom je ubrzano sijanje i što je najvažnije časkom se izhasniralo i samo nekoliko dana podesni za sijanje, a vrime kad će se žito posijati, zdravo (jako) je važno u odranjivanju žita. Sijačica se ratarima isplatila već za nekoliko godina. HSCS sijačicu podigdi još i danas (2014!) hasniraje za sijanje na manjim njivama. Udeseili su je za nošenje na hidrauliku sadašnji manji traktora.

Za obradu žitišta posli sijanja žita napravljene su lančane brane za drljanje

Zaprežna sijačica za žito Kühne

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Nestanak najbogatijeg srijemskog benediktinskog samostana

Piše: dr. Zsombor Szabó

Najvjerojatnije dok je trajala opsada Petrovaradina, manje turske snage su »čistile okolne terene«. Spisi spominju kako su Kamenica, Čerević, Ban(m) onoštor spaljeni i porušeni do temelja. Sudeći po arheološkim nalazima, za utvrđeni samostan Dombo vođena je žestoka bitka, o tome svjedoče ostaci strijela, sablji, mačeva, topovske đuladi i jedan mali top, koji su nađeni u jarkovima oko zidova i na samim ostacima zidova. O ovom značajnom samostanu i naselju do sada nismo pisali, pa ćemo ovom prilikom upoznati čitatelje o sudbini samostana Dombo (danas mjesto Stari Rakovac).

NAJBOGATIJI SRIJEMSKI SAMOSTAN

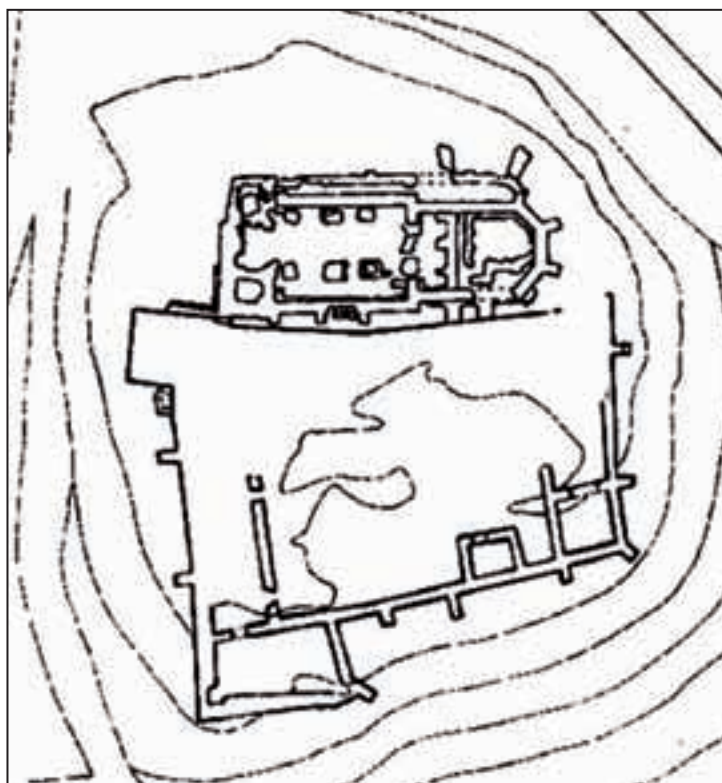
Dombo se prvi put spominje u dokumentima 1237. godine u osnivačkoj povelji cistercijske opatije koju osniva *Bela IV.* na lokaciji Belakut. Samostan Dombo se ubraja u susjedске posjede ove novoosnovane opatije, što znači da je ona tada već postojala. Po grobnim nalazima osnovana je u XI. stoljeću. *László Koszta* tvrdi kako je Dombo osnovan na hodočasničkom putu koji je vodio prema Jeruzalemu, znači prije križarskih ratova. U nedostatku svratišta, služio je kao konačište hodočasnici. Po njegovom mišljenju samostan je imao neke veze s istočno-grčkom crkvom, samim tim što je bio posvećen svetom Đorđu, koji je bio omiljeni svetac u bizantskoj crkvi. Po svemu sudeći osnivači su bili benediktinci. Neki izvori spominju i crkvu posvećenu Blaženoj Djevici, koja se nalazila u blizini

ovog kompleksa, što pretpostavlja postojanje i ženskog samostana na ovoj lokaciji. Dombo je spadao u najbogatije benediktinske opatije, i kada na teritoriju Mađarske Kraljevine ovaj red osiromašuje, ona se još održava i spada u najbogatije, krajem XIV. stoljeća njeni godišnji prihodi se cijene na 300 zlatnika. Početkom XV. stoljeća od mačvanskog bana *Ivana Morovića* dobije i prihode od skelarine svetog Martina (Opidum

Kewzenthmarthon) koji se nalazio u Bačkoj županiji, u blizini današnjeg Novog Sada.

Dio gotičkog friza, ugrađen u zid samostana

Osnova tvrđave Dombo (crkve i samostana)

Raspeće, dio romaničkog kapitela

Opatija je bila toliko bogata da prvobitnu romaničku crkvu djelomično ruši i na tom mjestu podiže novu gotičku građevinu. Trobrodna crkva je bila impozantna, njena širina je iznosila 10 metara, dužina brodova 32 metra, a dubina apside 8 metara. Pored crkve na udaljenosti od 50 metara nađeno je i groblje s 30 grobova. Arheolog *Sándor Nagy*

je na 200 metara od samostana pronašao i ostatke zida, on je smatrao kako je to dio bivšeg ženskog samostana, u nedostatku sredstava daljnja istraživanja nisu vršena. Povjesničari umjetnosti na temelju pronađenih fragmenata obrađenog kamena (frizovi, kapiteli itd.), pretpostavljaju kako su kamenoklesari bili podrijetlom iz Dalmacije ili sjeverne Italije.

OSIROMAŠENJE I RUŠENJE SAMOSTANA

Opadanje opatije počinje pojavom Turaka. Godine 1416. opat *György* i nekoliko mađarskih gospoda padaju u tursko zarobljeništvo (vjerojatno je opatija platila pozamašnu otkupninu za svog opata). Sredinom XV. stoljeća toliko su osiromašili da su se obratili Papi za pomoć. *Papa Pavao II.* 1467. godine kao zaštitnika (sponzora) određuje na deset godina opatiju u Murakeresturu. Godine 1473. Dombo se spominje kao tvrđava koja pripada Srijemskoj biskupiji. Najvjerojatnije u ovo doba samostanski kompleks je pretvoren u tvrđavu, izgradnjom okolnih bedema i jednom kulom kod ulaza. Vojni nadzor nad ovom utvrdom obnašali su kapetani tvrđave Čerević.

Poslije istjerivanja Turaka, bečki Ratni savjet se nakon Karlovačkog mira 1699. godine obvezao da ostatke tvrđave poruši, ali Austrijsko Carstvo je ovu obvezu ispunilo tek 1792. godine kada se granica ustalila na liniji Dunav-Sava. U ovom svjetlu rušenje tvrđave je bilo nerazumljivo i nepotrebno. Dio kamene plastike kasnije je ugrađen u zidove pravoslavnog manastira Rakovac, koji se nalazi na suprotnim obroncima Fruške gore.

Krizmanje u Monoštoru

U crkvi svetog Petra i Pavla u Monoštoru, u nedjelju 18. svibnja krizmalno se tridesetak mladih Monoštoraca. Velika većina njih, 27 mladih, učenici su osmog razreda, dok je bilo i petero odraslih krizmanika. Sakrament svete potvrde mladi su primili od biskupa mons. dr. Ivana Penzeša, a s biskupom su suslavili i župnik domaćin vlč. Goran Vilov, te župnik iz Bezdana vlč. Mihalj Zelić. Svetoj

misii nazočili su članovi obitelji krizmanika i veliki broj vjernika. Vjeroučitelj u OŠ »22. oktobar« u Monoštoru Stipan Periškić rekao je kako su svi krizmanici prošli redoviti program u školi na vjeronauku te kako ovaj izborni predmet u školi izučava značajan broj osnovaca u Monoštoru.

Foto G. Mučalov

Proslava crkvenog goda u Gibarcu

U crkvi svetog Ivana Nepomuka, u petak 16. svibnja misnim je slavljem proslavljen i obilježen crkveni god. Misno je slavlje predvodio župnik vlč. Nikica Bošnjaković, a pokraj nazočnih vjernika iz Gibarca i mještana šidske općine, nazočili su i gosti iz Hrvatske iz Tovarnika, Nijemaca, Sotina. U svom obraćanju vjernicima župnik Bošnjaković je

istaknuo kako na tim prostorima, iako nema masovnog katoličanstva i stanovništvo je staro, još uvijek se daje primjer življenja svim srcem. Primjer tome je i renovirana crkva svetog Ivana Nepomuka u Gibarcu: »Treba nastaviti stoički živjeti u skladu sa svojom savješću i deset Božjih zapovijesti, ne osvrćući se na to što nas nema. Ne osvrćite se na druge, vršite volju Božju i budite uvijek Isusovi. Dokle god živimo, Bog zavređuje da mu bude najbolje, a kroz to naše življenje pokazuje da ćemo radati i raditi dokle god nas ima«, istaknuo je vlč. Bošnjaković. Svi

vjernici su nakon misnog slavlja posluženi u crkvi od strane Gibarčana starosjedilaca, kako bi obilježili crkveni god koji se nekada u ovom mjestu proslavljao u svim kućanstvima.

S. D.

IN MEMORIAM

Đeno Ivković

(1930. – 2014.)

U 84. godini života iznenada je preminuo 14. svibnja. Sretni smo što smo Te imali. Počivao u miru Božjem!

Ožalošćeni: supruga Klara,
sin Branko s obitelji i ostala rodbina i prijatelji.

VIJESTI

Liturgijska slavlja
na Bunariću

24. svibnja – Marija
Pomoćnica, sveta misa u 18 sati

25. svibnja – VI. Vazmena
nedjelja, sveta misa u 18 sati,
blagoslov vozača i vozila

31. svibnja – Pohod
Blažene Djevice Marije, sveta
misa u 9.30 sati

7. lipnja – prva subota,
sveta misa u 9.30 sati

28. lipnja – Prečisto Srce
Marijino, sveta misa u 9.30
sati – Dan Radio Marije

Zlatna harfa 2014 –
ODLOŽENA

Zbog izvanredne situacije
izazvane poplavama u našoj
zemlji, godišnji susret malih
župskih zborova Subotičke
biskupije »Zlatna harfa« koji
je trebao biti održan sutra
24. svibnja u župi sv. Križa u
Somboru se odlaže za jesen.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Nebesko ili zemaljsko nije izbor koji se stavlja pred kršćanina, iako mnogi misle kako biti kršćanin znači odbaciti zemaljsko i usredotočiti se na nebesko. Za kršćanina vrijedi pravilo – preko zemaljskog do nebeskog.

PREKO ZEMLJE DO NEBA

Promatranjem suvremenih vjernika mogu se uočiti dvije krajnosti. Jedni zanemaruju zemlju, čovjeka i tijelo. To im je samo nužnost dok ne dođu u nebo. S druge strane mnogi kršćani toliko ljube zemlju i materijalno da su dušu, Boga i nebesku stvarnost potpuno zanemarili. Dakako da ni jedna ni druga krajnost nije dobra i nije u skladu s Kristovom porukom. Ono što nas Krist želi naučiti, osobito kroz svetkovinu Uzašašća, je da njegov sljedbenik treba uskladiti ove dvije stvarnosti. Čovjek koji živi u svijetu ne može živjeti izvan svijeta, ali kroz taj život mora biti okrenut nebu kao svome cilju, gdje će se jednom susresti s Bogom.

Kako povezati te dvije stvarnosti možemo naučiti iz evanđelja, od samog Isusa. On je u svom životu na zemlji živio potpuno ljudski i proživio različita ljudska iskustva, ne bježeći od života i svih njegovih stvarnosti. Tako je iskusio izbjeglištvo, odbacivanje i poruge od svog naroda, nerazumijevanje i druga negativna iskustva. Ali, iskusio je i radost obiteljskog doma, toplinu majčinske ljubavi, veselje i užitek

I nebo
i zemlja

ljudskog slavlja i još mnogo različitih radosti koje su sastavnica svakog ljudskog života. Isus nije od toga bježao, čekajući samo trenutak svog povratka Ocu, niti je dopustio da mu ovozemaljska stvarnost bude razlog za udaljavanje od Oca. On je, živeći ljudski život, iskoristio sve ovozemaljsko, i radost i bijedu, da se svom Ocu približi i bude u zajedništvu s njim, bez obzira što je on na zemlji, a Otac na nebu. »Tako je zemaljska bijeda za Krista bila razlog približavanja Ocu, ali ne Ocu kao običnoj zakrpi te iste bijede, nego Ocu poradi njega samog, kao trajnome otajstvu neizmjerne ljubavi, koja se ne iscrpljuje u lišavanju bijede, ali koja je također protiv svake bijede... Isto tako je i zemaljska sretnost bila poticaj Kristu da se zahvalno približi nebeskom Ocu, kao iskonu, cilju i nadahnuću svake zemaljske sretnosti.«¹

Nasljedujući svoga Boga, koji je čovjekom postao i na vrlo konkretan način pokazao kako se živi ljudski život, svaki kršćanin treba učiti kako u svom životu povezati naizgled nespojivo, nebo i zemlju. Zemaljski život i sva njegova iskustva mudrom vjerniku mogu biti poveznica s Bogom, sredstvo za učvršćivanje odnosa s njim. U žalostima i teškoćama ne smatrati Boga onim koji mora sve okrenuti onako kako mi mislimo da je dobro, nego prihvaćanjem njegove volje ući u veće zajedništvo s njim. A kada nam u životu dobro ide i sve je ispunjeno radošću, ne zaboraviti na Boga, nego imati u svojoj svijesti kako je sve to njegova milost, dala te u zahvaljivanju produbljivati svoj odnos

s njim. Tako ćemo svaku životnu situaciju okrenuti u korist svog odnosa s Bogom.

ZAUZETOST ZA SVIJET

Svojim uzašašćem na nebo Isus slikovito pokazuje kako su nebo i zemlja neraskidivo povezani. On na nebo uzlazi u svom tijelu u kojem je hodao po zemlji i koje je Otac uskrisio od mrtvih. Tako čvrsta veza neba i zemlje ostvarena po Kristu ne dozvoljava kršćaninu da bude razočaran u zemlju, te neprestano mašta o završetku zemaljskog života i preseljenju u nebo. Dok traje život na zemlji kršćanska je dužnost izvršiti Kristovu zapovijed ostvarivanja Božjeg kraljevstva.

Ispravna kršćanska pobožnost to nije ako se ne zauzima za dobro ovog svijeta, kao što posvećenost svijetu bez prave pobožnosti lako odlazi na stranputicu. Potrebni su i Bog i čovjek, i nebesko i zemaljsko, tjelesno i duhovno, kao što je sv. Benedikt lijepo sažeo u svoje geslo: Moli i radi! Ne može čovjek svoje poslanje na zemlji ostvariti ni bez molitve ni bez rada. A kao što svatko od nas ima svoj stil molitve i način razgovora s Bogom samo njemu vlastit, tako svatko ima svoj zadatak i način djelovanja radi ostvarivanja Božjeg kraljevstva na zemlji u kojem se mora potpuno angažirati. U tu svrhu svatko je od Boga dobio različite darove koje mora iskoristiti. Bez angažmana darovi ostaju neiskorišteni, a Božja očekivanja od čovjeka iznevjerena. Jer, jedino po zauzetosti kršćana, Kristovih učenika, nebo može doći na zemlju i ovaj svijet može zadobiti drugačiji izgled. Tako će svatko ostvariti svoje poslanje da živi u svijetu i za svijet, a istovremeno u zajedništvu s Bogom.

1 Ivica RAGUŽ, Uzašašće – kršćanski humanizam, u: Ante CRNČEVIĆ (ur.), *Povede ih na goru*, Zagreb, 2007., 107.

MARIJA CRNKOVIĆ, RAVNATELJICA OŠ »MATKO VUKOVIĆ«

Jednostavnost ključ uspjeha

Pred nama je, kako i sama kaže za sebe, jedna jako jednostavna i nimalo tajanstvena žena. Naprotiv, ona je izuzetno pristupačna i komunikativna, jer se ne bi mogla baviti uspješno poslom kojim se bavi već dugi niz godina. Dijelimo redove s *Marijom Crnković*, profesoricom razredne nastave, ravnateljicom Osnovne škole »Matko Vuković« od 2002. godine.

»Iako po profesiji učiteljica, na master studiju opredijelila sam se za rad s djecom s posebnim potrebama zbog sve veće potrebe da u redovnim školama, primjenjujući inkluziju, budemo pripremljeniji i za ovaj vid rada, a iz prakse se može zaključiti kako je djece s ovakvim potrebama sve više.«

Marija voli svoj posao i rad s djecom je ispunjava, no osim drugih raznih obveza koje se odnose na menadžment škole, koji je prezahtjevan, često ima dojam da nema dovoljno sati u danu, kako bi postigla i obavila sve ono što bi željela. »Najviše mi nedostaju osobni kontakti s djecom, kako s onima s kojima obavljam odgojno djelovanje, tako i s onima s kojima bih rado radila u obrazovnom napredovanju i stimulaciji za dodatnim radom«, kaže Marija.

BILINGVALNA NASTAVA

Netko tko je 12 godina ravnatelj Osnove škole, ima priliku afirmirati svoj rad i umijeće i na neki drugi način, a opet na dobrobit djeci, samoj školi, zajednici, kroz određene projekte, manje ili više. »Jedan od značajnih za mene osobno, kao i za školu u kojoj radim, je ula-

zak u program dvojezične nastave. Osim održavanja stalnog kontinuiteta od osam odjela za osam razreda nastave na hrvatskom jeziku i stalnosti odjela i na srpskom nastavnom jeziku, s oduševljenjem je dočekana i bilingvalna englesko-srpska nastava. Ponosna sam da smo među prvim školama koje su u tom programu i da već imamo tri takva odjela. Pripremljeni smo, kadar je obučen za najmanje osam odjela od I. do VIII. razreda. Osim ovih aktivnosti, nedavno smo se uključili u aktivnu pripremu za primjenu Montessori programa i metode rada u nastavi na srpskom i hrvatskom jeziku, a da su roditelji upoznati s dobrim stranama ove metode rada pokazuje veliko interesiranje kod upisa u I. razred. Učitelji su prošli osnovnu obuku, pripremamo se za odlazak u osnovne škole koje imaju elemente Montessori programa u radu u Beogradu i Zagrebu. Poslušat ćemo iskustva po pitanju dobre prakse. Ostaje nam pripremiti opremu i materijale za rad, nešto sredstava smo već izdvojili u ovu svrhu, a imamo i najavljenju pomoć Udruge roditelja«, kaže s ponosom Marija.

VOLONTERSKI RAD

Marija nije politički aktivna, ali je puna elana, volje i ideja. Iako je pod dojmom da joj nije dovoljno sati u danu, preostalo vrijeme je usmjerila na volonterski i društveni rad. Ističe kako joj je ovo drugi mandat predsjednice Izvršnog odbora Općinske organizacije »Pokreta Gorana Subotice«. »U duši sam velika ljubiteljica biljaka, koje želim zaštititi i očuvati zdrav okoliš, te

Marija sa sinom Mariom

sam i zagovornica svih ekoloških pothvata i akcija. Gotovo da nema sfere u ekologiji u koju se nisam uključila osobno ili s učenicima svoje škole. U našoj školi djeluju ekološka sekcija i kreativna radionica, koje su veoma atraktivne i lijepo rade uz vodstvo nekolicine iz reda zaposlenih. Sviđa mi se rad i angažiranje u ovoj organizaciji, jer me ne opterećuje previše pa se potpuno mogu posvetiti svom osnovnom zanimanju i poslu«, kaže Marija.

PUTOVANJA I KUĆNI LJUBIMCI

U ovome su poslu česta i prisutna putovanja, što zbog nekih seminara, obuke, edukacije i školskih ekskurzija. Marija ističe kako ne putuje često, dva do tri puta godišnje, a razlozi su najčešće financijske prirode. Primjerice, seminari za ravnatelje su veoma skupi i, kako kaže, propušta ih, ali kada postoji prilika za putovanje s učenicima, posebice s osmacima, to najviše

voli i dodaje kako se potrudila im putovanje ostane u lijepom sjećanju, iako je njoj osobno najvažnija dobra organizacija i njihova sigurnost. Putovanja s učenicima čine da se ostvari bolji, otvoreniji i opušteniji odnos, baš na relaciji nastavnik-učenik i ovdje je prilika da se Marija upozna s radom svojih kolega, što joj je dragocjeno i, kako kaže, mnogo kvalitetnije nego posjet njihovim satima. Dodaje kako je to sve dobro, jer je to i način da se otklone, ukoliko ih naravno ima, neke nepravilnosti i nesuglasice u radu, a opet na dobrobit i zadovoljstvo svih.

Našoj znatiželji nema kraja, pa nas zanimaju kućni ljubimci i sve ono vezano uz njih.

»Ako me pitate za kućne ljubimce, to je ono što mi baš nedostaje. Trenutačno živim u manjem dvosobnom stanu u središtu grada i nemam baš dobre uvjete za psa ili mačku, a oni su mi omiljeni. Dobila sam za rođendan dvije zlatne ribice, ali mi nisu dugo trajale. Još tugujem

zbog njih, ali sad će ljeto pa ću to nadoknaditi negdje u prirodi», kaže Marija.

DRAGI LJUDI

»Kada je u pitanju moja preokupacija, to su svakako moja djeca. Imam dvojicu sinova, iako su već odrasli ljudi oni su stalno u mojim mislima jer su često daleko. Životni ih je vjor odnio na dvije strane od mene, stariji sin *Mario* trenutačno je u SAD-u. Živi i radi u Detroitu, a mlađi sin *Andrej* je završna godina na »SMATSA« Pilotskoj akademiji u Vršcu. Posebno mjesto u mom životu ima Mariova izabranica *Suzana*, koja mi često nadoknađuje nedostatak sinova i unijela je mnogo radosti u moj život. Imam mnogo dobrih prijatelja, ali se samo s nekoliciom redovito viđam i družim.« Marija ima još dvije sestre i brata s kojima se dobro slaže i često su u kontaktu.

Marija je i sama svoja majstorica, nisu joj strani niti muški poslovi, ne bježe joj ni one sitne kućne majstorije ili popravci za koje znamo odmah posegnuti za brojem telefona, ne bi li nam tko dao broj nekog dobrog, a ne tako jako skupog majstora, za »ovo ili ono«. Zato je Marija i ličilac, malo radi u vrtu, mijenja žarulje, čisti stroj za rublje, obavlja sitne građevinske radove itd.

VRIJEME OPUŠTANJA I PONEKA ŽELJA

»Veoma volim kuhati i praviti kolače pa ponekad to činim i za cijeli kolektiv. S ozbirom da su uglavnom pokazali zadovoljstvo za ono što sam im priredila, vjerojatno ću to i nastaviti. Nemam puno slobodnog vremena i u svemu mi najviše nedostaje

popodnevno čitanje i opuštanje kojega je sve manje. Rado prelistam novine, a TV program samo selektivno, aktualnosti, vijesti ili neka znanstvena emisija«, kaže Marija.

Kada su u pitanju neostvarene želje, Marija bi rekla kako ih nema puno, jer ih ima puno ostvarenih i to je doista čini sretnom. »Dobila sam prvog subo-

tičkog 'Oskara popularnosti' za građanku Subotice i povelju za najboljeg ravnatelja u 2011. godini. Dva puta je škola u kojoj radim ušla među 50 najboljih škola u Srbiji, što mi je također jedna od ostvarenih želja. Planiram provesti ljeto sa svojom djecom bilo gdje, samo da budemo skupa, kao što smo proveli prelijepih i nezaboravnih 5 tjedana na Hawaiiima, gde mi je studirao i radio stariji sin.

Vjerovali smo kako ima negdje skriven i neki receptić za nas, stoga i ovoga puta dijelimo s vama jedan koji je naučila od svoje pokojne mame. Riječ je o prisnacu. Iako ga je naučila od mame, radi ga na svoj način i kaže kako se svima koji su ga probali dopao, tako da ga rado preporučuje i dijeli s nama.

Branka Dulić

Dijelimo s vama recept!

Prisnac

U sitan sir se doda nekoliko jaja, malo griza, vrhnja i soli. To sve umiješati i namazati na dvije do tri tanke kore za gibanicu i saviti u rolnice. Od 500 g kora bude oko 5 rolnica, odozgo premazati kiselim vrhnjem i natrenicati šajta, trapista ili sl. Može sve proizvoljno ovisno koliko čega imate. Bit ćete zadovoljni kada se ispeče!

Mario, Suzana, Andrej i Marija

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

MARTINA VUJKOVIĆ LAMIĆ, TAMBURAŠICA EUROPSKOG OMLADINSKOG ORKESTRA

Sviranje i druženje mladih glazbenika

Nakon Požege i Šida, ove godine okupljanje je bilo u Banja Luci

RAD ORKESTRA

Kako naša sugovornica kaže, članovi ovog orkestra okupljaju se uglavnom tijekom ljetnih školskih ferija, kada u zajedničkom radu vježbaju i potom na završnom koncertu izvode uvježbane glazbene numere.

»Najčešće se okupljamo u trajanju od deset dana, uvijek na drugom mjestu, pa smo prethodne godine bili u Požegi (Hrvatska), prošle godine u Šidu (Srbija), a ove godine je na red došla Banja Luka. Na prvom mjestu je sviranje, a ostatak slobodnog vremena je namijenjeno međusobnom druženju i upoznavanju. Problema u komunikaciji nema jer svi govore hrvatskim jezikom. Svakoga dana su predviđene po dvije probe u trajanju od tri sata, a posljednjeg dana svakoga radnog okupljanja imamo cjelovečernji koncert. Konkretno, na koncertu u Šidu je s nama nastupila i *Merima Njegomir*, pa smo svirali, između ostaloga i neke njene pjesme. Iz svakog grada s nama je i po jedan dirigent. U Šidu je bilo sudionika iz Hrvatske, Slovenije, Češke, Austrije, BiH i Srbije, a našu delegaciju je pratio *Stipan Jaramazović*.

OSAM GODINA TAMBURAŠKOG STAŽA

Martina svira već punih osam godina, što je praktično polovica njezinog mladog života i s tamburicom u rukama je praktično svakoga dana.

»Sviram tzv. primicu, već punih osam godina, a sve je to počelo kada sam vidjela moju učiteljicu vjeronauka *Anu Čavrgov* kako svira, to mi se jako dopalo i poželjela sam i sama svirati. I tako je počelo moje druženje s tamburicom, isprva mi je bilo malo teško, ali kada sam svladala osnovne korake više mi ništa nije predstavljalo problem. Individualno vježbam barem jedan sat dnevno, dok tri puta tjedno imam probe sa Subotičkim tamburaškim orkestrom. Voljela bih što duže svirati u ovom orkestru, pa čak i kada dođe vrijeme za odlazak na fakultet. Trenutačno sam učenica hrvatskog odjela trećeg razreda subotičke Gimnazije, a željela bih studirati na Učiteljskom fakultetu u Hrvatskoj«, otkrila nam je mlada tamburašica.

MOTORKOTAČ

Pokraj svoje svestranosti, Martina ima i jedan pomalo nesvakidašnji hobi za jednu djevojku, a to je ljubav prema vožnji motorkotača koju je naslijedila od svog tate Marinka.

»Volim voziti svoj motorkotač Kiwei od 125 kubičnih centimetara, na kojemu sam prošle godine, u pratnji tate i brata, bila na motohodočašću u Međugorju. A voljela bih ponovno ići«, zaključila je svoju kratku tamburašku storiju tamburašica Europskog omladinskog orkestra Martina Vujković Lamić.

Dražen Prčić

Mlada tamburašica Subotičkog tamburaškog orkestra *Martina Vujković Lamić* već nekoliko godina aktivno sudjeluje u radu Europskog omladinskog tamburaškog orkestra, a nedavno se vratila s još jednog okupljanja koje je ovoga puta bilo u Banja Luci (BiH). O kakvom se orkestru radi ispričala nam je u kra-

ćem razgovoru za naš tjednik

»Članovi Europskog omladinskog tamburaškog orkestra su mladi svirači iz nekoliko država u neposrednom okruženju, a u rad ove glazbene institucije iz Subotice su osim mene bile uključene *Maja Mačković* i *Željka Perušić*«, pojasnila je Martina Vujković Lamić.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Nogometni klub Jedinstvo iz Morovića

i Stanković, Janjatović, Čuljak, Lukić, Granovljević, Adašević, Zavorski, Vijuk, Pavlović, Tomašević, kasnije Drobac, Sekulović, braća Abjanović P. Zavorski, a potom sjajna generacija Panić, N. Janjatović, Žunić, Bojić, Ujvari, Popović, Đokić, Okrugić, Pinić...

USPJEŠNI I DANAS

U posljednjem desetljeću FK Jedinstvo se suočavalo s brojnim problemima, ali u ovogodišnjem prvenstvu Druge srijemske lige grupa Zapad nalaze se na najboljem putu da se izbore za jedno od mjesta koje ih vodi u jedinstvenu Srijemsku nogometnu ligu. U redovima tog kluba u razdoblju od 1969. do 1973. godine nastupao je i naš kolega sportski novinar iz Šida *Petar Vejnović*, koji trenutačno priprema publikaciju »Mala sportska enciklopedija šidske općine«, gdje će biti predstavljeni svi tekstovi o nekadašnjim sportskim klubovima i uspješnim sportašima iz šidske općine.

Fotografija koju vam predstavljamo datira iz 1928. godine, neposredno poslije osnutka kluba.

Suzana Darabašić

Jedan od svakako najuspješnijih sportskih klubova u šidskoj općini, ali i u tom dijelu Srijema, jest Nogometni klub Jedinstvo iz Morovića. Utemeljen daleke 1928. godine, klub s Bosuta godinama je nastupao s velikim uspjehom u ligama i natjecanjima koje je igrao. Poslije Drugog svjetskog rata uključuje se u redovita natjecanja u kojima je godinama imao velikih uspjeha. Između tridesetih i četrdesetih godina prošlog stoljeća Jedinstvo je igralo prijateljske utakmice s okolnim klubovima, ali i s klubovima iz Šida, Srijemske Mitrovice, Iloka, Rume i drugih gradova. Najveće natjecateljske uspjehe Jedinstvo doživljava krajem 60-ih i početkom 70-ih godina prošlog stoljeća, kada će se naći u NS zoni skupa s ekipama Vrbasa, Cementa,

Jedinstva iz Stare Pazove i drugim renomiranim klubovima. Prve pokrivenne tribine imao je upravo klub s Bosuta, koga su opasavala stoljetna stabla dudova. Ipak, najbolje partije i rezultate, koji su ostali upamćeni među ljubiteljima nogometa u Moroviću, Jedinstvo će postizati u Srijemskoj ligi u kojoj je godinama bio jedan od najboljih klubova. Pored prvenstvenih nastupa na stadionu u Moroviću, prodefilirale su najpoznatije ekipe nekadašnje Jugoslavije.

GENERACIJE ISTAKNUTIH NOGOMETAŠA

Tradicionalno za seosku slavu 5. kolovoza FK Jedinstvo igrao je prijateljske utakmice s FK Vojvodina iz Novog Sada. Ono što će ostaviti poseban pečat u povijesti ovog kluba su

generacije istaknutih nogometaša koji su ponikli na stadionu pokraj Bosuta: braća *Rade* i *Dragan Ognjanović* i braća *Popović* su nastupali za brojne državne reprezentacije sredinom prošlog stoljeća. Potom, ovdje je *Rada Ivanović*, jedan od najboljih nogometaša Srijema svih vremena, čiji sin *Branislav* danas s velikim uspjehom igra za Čelzi iz Londona. Zatim tu su

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Mala matura

Prije osam godina u Osnovnu školu »Matko Vuković« u Subotici upisala se još jedna generacija đaka prvaša. Danas su to mladi ljudi koji se nalaze na prekretnici života, u godinama u kojima je možda i najteže, moraju odlučiti što dalje, koju školu upisati, koji smjer odabrati, s čim se baviti u životu. Nisu oni jedini koji moraju donijeti životne odluke, ali ono zbog čeka u ovome broju pišemo o njima je sasvim druga priča.

O obrazovanju na hrvatskom jeziku uvijek se govori i piše o malobrojnim razredima, koji postoje nažalost, ali ima i oni brojniji, primjer tome je najbrojniji hrvatski odjel - 8. h. Sada su oni maturani osnovne škole, odlaze u nešto novo i drugačije.

Svih ovih 8 godina pratili smo njihove nastupe, uspjehe kojih je zaista bilo puno. Da je to tako govori naša priča koja počinje ovako.

Prelistavajući stare brojeve tjednika »Hrvatska riječ«, naišli smo na priču o nastavi na hrvatskom jeziku (Hrvatska riječ, 9. studeni 2007., broj 246). Tada su ovi učenici bili drugi razred, vodila ih je učiteljica Ana Čavrgov, koja je zasigurno, kao i svi nastavnici i razrednica Nevenka Tumbas, ostavila svoj pečat u odgoju ove djece. Tom prilikom su izjavili što bi voljeli biti kad porastu. Prošloga tjedna posjetili smo ih da vidimo tko je ostao pri svojoj želji iz djetinjstva, a tko je donio drugačiju odluku. Pogađate, malo je onih koji su ostali pri prvobitnim željama.

Maturanti male mature hrvatskog odjela OŠ »Matko Vuković« Subotica

Aleks Čović, Stevan Prčić, Martina Kopilović, David Vujković Lamić, Patricija Kujundžić, Maja Nimčević, Augustin Žigmanov, Marin Tikvicki, Nenad Vujković Lamić, Ivana Romić, Ivana Dulić, Ivana Parčetić, Dorja Skenderović, Marijana Skenderović, Magdalena Dulić, Ines Bajić, Davor Pančić, Davorin Horvacki, Oliver Sudarević, Tihomir Vojnić Purčar, Matija Vincelj, David Bedić, Amadeja Kolar, Alen Gabrić, Aleksandar Dulić, David Dujak, razrednica Nevenka Tumbas.

Davorin Horvacki jedan od najboljih recitatora na hrvatskom jeziku. »Sretan sam što sam završio osnovno školovanje na hrvatskom jeziku. Upoznao sam puno dobrih prijatelja, i iz drugih škola na brojnim manifestacijama na kojima smo sudjelovali. Volio bih se upisati u Gimnaziju na hrvatskom jeziku, te tako nastaviti svoje školovanje na svom materinjem jeziku.«

Ivana Dulić najbolja učenica u razredu i kandidatkinja za učenika generacije. »Drago mi je što sam imala priliku nastavu pohađati na hrvatskom jeziku, išla sam na brojna natjecanja iz hrvatskog jezika, kao i srpskog kao nematernjeg. Stekla sam mnoga prijateljstva, upoznala jako puno mladih upravo zahvaljujući tim natjecanjima. Nadam se da ću steći još veće znanje iz hrvatskog jezika s obzirom da se planiram upisati u Gimnaziju, također na hrvatskom jeziku.«

Matija Vincelj je u petom razredu došao u Suboticu iz Hrvatske. »Upoznao sam puno dobrih prijatelja. Lijepo smo se družili, žao mi je što odlazim i falit će mi društvo iz Subotice.« Matija planira dalje upisati se u neku gimnaziju u Zagrebu.

Dorja Skenderović od prvog razreda pohađa nastavu na hrvatskom jeziku. »Zanimljivo je bilo, dosta smo putovali zajedno, imali organizirana putovanja, upoznala sam puno dobrih prijatelja. Sada

završavam 8. razred i žao mi je što ono što ja želim upisati nema na hrvatskom jeziku. Sve mi djeluje čudno, jer odlazim u nešto nepoznato i nadam se da ću se snaći u cijeloj ovoj priči.«

Riječi razrednice

»Odjel 8. h broji 26 učenika, od toga 15 momaka i 11 djevoja-ka. Do sada najbrojniji odjel među hrvatskim razredima. Ponosna sam na njih, jer su osim školskih obveza aktivni i u Muzičkoj školi, Subotičkom tamburaškom orkestru, zborovima, dobri su recitatori, glumci, sportaši... Svi se slažu i uvijek su skupa... Neki su postigli vrlo značajne nagrade i na republičkim natjecanjima iz školskih predmeta. Voljela bih da su se svi više trudili i da su dali svoj maksimum kod učenja, tada bi rezultati u školi bili još bolji. Jesu bili i živahni i veseli na satovima, ali su sve to dobra djeca, koja potječu iz dobrih hrvatskih, katoličkih obitelji. To je odgoj koji se donosi od kuće. Nastojala sam tijekom ove četiri godine utjecati na izgradnju njih kao osoba, kako bi jednog dana baš oni bili stupovi opstanka našeg naroda u ovim krajevima. Nadam se da će ono što su primili od svojih roditelja i tijekom boravka u školi nastaviti i dalje u srednjoj školi, te sačuvati za cijeli život.«

»Hrcko« gostovao u Bezdanu

Polaznici novinarske radionice »Hrvatske riječi« u Bezdanu su u subotu, 17. svibnja, imali priliku čuti kako se priprema podlistak za djecu »Hrcko«, što je važno prilikom fotografiranja i kako napraviti dobru fotografiju za novine. O tome su govorile urednica »Hrcka« *Željka Vukov* i *Nada Sudarević*, koja u tjedniku brine o fotografiji. *Mirko Kopunović*, zadužen za dopisništva i korektor, pojasnio je na koji način se tekst priprema za tisak. Sudionici novinarske radionice čuli su i kako se priprema radijska emisija. O tomu su govorili *Ivan Karan* i *Ana Crnković* iz uredništva emisije »Glas Hrvata«, koju priprema HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

U radu novinarske radionice u Bezdanu sudjeluje osmero učenika iz Bezdana, Berega i Monoštora, koji pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Radionice se održavaju subotom, tijekom svibnja, a vodi ih novinarka tjednika »Hrvatska riječ«, dopisnica iz Sombora *Zlata Vasiljević*. Cilj je priprema mladih za suradnju s »Hrckom« i tjednikom »Hrvatska riječ«.

S. S.

Klincijada - OTKAZANA

Zbog izvanredne situacije koja je nastala uslijed poplava u našoj zemlji, Festival dječjeg stvaralaštva »Klincijada 2014« je otkazan.

PETAK
23.5.2014.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatrepri
 10:00 Vijesti
 10:13 Tajne Kineskog zida
 11:05 Ni da ni ne: Pobačaj
 12:00 Dnevnik 1
 12:22 TV kalendar
 12:35 Znaj da te volim, telenovela
 13:20 Labirint
 14:10 Abeceda zdravlja
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:40 Vrijeme
 14:45 Riječ i život
 15:15 Indeks
 15:45 Alpe-Dunav-Jadran
 16:15 Puna kuća Raftera, serija
 17:00 Vijesti
 17:10 Vrijeme
 17:11 PP-reportaža
 17:15 Hrvatska uživo
 18:10 HAK - promet info
 18:15 Znanstveni krugovi
 18:42 Iza ekrana
 19:00 Javna stvar - politički intervju
 19:25 Najava
 19:30 Dnevnik
 20:06 Znaš li tko si?
 J.K.Rowling
 21:10 Sljedeća tri dana, film
 23:25 Dnevnik 3
 23:50 Vijesti iz kulture
 00:00 Kraljica Margot, film - Filmski maraton
 01:40 Prizivanje proljeća, film
 03:48 U potrazi za sinom, američki film
 05:20 Hrvatska uživo
 06:20 Ljubav u zaleđu, TV serija

05:26 Moć sudbine
 06:51 TV vrtić: Zubić vila
 07:03 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Klavir za početnike
 07:20 Pustolovine Prudence
 Petitpas, crtana serija
 07:50 Corto Maltese, crtana serija
 08:15 Vatrene kugla, serija za djecu
 08:37 Školari obavještajci, serija za djecu
 09:00 Školski sat: Crtani Romani Show
 09:30 Puni krug

09:45 Svaki dan dobar dan: Domeće je domaće
 10:25 Pozitivno
 10:55 Biblija
 11:05 Obrtnik i partner
 11:35 Napravljeno po mjeri
 11:55 Dobra žena
 12:40 Nigellissima, dokumentarna serija
 13:10 U potrazi za sinom, film
 14:45 Edgemont, serija za mlade
 15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat: Crtani Romani Show
 17:00 Puni krug
 17:15 Briljanteen
 17:55 Tračica, serija
 18:40 Večer na 8. katu
 19:30 TV vrtić: Zubić vila
 19:40 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Klavir za početnike
 19:55 Hot spot: Morso - Plava
 20:05 Potraga za ubojicom, američki film
 21:40 Lewis, serija
 23:15 Zločinački umovi, serija
 00:00 Izvan sumnje: Zatambljeni vrisak, serija
 01:10 Noćni glazbeni program - spotovi

06:35 RTL Danas
 07:20 Aladdin
 07:45 Moji džepni ljubimci, animirana serija
 08:05 Virus attack, animirana serija
 08:25 Snažne žene, dramska serija
 09:25 TV prodaja
 09:40 Ekkluziv Tabloid
 10:25 TV prodaja
 10:40 Odbačena, dramska serija
 11:40 Villa Maria, dramska serija
 12:40 TV prodaja
 12:55 Pet na pet, kviz
 13:50 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
 14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Bibin svijet, humoristična serija
 17:30 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Put oko svijeta za 80 dana, igrani film, akcijska komedija
 22:30 Gladijator, igrani film, povijesna drama
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Gladijator, igrani film
 01:35 Cobra 11

02:40 RTL Danas, informativna emisija

SUBOTA
24.5.2014.

06:57 Iza ekrana
 07:17 TV kalendar
 07:30 Kockar s Mississippija, film
 09:05 Normalan život
 10:00 Vijesti
 10:11 HAK - promet info
 10:15 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:22 TV kalendar
 12:35 Veterani mira
 13:23 Duhovni izazovi
 13:55 Prizma
 14:42 Kućni ljubimci
 15:12 Abel's Field, film
 17:11 HAK - promet info
 17:12 Skica za portret
 17:20 Seoska gozba: Sesevski Kraljevec
 18:07 Manjinski mozaik
 18:25 Lijepom našom: Đakovo
 19:30 Dnevnik
 20:12 Ljubav je slijepa, američki film
 22:05 Vladarica, serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Sklonište duša, američki film - Filmski maraton
 01:15 Kockar s Mississippija, film
 02:50 Subotom ujutro
 04:30 Duhovni izazovi
 05:00 Veterani mira
 05:45 Prizma - multinacionalni magazin

04:30 Turistička klasa
 05:00 Moć sudbine, telenovela
 05:42 Moć sudbine
 06:25 Dim dam dum
 06:30 Wot wot's
 06:40 Dr. Pas,
 06:50 Mali ljudi
 07:00 Magično drvo
 07:25 TV vrtić: Med i mlijeko
 07:35 Ured za zagonetke: Pitica kitica
 07:40 Vedranovi velikani: Stipe i Klara Janković
 07:50 Babybonus
 08:20 Sams u opasnosti, film
 10:00 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
 10:50 Kroz tvoje oči
 11:15 Kuhajmo zajedno
 11:20 Dolina sunca
 12:02 Dolina sunca
 12:45 Znaš li tko si?

J.K.Rowling
 13:45 Hot spot: Morso
 13:50 Obrtnik i partner
 14:20 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 15:05 Top Gear - specijal?
 16:00 Stolni tenis, Zagreb Open - finale (Ž)
 17:00 Stolni tenis, Zagreb Open - finale (M)
 19:10 Simpsoni, humoristična serija
 19:35 TV vrtić: Med i mlijeko
 20:00 Nogomet, LP - emisija
 20:35 Lisabon: Nogomet, LP
 22:35 Nogomet, LP - emisija
 23:15 HR Demo klub - finale projekta HRT-a
 00:25 Izvan sumnje: Zatambljeni vrisak, serija
 01:35 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas
 06:55 Phineas i Ferb, animirana serija
 08:15 Svemoguć Spiderman, animirana serija
 08:45 Učilica, kviz za djecu
 09:20 TV prodaja
 09:35 Koledžicom po svijetu
 11:00 Malcolm u sredini
 12:50 Put oko svijeta za 80 dana, igrani film, akcijska komedija
 15:10 Trag Pink Panthera, igrani film, komedija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 Trag Pink Panthera, igrani film, komedija
 17:10 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Galileo
 20:00 Priča o igračkama 2, igrani film, animirani
 21:55 S tatom za vratom, igrani film, komedija
 23:55 Put bez povratka 3, igrani film, horor
 01:30 Astro show
 02:30 RTL Danas

NEDJELJA
25.5.2014.

07:05 Lijepom našom
 08:07 TV kalendar
 08:20 Strastveni prijatelji, film
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:11 HAK - promet info
 11:00 Ubojstvo, napisala je
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1

12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u 2
 15:05 Mir i dobro
 15:40 The Paradise, serija
 16:25 Suvremenici: Stanko Jančić
 17:00 Vijesti
 17:10 Vrijeme
 17:11 HAK - promet info
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Sretna obitelj, serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 zaba.hr
 20:12 Potjera, kviz
 21:00 EU izbori 2014
 00:20 Dnevnik 3
 00:40 Sport
 00:43 Vrijeme
 00:45 Vijesti iz kulture
 00:55 Klasika mundi: Radovan Vlatković i Varaždinski komorni orkestar
 01:45 Strastveni prijatelji, britanski film
 03:15 Nedjeljom u 2
 04:15 Mir i dobro
 04:45 Plodovi zemlje
 05:35 Split: More
 06:05 Vrtlarica

04:10 Labirint
 04:55 Moć sudbine
 06:20 Moomini
 06:45 Tintinove pustolovine
 07:10 Zvonko u Zemlji igračaka, crtana serija
 07:20 Vatrogasac Sam, crtana serija
 07:30 Gladijatorska akademija
 07:55 Mowgli, crtana serija
 08:20 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Klavir za početnike
 08:35 Laboratorij na kraju svemira: Duga 9'03
 08:45 Lassemajas, švedski film za djecu
 10:20 Pozitivno
 10:50 Biblija
 11:00 Stupnik - Lučko: Misa, prijenos
 12:05 Babybonus
 12:35 Ni da ni ne: Temeljni dohodak
 13:25 Posljednji vilenjak, američki film
 15:00 Magazin LP
 15:30 Uoči SP, Brazil 2014. - dokumentarna serija
 16:00 Nedjeljom lagano
 16:55 Rukomet - PH: Lokomotiva - Podravka, prijenos
 19:30 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Klavir za početnike
 19:45 Laboratorij na kraju svemira: Duga

ČELISTICA ZRINKA VLAŠIĆ GODINAMA UNAZAD U SVIBNJU DRŽI KONCERT U SUBOTICI

Romantične sonate za publiku

Čelistica iz Ljubljane Zrinka Vlašić, rodom iz Subotice, i prijanistica Marina Horak oduševile su subotičku publiku izvedbama Prokofjeva i Griega, prošlog petka u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Na pitanje zašto su odabrale upravo ove skladatelje, Zrinka Vlašić kaže kako je najprije slučajno čula jednu Prokofjevu sonatu, zaljubila se u nju i priredila ju rujna prošle godine. »Tada još nisam znala kako ću imati sreće da ovako divna profesorica Marina Horak nastupa sa mnom, pa je ona predložila da repertoaru priključimo i skladbe Edwarda Griega. Obje smo se odmah složile i tako smo malo Griegove romantike stavile na kraj koncerta. Nastojale smo postaviti u ono što nam je skladatelj htio

Moje je srce ostalo u Subotici, obožavam tu doći i uvijek se lomim kad me pitaju jesam li iz Ljubljane ili iz Subotice, kaže Zrinka Vlašić

reći, kakav je njegov stil, kako se osjećao tada kada je to pisao. Grieg je sigurno bio sretan, pa je tako i glazba zvučala romantično, dok je Prokofjev drugačiji glazbenik. Dok sam izvodila te romantične sonate mislila sam na ljude koji sjede ovdje i vole me, svirala sam za njih, za sve vas«, kazala je Zrinka Vlašić, koja već nekoliko godina unazad u svibnju priređuje koncerte u svom rodnom gradu.

Zrinka Vlašić je rođena u obitelji glazbenih pedagoga, otac i majka su joj bili profesori u subotičkoj Muzičkoj školi, u

Subotici je završila prva tri razreda, a onda se obitelj s početkom ratova devedesetih godina preselila u Ljubljanu gdje je trenutačno studentica prve godine magistranskog umjetničkog studija ljubljanske Akademije. »Moje je srce ostalo u Subotici, obožavam tu doći i uvijek se lomim kad me pitaju jesam li iz Ljubljane ili iz Subotice. Jedva čekam ljeto kada dolazimo u Suboticu, tu su mi teta, baka, tu sam kod kuće«, kaže Zrinka.

Dobitnica je više nagrada na glazbenim natjecanjima i redovito nastupa na festivalima

u Italiji, Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Srbiji, Mađarskoj i Rumunjskoj, kao solistica ili u kamernim orkestrima u kojima, kaže, najviše voli muzicirati. »Sviram kamernu glazbu od kada sam počela svirati čelo, bilo da je to duo, trio, kvartet. Još nisam znala ni note čitati kad su me tata i mama stavili u trio s njihovim učenicama. Jedva sam držala gudalo, a već sam svirala u triju«, ispričala je Zrinka.

O daljnjoj glazbenoj karijeri još je rano govoriti, jer premda bi, kako kaže, kao i svaki glazbenik željela još nešto naučiti i čuti što se događa primjerice u Njemačkoj, Francuskoj ili Americi, a za to će ipak biti presudne financije.

S. M.

20:00 Druga strana svijeta, film
22:05 Carlitov način, film
00:25 INmusic festival 2013. - Bloc Party 60'50
01:25 Noćni glazbeni program

07.25 RTL Danas
08.05 Phineas i Ferb
09.25 Svemoguć Spideman
10.05 Galileo
11.15 Malcolm u sredini
13.00 Priča o igračkama 2, igrani film, animirani
14.50 S tatom za vratom, igrani film, komedija
16.25 Mjenjačnica, zabavna emisija
16.30 RTL Vijesti
16.45 Mjenjačnica
17.35 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.10 RTL Vrijeme
19.15 Sulejman Veličanstveni
20.00 Opsesivna ljubav - TV premijera, igrani film, triler
21.50 Kriza
22.25 CSI: Miami,
01.15 Astro show
02.15 Izgubljeno blago Grand Canyon, igrani film, avanturistički
03.50 RTL Danas

PONEDJELJAK 26.5.2014.

06:39 TV kalendar
06:49 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Naturopolis, dokumentarna serija
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:22 TV kalendar
12:35 Znaj da te volim
13:20 Drugi format
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:11 100% poduzetnik
17:15 Hrvatska uživo
18:15 HAK - promet info
18:20 Pravilo 72
18:50 Stipe u gostima

19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 Generali, dokumentarna serija
22:15 Domovina
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Putem europskih fondova
00:00 Nedjeljko Fabrio: Vježbanje života
01:35 Što vas žulja?
02:15 EU izbori 2014.
03:05 Društvena mreža
04:20 Pravilo 72
04:50 Hrvatska uživo
05:50 Ljubav u zaleđu

05:25 Moć sudbine
06:50 TV vrtić
07:00 Crtani film
07:05 Ninin kutak
07:10 Danica
07:15 Profesor Baltazar
07:20 Pustolovine Prudence
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija za djecu
08:37 Školarci obavještajci, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
11:50 Dobra žena, serija
12:35 Nigellissima
13:05 Glazba, glazba
13:15 Hot spot
13:20 Kad je Zachary Beaver stigao u grad, film
14:45 Edgemont
15:10 Nebesko plavetnilo
15:55 Kuhajmo zajedno
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Garaža: Manntra
17:45 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić
19:40 Ninin kutak
19:45 Danica
19:50 Glazba, glazba
20:00 50 godina Paraolimpijskog odbora
21:30 Volim, ne volim - film
23:10 Igra prijestolja
00:05 Zakon i red: Zločinačke nakane
00:50 Seks i grad, humoristična serija

07.40 RTL Danas
08.25 Aladdin
08.50 Moji džepni ljubimci
09.10 Virus attack
09.25 Sulejman Veličanstveni
10.35 RTL Extra Magazin
11.40 Odbačena
12.45 Villa Maria
13.55 Pet na pet, kviz
14.50 Zaboravi - TV premijera, igrani film
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.45 Bibin svijet
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 RTL Vrijeme, informativna emisija
20.00 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.55 RTL Vijesti, informativna emisija
23.15 Predator 2, film
01.25 Kriza
02.00 CSI: Miami

UTORAK 27.5.2014.

06:39 TV kalendar
06:49 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Naturopolis
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:22 TV kalendar
12:35 Znaj da te volim
13:20 Drugi format
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:11 100% poduzetnik
17:15 Hrvatska uživo
18:15 HAK - promet info
18:20 Pravilo 72
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 Generali
22:15 Domovina
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Putem europskih fondova
00:00 Nedjeljko Fabrio: Vježbanje života
01:35 Što vas žulja?
02:15 EU izbori 2014.
03:05 Društvena mreža
04:20 Pravilo 72

05:50 Ljubav u zaleđu

05:25 Moć sudbine
06:50 TV vrtić
07:00 Crtani film
07:05 Ninin kutak
07:10 Danica
07:15 Profesor Baltazar
07:20 Pustolovine Prudence
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija za djecu
08:37 Školarci obavještajci, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
11:50 Dobra žena, serija
12:35 Nigellissima, dokumentarna serija
13:05 Glazba, glazba
13:15 Hot spot
13:20 Kad je Zachary Beaver stigao u grad, film
14:45 Edgemont
15:10 Nebesko plavetnilo
15:55 Kuhajmo zajedno
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Garaža: Manntra
17:45 Novi dom, novi život
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić
19:40 Ninin kutak
19:45 Danica
19:50 Glazba, glazba
20:00 50 godina Paraolimpijskog odbora
21:30 Volim, ne volim - film
23:10 Igra prijestolja
00:05 Zakon i red
00:50 Seks i grad
01:20 Noćni glazbeni program

06.35 RTL Danas
07.20 Aladdin
07.45 Moji džepni ljubimci
08.05 Virus attack
08.25 Snažne žene
09.40 Ekkluziv Tabloid
10.40 Odbačena, dramska serija
11.40 Villa Maria, dramska serija
12.55 Pet na pet, kviz (R)
13.50 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
14.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarški show
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.45 Bibin svijet,

humoristična serija
17.35 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarški show
22.55 RTL Vijesti
23.15 Mir, ljubav i nesporezum - TV premijera, igrani film, humorna drama
01.00 Predator 2, igrani film, akcijski
03.05 Astro show
04.05 RTL Danas
06.35 RTL Danas, informativna emisija

SRIJEDA 28.5.2014.

06:39 TV kalendar
06:49 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:15 Kad srce zatreperi
10:15 Naturopolis
11:05 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:22 TV kalendar
12:35 Znaj da te volim
13:18 Paralele
13:48 Reporteri
14:18 Abeceda zdravlja
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera, serija
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:11 PP-reportaža
17:15 Hrvatska uživo
18:15 HAK - promet info
18:20 Turistička klasa
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 zaba.hr
20:06 Večer na 8. katu
20:56 Labirint
21:45 Domovina
22:40 Dnevnik 3
23:00 Sport
23:03 Vrijeme
23:05 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:50 Što vas žulja?
01:30 Društvena mreža
02:45 Labirint
03:30 Abeceda zdravlja
03:40 Drugi format
04:20 Turistička klasa
04:50 Hrvatska uživo
05:50 Ljubav u zaleđu, TV

05:25 Moć sudbine, telenovela
06:50 TV vrtić
07:00 Crtani film
07:05 EBU drama za djecu
07:20 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 EBU dokumentarci
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Kirstie preuređuje:
Vintage domovi,
dokumentarna serija
11:55 Dobra žena, serija
12:40 Nigellissima,
dokumentarna serija
13:10 Tajna moje kćeri,
kanadski film
14:45 Edgemont
15:10 Nebesko plavetnilo
15:55 Kuhajmo zajedno
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 EBU dokumentarci
17:15 Generacija
17:40 Domovi Brazila
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:40 EBU drama za djecu
20:00 Glazba, glazba
20:10 Latino Amerikanci:
Argentinci,
dokumentarna serija
21:05 Ranč Deluxe, film
22:40 Igra prijestolja, serija
23:40 Zakon i red: Zločinačke

nakane
00:25 Seks i grad,
humoristična serija
00:55 Noćni glazbeni
program - spotovi
03:55 Noćni glazbeni
program - emisija

07.20 Aladdin, animirana
serija
07.45 Moji džepni ljubimci,
animirana serija
08.05 Virus attack
08.25 Snažne žene,
dramska serija
09.40 Ekkluziv Tabloid
10.40 Odbačena
11.40 Villa Maria
12.55 Pet na pet, kviz
13.50 Ljubav, navika, panika,
humoristična serija
14.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
kulinarski show
16.30 RTL Vijesti,
informativna emisija
16.45 Bibin svijet,
humoristična serija
17.35 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
22.55 RTL Vijesti
23.15 Bez traga, policijska
dramska serija
01.00 Mir, ljubav i
nesporazum, igrani
film, humorna drama

ČETVRTAK 29.5.2014.

06:39 TV kalendar
06:49 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:15 Naturopolis
11:05 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:22 TV kalendar
12:35 Znaj da te volim
13:18 Paralele
13:48 Reporteri
14:18 Abeceda zdravlja
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera, serija
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:11 PP-reportaža
17:15 Hrvatska uživo
18:15 HAK - promet info
18:20 Turistička klasa
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 zaba.hr
20:06 Večer na 8. katu
20:56 Labirint
21:45 Domovina
22:40 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:50 Što vas žulja?
01:30 Društvena mreža
02:45 Labirint
03:30 Abeceda zdravlja

03:40 Drugi format
04:20 Turistička klasa
04:50 Hrvatska uživo
05:50 Ljubav u zaleđu

05:15 Moć sudbine
06:45 TV vrtić
06:55 Profesor Baltazar
07:01 Laboratorij na kraju
svemira
07:10 Crtani film
07:15 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:45 Corto Maltese
08:10 Vatrene kugla
08:32 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz
11:10 Kirstie preuređuje:
Vintage domovi
12:00 Dobra žena, serija
12:45 Nigellissima
13:10 Hot spot
13:15 Suparnica,
kanadsko-američki film
14:45 Edgemont
15:10 Nebesko plavetnilo
15:55 Kuhajmo zajedno
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Kokice
17:15 Močvarna staništa:
Jelen obični
17:45 Domovi Brazila
18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show
19:35 TV vrtić
19:54 Glazba, glazba...
20:05 U obitelji sjevernih

medvjeda,
dokumentarna serija
21:00 Živjeti i umrijeti
u L.A., američki film
22:55 Igra prijestolja, serija
23:50 Zakon i red
00:35 Sestra Jackie
01:05 Hrvatska na SP
Francuska '98.: Hrvatska
- Jamajka, snimka
02:45 Noćni glazbeni program

06.35 RTL Danas
07.20 Aladdin
07.45 Moji džepni ljubimci
08.05 Virus attack
08.25 Snažne žene
09.40 Ekkluziv Tabloid
10.40 Odbačena
11.40 Villa Maria
12.55 Pet na pet, kviz
13.50 Ljubav, navika, panika
14.20 Ljubav, navika, panika
14.55 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16.30 RTL Vijesti
16.45 Bibin svijet
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.55 RTL Vijesti
23.15 Kućanice, humorna
dramska serija
01.00 Bez traga, policijska
dramska serija
02.50 Astro show
03.50 RTL Danas

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH
• Kronologija - Dogodilo se na današnji dan •
Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna
glazba (ponedjeljom) • »Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije« - narodna glazba (utorom) • »Veliki
majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock
vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljom) • »Kulturna povijest« (utorom)
• »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje
dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljom) • »Aktualije« (utor-
kom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café«
- magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
• »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga
radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic
vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija
Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
Segedinski put 84., 24000 Subotica
licenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
PIB: 100960042, Matični broj: 08049548,
B.L.F.: 205-179140-48 Komercijalna banka,
TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
www.sutrans.rs, turizam.sutrans.rs
e-mail: ta.sutrans@gmail.com

Aranžman obuhvata:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Degustaciju vina po programu
"Sjemenacko meze" u vinariji Živanović
Pratnja grupe, lokalne vodiče.
Aranžman NE obuhvata: fakultativne i
ostale individualne troškove.

VINSKA CESTA VOJVODINE

Jednodnevni izlet - 14. lipnja

Cijena aranžmana po osobi: **2,500 din**

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

MARKO ZALUKAR, TENISAČ

Pravi rezultati tek slijede

U kratkoj igračkoj karijeri mladi Zagrepčanin ima već nekoliko osvojenih turnira

Trinaesto izdanje ETA (European Tennis Association) turnira za tenisače i tenisačice starosti do 14 godina, koje od prošle godine nosi ime u spomen na istaknutog teniskog radnika *Jovana Kukarasa*, i ove se godine održava u organizaciji TK »Spartak« iz Subotice, a na terenima u Dudovoj šumi tijekom ovoga tjedna za naslov najboljeg i nove euro bodove borit će se gotovo 120 dječaka i djevojčica iz dvadesetak europskih zemalja. Jedini muški predstavnik hrvatskog tenisa je *Marko Zalukar*, mladi tenisač iz Zagreba i trenutno 11. igrač hrvatske ranking ljestvice za njegovu starosnu dob.

»Tenisom sam se počeo baviti s deset godina, na terenima na Zagrebačkom velesajmu gdje i sada treniram. Moj prvi trener je bila glasovita hrvatska tenisačica *Darija Dešković*,

Finale turnira

Završni mečevi za naslov pobjednika turnira u objema konkurencijama igrat će se u subotu 24. svibnja na terenima TK Spartak u Dudovoj šumi. Ulaz je besplatan.

a sada treniram pod stručnom paskom *Stjepana Vlačića*. Tenis mi se svidio kao sport i zbilja nitko nije utjecao na moj izbor«, odgovorio je Marko, preduhitriivši uobičajeno pitanje tko je krivac za izbor bijelog sporta.

DOSADAŠNJI USPJESI

U svojoj tek nekoliko godina dugoj teniskoj karijeri Marko već

ima i nekoliko osvojenih turnira, a od nedavno je počeo igrati i na međunarodnim natjecanjima pod pokroviteljstvom ETA-e.

»U posljednjih nekoliko mjeseci sam osvojio turnir u Ogulinu, igrao tri polufinala i na državnom prvenstvu Hrvatske izgubio u četvrtfinalu od drugog nositelja. Na ETA turnirima je dosad najbolji uspjeh plasman u drugo kolo, a nastupao sam na turnirima u Slovačkoj i Hrvatskoj, u Vinkovcima i Zagrebu, a nadam se kako ću u Subotici napraviti zadovoljavajući rezultat. Kako u pojedinačnoj, tako i u konkurenciji parova gdje igram skupa sa Subotičaninom *Kristijanom Juhasom*.«

TENISKI OPIS

Na pitanje kako bi opisao svoj teniski profil, mladi Zalukar odgovara:

»Forhand je zasigurno moj najjači udarac i volim igrati napadačku igru, ali i ostali udarci su vrlo zadovoljavajući. Moja najveća mana u ovom trenutku je servis i volio bih ga popraviti u budućem razdoblju. Treniram svakoga dana po sat i pol, nastojeći još više popraviti sve segmente svoje igre. Moj teniski idol je *Roger Federer*, a od hrvatskih tenisača najviše volim *Marina Čilića*.«

SUBOTIČKI DOJMOVI

Marko nije prvi puta u Subotici s obzirom kako ovdje ima i rodbinu, ali je zato prvi puta u tenisačkoj ulozi.

»Bio sam i prije, grad mi se vrlo dopada, a lijepi su i teniski tereni i klub u kojem se igra ovo natjecanje. Upoznao sam već mnogo teniskih prijatelja s raznih strana, što je također lijepa strana ovih međunarodnih natjecanja. Još ako napravim neki dobar rezultat, svi subotički dojmovi će biti super«, slegnuo je ramenima na koncu ovog kratkog razgovora mladi tenisač iz Zagreba Marko Zalukar.

Spartakovi talenti

Nakon puno godina TK »Spartak« ima nekoliko predstavnika u muškoj i ženskoj konkurenciji, koji ravnopravno pretendiraju za vrlo visok plasman na ovom jakom međunarodnom natjecanju. Kod dječaka jedan od favorita je *Kristijan Juhas*, član državne reprezentacije Srbije do 12 godina, koja je prošle godine osvojila naslov momčadskih viceprvaka Europe, a kvalitetom svoje forme za visok plasman nameće se i *Karim Bendžama*, osvajač brojnih turnira u konkurenciji igrača do 12 i 14 godina. *Anđela Skrobonja*, državna prvakinja do 12 godina i *Mila Mejić*, viceprvakinja države do 14 godina, konkuriraju za plasman u samoj završnici II. memorijala *Jovana Kukarasa*.

POGLED S TRIBINA

Popis

Izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Niko Kovač prošloga je tjedna objavio širi popis igrača na koje računa tijekom priprema pred odlazak na Svjetsko prvenstvo u Brazilu. Vrijeme polagano istječe i sljedećih dana, sve do prijateljskog susreta protiv Malija (31. svibnja u Osijeku), odabrani nogometaši imaju priliku potvrditi svoj status ili se izboriti za njega. U zrakoplovu za »zemlju sambe« bit će mjesta samo za 23 imena. Evo proširenog sastava koji broji 29 nogometaša (30. Ivo Ilićević iz HSV-a je otpao zbog ozljede):

Vratari: Stipe Pletikosa (Rostov), Danijel Subašić (Monaco), Oliver Zelenika (Lokomotiva)

Braniči: Darijo Srna (Šahtar), Dejan Lovren (Southampton), Vedran Ćorluka (Lokomotiv), Gordon Schildenfeld (Panathinaikos), Danijel Pranjić (Panathinaikos), Ivan Strinić (Dnjeper), Domagoj Vida (Dinamo Kijev), Šime Vrsaljko (Genoa), Igor Bubnjić (Udinese)

Vezni igrači: Luka Modrić (Real Madrid), Ivan Rakitić (Sevilla), Niko Kranjčar (QPR), Ognjen Vukojević (Dinamo Kijev), Ivan Perišić (Wolfsburg), Mateo Kovačić (Internazionale), Milan Badelj (HSV), Marcelo Brozović (Dinamo), Ivan Močinić (Rijeka), Mario Pašalić (Hajduk), Sammir (Getafe)

Napadači: Mario Mandžukić (Bayern), Ivica Olić (Wolfsburg), Eduardo Alves da Silva (Šahtar), Nikica Jelavić (Hull City), Ante Rebić (Fiorentina), Duje Čop (Dinamo)

Površnom analizom ovoga popisa realno je za očekivati kako su sigurni igrači koji su iznijeli teret kvalifikacija, te pričuvni vratari Subašić i Zelenika.

Za brazilsku putovnicu još se moraju izboriti: Brozović, Močinić, Pašalić, Bubnjić, Jelavić, Sammir, Rebić i Čop.

No, hoće li to biti tako, ostaje nam vidjeti. Zadnja je izbornikova, a i do finalnog popisa 23 odabrana ima još dosta vremena. Samo nek se dobro pripreme. A onda je svejedno tko će putovati.

Oni koji budu sletjeli na brazilsko tlo zasigurno su najbolji!

D. P.

Hrvatski dragovoljac ispao

Neodlučenim rezultatom na gostovanju protiv Osijeka (1:1), momčad Hrvatskog dragovoljca je zauzela posljednje mjesto na tablici 1. HNL i sljedeće godine igrat će u Drugoj ligi. Raspletom posljednjeg kola, pretposljednje mjesto zauzeo je Slaven Belupo iz Koprivnice kojemu slijedi doigravanje s Cibaliom. Prvi susret je 25. svibnja u Vinkovcima, a uzvrat se igra četiri dana kasnije, 29 svibnja u Koprivnici. Povratnik u društvo najboljih hrvatskih klubova je momčad Zagreba, prvak Druge lige.

KOŠARKA

Cedevita drži vrh

Gostujućim bodovima protiv Šibenika (91:87) Cedevita i dalje čvrsto drži prvu poziciju na tablici Lige za prvaka 1. HKL. Pobjede u 13. kolu zabilježili su i prvi pratitelji Cibona i Zadar, dok se Alkar nalazi na četvrtoj poziciji s bodom više od ostalih pretendata za mjesto koje vodi u polufinalno doigravanje za naslov košarkaškog prvaka Hrvatske.

ATLETIKA

Perković i Šimić
pobjednice u Šangaju

Najbolja svjetska bacačica diska Sandra Perković potvrdila je svoju supremaciju pobjedničkim hicem od 70,52 m na mitingu Dijamantske lige u Šangaju. Odličan nastup hrvatske atletike upotpunila je Ana Šimić pobjedom u skoku u vis s preskočenih 1,97 m, što je njezin novi osobni rekord. Uz Blanku Vlašić, Hrvatska sada ima još jednu vrhunsku skakačicu u vis, pa se ne treba bojati za nastavljanje odličnih rezultata u ovoj atraktivnoj atletskoj disciplini.

NOGOMET

Rijeka osvojila Kup

Pobjedom protiv Dinama na svojoj Kantridi (2:0) u uzvratnom susretu finala nogometnog kupa Hrvatske, nogometaši Rijeke su po treći puta osvojili pobjednički pokal Rabuzinovo sunce. Osvajanjem nacionalnog kupa Riječani su otvorili prostor za još jedno europsko mjesto, a treći hrvatski predstavnik u kvalifikacijama za Ligu Europe bit će četvrtoplasirani Split.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanjski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak s ravnom pločom, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu, rolere, bijele i roze leandere. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem automobil Opel Astra coupe bertone 1,8 2003. Tel.: 024 754760.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okrugic-camci.co.rs

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi talijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sreden. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449 220 ili 064 2808432.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar - kredenac za dnevnu sobu - sa stolom, stolicama i »virangašima«, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: leanikolas17@yahoo.com

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembriž valjak (2 m širok iz jednog dela) - vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavonska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Prodajem stare cigle - velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lombardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/ 6012021 098/ 9622059.

Tražim ženu koja bi me primila u svoju kuću, da me pazi i dvori. Bolestan sam, i invalid 40%, imam penziju 45.000,00 dinara, koju bi vjenčanjem, kasnije poklonio toj osobi. Tel.: 064 1759512.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 30. 5. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge.

Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: KRŠTENJE I IMENDAN

Obilje radosti

Svečani ton mise u crkvi svetog Roka nedavno se bukvalno pretvorio u slavlje. I to ne samo misno, jer je s oltara sestra *Silvana* dobila imendansku čestitku. Vjernici su zapljeskali lijepoj čestitci koju joj je uputio *Lazar Cvijin*, načelnik Pastoralnog vijeća župe u ime župljana, pjevača i članova Pastoralnog vijeća, a koju je dopunio mons. *Andrija Anišić* uz obećanje da će za nju i na njezine nakane toga dana služiti večernju svetu misu. Sestra *Silvana* je iskoristila prigodu i zahvalila se svima na srdačnosti. Zapravo je u propovijedi već dotaknuta tema duhovnih zvanja.

»Vratila sam se nakon 7 godina, a u Bibliji je sedmica znak savršenstva. Dakle, da se svi skupa usavršavamo«, rekla je ganuta časna *Silvana Milan*. Odmah nakon toga uslijedilo je krštenje. Malu *Anju* roditelji su donijeli iz Pule u Suboticu na krštenje, na oduševljenje župnika! Krsni kum bebe bio je *Dejan Prčić*, čija je sestra *Katica*, Anjina majka, koja se sa svojim budućim suprugom *Goranom Miloševićem* upoznala u Puli, gdje se preselila prije 6 godina. Naime, u potrazi za poslom otišla je raditi u matičnu zemlju i zaposlila se u zračnoj luci. U Puli je upoznala sebi srodnu dušu u osobi našeg sunarodnjaka *Gorana*, strojariskog inženjera uposlenog u Bauhausu, gdje radi na prodaji alata i strojeva. Ništa nije moglo spriječiti njihovu ljubav koja je okrunjena rođenjem prekrasne kćerke *Anje*. Splet okolnosti je tako htio da dijete bude kršteno u Subotici, što je obradovalo ne samo ovdašnju rodbinu već i župljane, a osobito župnika mons. *Anišića*. Od kuma saznajemo da su slavlje nastavili u restoranu »Petica«.

»Boljeg šogora nisam mogao naći«, dodaje *Dejan* i jedva čeka da *Prčićevi* na ovaj način daju svoj doprinos našoj rubrici specijaliziranoj za pozitivne vijesti, za širenje radosti.

Na taj način pokazalo se kako je biblijska poruka ljubavi živa i djelatna, a naš je župnik doista njen administrator.

N. Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Lutam atarima...

Piše: Branko Ivković

Faljen Isus čeljadi moja, jevo sam sa svojim mislima lutam atarima, nikako mi najlipše bit sam sa sobom ovi dana. Sve bi da ne mislim, al nikako da mi se oslobodi niki gomboc u grlu. Prošle nedilje u petak sam

saranijo mog oca *Đenu* pa mi sad zdravo teško. On je sad u kraljevstvu nebeskom, a ja moram dalje nosit svoj križ. Šta možemo, taki je život. Gledim u novinama ima bome veliki nevolja, izlile se poplave svudak i di ćeš neg na siroma narod, a na žalost imade i nastradali čeljadi. Kud će tuga neg na nevolju, nije našem sirotom svitu dosta što već dvajst godina živi u nemaštini i sirotinji već sad i brez kuća da ostane. Pomažedu ljudi koliko možedu i iz komšijski država i vlast se vidim dosta paštri, samo nikako ne vidim da su ova nova gospoda metila ruku u buđelar malo alvatnije. Mislim na ove što su pokupovali koji čije fabrike i svit razvijali, a nikom nisu ništa platili pa zemlje na iljade ektara i druge vridnosti. I ode u našim Ivković šoru imade štete, kako da nema. Jevo meni polego ječam skroz. Neće se dat ni frtalj ovrč, no to kugod i uvik nikom ništa odaleg se samo sitidu odnet a nikad donet. Divane ljudi da su i u Tavankutu podišle podzemne vode i napale bašče. Svit se naradijo i potrošijo a neće obrat. Bome nije dobro, štogod smo zdravo skrivili dragom Bogu kad nas vako kažnjava? Moj pokojni *Đeno* je kazo da Bog ne plaća svaki dan, al kad plati onda za hasnu i bijo je u pravu, pokoj mu duši. Jevo došo sam na salaš i okrećem se po avliji, kad ide mi moj *Pere* – moj razgovor. Baš sam mu se obradovo kad sam ga vidijo: »Ta di si mi *Pere*, taki sam kugod gluv, počo sam već sam sa sobom divanit božem oprosti neću valjda pofalit«, kažem ja nemu. »Nećeš ne boj se nije ni meni bilo lako kad mi bačo umro, al vrime će odagnat sve«, teši me tako moj drug i divanimo kako nam bilo ovi dana, pa smo popili po rakijicu za dušu kaki je red. Dono mi i lipu vist. Naš sveti *Ivan Nepomuk* na kraj šora na početku frljaze će bit opravljen, pa više svit neće žalosno prolazit pored njeg već čedu mu ponovo prolaznici i naši vridni paori skidat šešir kad naideđu da ga pozdrave. Ja sam doduše uvik stao kraj njega i kad god mi štogod padalo teško bogu se pomolijo kraj njeg i nako privrnutog. Samo kažem ja *Peri* da nam ne smutidu a on će na to: »Ta neće ne boj se, ovo su ozbiljni ljudi što radidu a ne samo da se falidu. Ta već su fajn križova obnovili svudan po atarovima, vidit ćeš«. »E ako su ti obećali ondak će štogod cigurno bit«, velim ja malkoc uviren. Ajdmo mi još popit koju rakijicu pa svako na svoju stranu. Triba već ić namirivat, zato mi budite zdravi i dobri. Fala svima na iskazanoj sućuti, sve vas lipo pozdravlja vaš *Braniša* iz Ivković šora.

Zbogom do drukput.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Nit mu je više do pivanja niti do fodbala

Bač Iva u zadnje vrime svaj u čudu. Koliko put je već reko da neće gledat televiziju, al ko da je zatrovan. Samo gleda i sluša i sve se više jidi. A svašta vidi, izdeklemuju i što bi svit tribo znat i što ne bi. Najviše se na nji bisi kad prikazivu štogoda što baš i ne bi morali, jel zna da će se mlađež oma utvorit u to, pa će bit belaja. Eto, ko i prvač, ščim su ručali, oma se natofrčijo prid televiziju, a oni baš divanu sonom što je zadobila na otecavanju u

Piše: Ivan Andrašić

pivanju i ukupno je prikazivu. Nit je žencko, nit je muško, prvo obnarodovali da je no prvo, a onda da je drugo, samo se osića ko prvo. I potli par dana sve novine zabilježile da bi voljila jel voljijo i dite donet na svit. Dabome, rekli to i na televizije, ko da nemamo nikako drugo novo. Taman zagrizo komatić pite višnjama, taj kolač u vo doba najviše volji, pa ka je to čo, oma mu sto zalogaj u grlu, toliko se zakašljlo. Njegova se uplašila la da će se zagušit. Svaj pocrvenijo, izbečijo oči, nikako dojt do zraka. Oma se snašla, ošinila ga dlanom po leđi i zalogaj mu isfrko iz usti. Popijo je i čašu vode i oma počo brzo dijat. »No, čoveče božji, šta ti je odjedamput? Ko da si ograjiso, veli i otrne televiziju. »No, ti naši ko da nisu kako triba. Vamo ide voda, namo fabrike propadu, tamo krađu priko leđi rabadžija, to nikomu ni briga. Svi sad samo upiljili oči u tu jel toga u aljine i š bradom i naslađivu se š divanom oće li donet dite na svit, jel neće. Bome, ne bi to čudo mene pivalo u bircuzu! Šta misliš, sidne ti u krilo, piva na uvce, kad no, taman ti uvati najveća milina, počme ti ništa i žuljit. Al ne gore, neg doli. Bome, neću ja više tako štogod ni gledat, ni pušcat da se u naše kuće gleda. Šta misliš, imadeš dvi, pa da ti se utvoru u vu suklatu i počmu pušćavat brade. Bome ću više na televizije gledat samo fodbala!«, veli bač Iva i otide prid vojat. Potli večere dono njemu bukaricu katarke, ope se natofrčijo prid televiziju i udesijo fodbala. Eto, cigru se nikaki što jim je međ boljima naj iz matrne, pa će i navijat za nji. Ni se tu baš imalo šta puno za gledat, pa je moro pešest put it naljat bukaricu. Od jida što se ne mož pravoga jidit. I, ka je tribalo bit gotovo, ni bilo gotovo, pa su još pucali penalove. Njegovi zadobili i počelo veliko slavlje. Svi se poredali, sliku ji, oni se veselu, pivu i jedan po jedan, visoko dižu bukal što su zadobili. E, onda istom ko da ga je niko poljo ladnom vodom. Ka su ukupno na televizije pokazali kako se taj iz matrne i naj nuž njega ljubio ko momak i divojka, samo je praznu bukaricu bacijo na televiziju. Na sriću, ni potrefijo. Više mu ni bilo ni do pisme ni do fodbala. Ošo leć, al san nikako da ga uvati, sve do pridjutro.

MISLI POZNATIH

- **Aleksandar Veliki:** Niko me na svijetu nije pokorio nego sam ja sebe.
- **Dušan Radović:** Kada je netko glup ne možete mu to ni dokazati.
- **Seneka:** Djelo neće biti ispravno ako namjera nije bila ispravna.

KVIZ

BERNARD VUKAS

Koje godine i gdje se rodio poznati hrvatski nogometaš Bernard Vukas?
U kojem zagrebačkom klubu je započeo svoju nogometnu karijeru?
Kada je prešao u Hajduk?
Na koliko susreta je nosio Hajdukovu majicu?
Koliko puta je bio prvak Jugoslavije u biljoj majici?
Koji su bili njegovi najveći reprezentativni uspjesi?
Na koliko je Svjetskih prvenstava igrao?
Koja je bila njegova utakmica života?
Kada i gdje umro Bernard Vukas?

Rodio se 1. svibnja 1927. godine u Zagrebu
HŠK Concordia
1947. godine
U 615 susreta uz 300 postignutih golova
Tri puta: (1950, 1952 i 1955)
Srebro na Olimpijadi (London) i 1952 (Helsinki)
Na dva: Brazil (1950) i Svicarska (1954)
1955. godine Europa – Velika Britanija kada je postigao 3 gola
Umro je 4. travnja 1983. godine u Zagrebu

FOTO KUTAK

Mjesto sastanka!

VICEVI

Ivica piše pismenju zadaću iz matematike i učiteljica mu govori:

- Nadam se da te ovog puta neću uhvatiti u prepisivanju!
- I ja se nadam učiteljice!

Pita žena muža:

- Dragi, kako ti se dopada moj novi šešir?
- Divan je, zaklanja ti cijelo lice!

Lijepa lica dobre književnosti!
Nove knjige u nakladi NIU „Hrvatska riječ“.

Knjige se mogu nabaviti u NIU "Hrvatska riječ" po sljedećim cijenama:

U kompletu 4 knjige - 1.200,00 dinara

HUMANI SPORTAŠI

Pomoć stradalima od poplava

SRBIJA – Širom zemlje sportaši su se masovno uključili u akcije pomoći postradalima od nedavnih poplava. S obzirom da su sva natjecanja suspendirana i odgođena do daljnjeg, sportska su borilišta postali nasipi protiv vodene stihije i brojni nogometaši, košarkaši, tenisači i ostali aktivno su punili najlonske vreće na nasipima, dopremali humanitarnu pomoć, pomogali u zbrinjavanju unesrećenih osoba i svemu potrebnom u ovoj velikoj elementarnoj nepogodi. Lijepo je bilo vidjeti kako udruženo rade navijači do jučer zaraćenih klubova, udruženi u želji pomoći svima koji su bezmalo ostali bez krova nad glavom, često spašavajući i goli život pred bujicom razuzdanih rijeka. Također, prelijepa je gesta vrhunskih sportaša koji su razaslali apele za pomoć diljem sportskog globusa, a svojim izdašnim novčanim donacijama se ekspresno uključili u prikupljanje nabave za život nužnih namirnica. Srbija se može ponositi svim svojim sportašima, jer su, svojstveno svojim ljudskim kvalitetama, trenutačno prepoznali važnost situacije i istodobno se pokazali velikima kada je to najpotrebnije.

SUBOTICA – Sportski savez Grada Subotice aktivno se uključio u prikupljanje pomoći za nastradale građane Srbije u poplavama, uputivši poziv svim svojim članovima, sportskim klubovima, sportašima i svim ljudima dobre volje koji žele pomoći.

Sportski savez Grada Subotice je organizirao prikupljanje humanitarne pomoći koja je najpotrebnija stanovništvu na ugroženom području: flaširanu vodu, konzerviranu hranu, sredstva za higijenu (šamponi, toalet papir, sredstva za dezinfekciju i ostalo), hranu za bebe, pelene za bebe, kao i sve druge potrepštine za malu djecu, pribor za jelo, kao i ostale potrebne stvari koje mogu biti od pomoći za stanovništvo na najugroženijim područjima Srbije.

Prikupljanje je obavljano u prostorijama Sportskog saveza, Park Rajhl Ferenc 12 (zgrada Dječjeg kazališta) u utorak i srijedu, a pomoć koja je prikupljena u najkraćem mogućem roku bila je distribuirana najbližem ugroženom području, preko organizacije Crvenog križa.

NOGOMET

Završen postupak protiv Dinama

SONTA – Utakmica 22. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula, Dinamo – Terekveš, odigrana u Sonti 20. travnja, konačno je dobila epilog za zelenim stolom. Po odluci disciplinskih tijela registrirana je službenim rezultatom 3:0 u korist Terekveša, a Dinamu su oduzeta još dva boda. Pomoćni trener plavih Željko Vidaković, koji je toga dana sjedio na klupi u svojstvu predstavnika kluba, kažnjen je s godinu dana suspendacije. Postupak protiv prvog trenera prof. Gorana Matića i tajnika kluba Adama Domića obustavljen je, jer na spornoj utakmici nisu obavljali nikakve dužnosti.

I. A.

ŠAH

Remi protiv Pačira

PACIR – Šahisti ŠK HAŠK Zrinjski odigrali su neodlučeno (4:4) u drugom kolu Međuopćinske lige protiv momčadi Bačke iz Pačira. Pobjede za plavo-bijele zabilježili su Engi, Hegediš i Marjanušić, dok su po pola poena remijima izborili Mandić i Godar.

U sljedećem kolu, u nedjelju 25. svibnja od 10 sati u prostorijama DSHV-a, Zrinjski dočekuje momčad Sente.

FARMA FRANCUSKIH ALPSKIH KOZA

elitne mliječnosti

Informacije: ANA

tel. 025/ 830-475 mob. 064 238 00 88
25284 Stanišić M. Parađine 139

PRODAJE

Priplodne jariće:

neumatičene po 150 eura,
umatičene po 200 eura

U Subotici

mlijeko 80 din/l,
surutka 40 din/l,
kiselo mlijeko 120 din/l
sireve 500-600 din/kg

Albe Vidaković

Orguljaški tečaj 27.VIII. - 5.IX. 1962.god.,
Zagreb

Obilježena

100. obljetnica rođenja
i
50. obljetnica smrti

Albe Vidaković u Zagrebu na Kaptolu.